Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud și regimul de la Saigon) în vederea stabilirii viitorului politic al Vietnamului de Sud. De-a lungul celor patru ședințe care au avut loc pînă acum, găsirea unei căi de înțelegere care să faciliteze un rezultat rapid în acest sens a fost îngreunată de atitudinea obstrucționistă adoptată de reprezentanții Saigonului. Comportarea lor este dictată de dorința șefului administrației saigoneze, Nguyen Van Thieu, de a obține răgazul care — speră el — ar întări pozițiile șubrede ale regimului, înainte de alegerile prevăzute de acord și aflate pe agenda discuțiilor de la Saint-Cloud. În aceeași direcție, de altfel, se-nscrie și vizita lui Nguyen Van Thieu la Washington. Combătînd comportamentul delegației saigoneze la convorbirile inter-sud-vietnameze, reprezentanții Guvernului Revoluționar Provizoriu au reproșat, în același timp, Statelor Unite sprijinul acordat în continuare administrației saigoneze. Recunoscînd prezența în continuare în Vietnamul de Sud a unui anumit număr de militari americani, Departamentul de Stat al Statelor Unite a motivat acest lucru prin faptul că ei ar funcționa ca specialiști pe lîngă guvernul de la Saigon, atașați militari, pază a personalului diplomatic american etc.

„Faza a doua — scria recent, într-un editorial, ziarul «New York Times» — cuprinzînd tentativa de stabilizare a păcii și ajungerea la o înțelegere politică în Vietnamul de Sud și țările vecine este departe de a fi facilă". La rîndul său, cotidianul francez «La Nation» arăta : „Pacea în Vietnam va reclama încă multă răbdare din partea tuturor vietnamezilor. Dar, oricare ar fi încercările care îi mai așteaptă, ei știu că viitorul lor va depinde de acum de ceea ce vor face ei înșiși".

Într-o declarație, publicată la 31 martie la Hanoi, guvernul R. D. Vietnam, arătînd că aplicarea Acordului de la Paris se anunță a fi încă dificilă și complexă, cheamă poporul vietnamez să-și întărească vigilența în lupta hotărîtă pe care o duce pentru pace, pentru independență și libertatea patriei, pentru construcția unui Vietnam pașnic, reunificat, independent, democratic și prosper. În același timp, se relevă într-o declarație publicată recent de G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud, victoria obținută de poporul vietnamez prin încheierea acordului a creat condiții deosebit de favorabile luptei populației sud-vietnameze pentru pace, neutralitate, democrație, înțelegere națională, pentru avansarea pe calea reunificării pașnice a patriei. G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud — se spune în declarație — cere în mod ferm administrației de la Saigon să garanteze populației libertățile democratice și să poarte cu G.R.P. consultări serioase pentru reglementarea problemelor interne sud-vietnameze, iar Statele Unite să înceteze intervenția în treburile interne ale Vietnamului de Sud.

Succesele obținute pînă acum și credința în victoria finală a cauzei sale drepte, a dorinței sale de a îndepărta total urmele războiului și de a se dezvolta în condiții de independență și prosperitate dau noi imbolduri luptei poporului vietnamez care se bucură de sprijinul și solidaritatea întregii lumi.

Liana Enescu

PARIS

Sesiunea noii Adunări Naționale

Corespondență de la Paul Diaconescu

De luni 2 aprilie, noua Adunare Națională franceză are altă configurație decît cea precedentă. Vechea majoritate a rămas majoritară, dar rîndurile sale au diminuat sensibil în favoarea deputaților ce reprezintă forțele stîngii unite în jurul programului comun. Aceste forțe — comuniști, socialiști, radicali de stînga — și-au exprimat, încă o dată, voința și vocația lor unitară, desemnînd pentru postul de președinte al noului Parlament un candidat unic, în persoana lui Pierre Mauroy, secretar al Partidului Socialist.

Dimpotrivă, din rîndurile majorității, mai mulți deputați și-au anunțat candidatura, printre care și fostul prim-ministru Jacques Chaban-Delmas. Dar pe parcurs, prin retrageri succesive, în cursa prezidențială n-au rămas decît trei candidați, toți trei membri ai U.D.R. : Achile Peretti, fostul președinte al Adunării Naționale, Edgar Faure, ministru de stat însărcinat cu afacerile sociale în guvernul demisionar, și François Le Douarec, fost prim-vicepreședinte al vechii Adunări. Prin vot secret, deputații U.D.R. l-au investit luni la amiază pe Edgar Faure cu calitatea de candidat unic al majorității. A urmat, după cum se știe, ședința inaugurală a noii Adunări Naționale, în care Edgar Faure a fost ales cu 274 voturi, contra 180 obținute de Pierre Mauroy.

Alegerea lui Edgar Faure în fruntea forului legislativ al țării nu a constituit o surpriză. „Gaullist sută la sută", după cum s-a caracterizat singur în discursul de investitură, noul președinte al Adunării nu ilustrează însă pur și simplu o voință de „continuitate" a majorității. El reprezintă o „continuitate" cu nuanțe, după cum reiese din editorialul de marți al ziarului „La Nation", organ al U.D.R. : „Putem avea încredere în darul lui Edgar Faure de a doza în mod savant spiritul inovator cu lecțiile experienței, învelite în multă abilitate și puse în slujba respectării stricte a echilibrului nostru instituțional". Formula, ea însăși, abilă, reflectă în bună măsură motivele care au dus la propunerea și alegerea lui Edgar Faure în acest post. După cum considerau mulți ziariști din cei cîteva sute care au invadat luni după amiază culoarele Palatului Bourbon, noul președinte este chemat să insufle, cu imaginație și inteligență recunoscute, o atmosferă mai vie sub cupola Parlamentului. Conform exigențelor exprimate în cursul campaniei electorale chiar și de către unii reprezentanți ai majorității, noua Adunare Națională trebuie să aibă un caracter mai activ, să joace un rol mai important în viața politică a țării. Totodată, ultima consultare electorală — 46 la sută din voturi acordate stîngii — a exprimat dorința masivă de schimbare, dorință de care cercurile politice conducătoare ar trebui să țină seamă. Alegerea lui Edgar Faure pare să corespundă întrucîtva acestor exigențe, precum și noii configurații a Adunării Naționale.

Care va fi sarcina noului președinte ? „Să restabilească un climat de înțelegere între puterea executivă și puterea legislativă" — consideră ziarul „Le Figaro". Dar cum ? Modalitățile rămîn încă sub semnul întrebării. După cum scrie ziarul „Le Monde" de marți după amiază, discursul de investitură al noului președinte nu a reușit să „liniștească dorința de înnoire care a inspirat atîtea discursuri electorale, începînd din toamna lui 1972 și care se exprimă încă în discursurile politice ale tuturor grupărilor Adunării".

În acest context, deputații stîngii, uniți în jurul unui program comun, sînt hotărîți să ducă în Parlament lupta pentru adoptarea unor legi cu caracter democratic, sprijinindu-se în acest scop pe mișcările revendicative, exprimînd exigențele maselor populare pe care le reprezintă. În discursul inaugural al noii sesiuni parlamentare, rostit, conform tradiției, de decanul de vîrstă, deputatul comunist Virgile Barel a spus în acest sens : „Convinsă de rolul important al Parlamentului, adunarea noastră va trebui să legifereze asupra tuturor problemelor muncii, mediului înconjurător, culturii, eticii, sănătății, libertăților civice și sindicale, avînd întotdeauna grijă de a sluji Franța muncitoare ; ea va trebui să legifereze în totală independență, stăpînă pe ordinea sa de zi".

Mesajul adresat marți după amiază Parlamentului de către președintele Republicii a reafirmat implicit rolul sporit ce trebuie să revină corpurilor legiuitoare. Astfel, mesajul, lansînd ideea reducerii duratei mandatului prezidențial („septenatul nu este adaptat" instituțiilor celei de a cincea Republici, „propria mea experiență m-a întărit în această părere") lasă să se înțeleagă că reforma constituțională necesară pentru aceasta ar urma să se facă pe cale parlamentară, nu prin referendum. Problema nu va fi însă de actualitate decît după expirarea, în 1976, a actualului mandat al președintelui Pompidou. Mesajul a abordat, de asemenea, domeniul politicii externe, reafirmînd voința de independență a Franței, care nu dorește „nici izolarea, nici închiderea în ea însăși, ci să dispună liber de destinul ei".

În ceea ce privește noul guvern, problemă la ordinea zilei, printr-un decret apărut în Jurnalul Oficial de marți, Pierre Messmer a fost desemnat în mod oficial, după cum se știe, ca prim-ministru. În aceeași zi, Michel Debré a anunțat că părăsește funcția de ministru de stat însărcinat cu apărarea națională și că nu va face parte din noul cabinet. Pierre Messmer va prezenta joi 5 aprilie președintelui Republicii lista noului guvern.

Sabit Osman Avci

preşedintele Medjilisului turc

Preocupări actuale şi de perspectivă

Intrevederea pe care dl Sabit Osman Avci, preşedintele Medjilisului (Parlamentul turc), a avut amabilitatea să mi-o acorde, s-a desfăşurat la citeva zile după ce, la Ankara, a avut loc semnarea unor noi şi importante documente guvernamentale privind dezvoltarea, în continuare, a schimburilor comerciale dintre România şi Turcia. Evenimentul a trezit o vie reacţie din partea ziarelor turceşti, fiind abordat şi comentat de majoritatea marilor cotidiene care apar în capitala Turciei. În articolele scrise pe marginea sa au fost subliniate caracterul ascendent al relaţiilor româno-turce şi avantajele reciproce ale cooperării dintre cele două state.

Corespondenţă din Ankara de la Ion Badea

La începutul convorbirii, dl Sabit Osman Avci s-a referit la raporturile statornicite de-a lungul anilor între România şi Turcia, precum şi la întîlnirile dintre conducătorii celor două ţări.

„Îmi amintesc cu multă plăcere — *a declarat preşedintele Medjilisului* — despre întîlnirile avute cu parlamentari şi oameni de stat români. Între conducătorii români, în frunte cu Excelenţa sa domnul Nicolae Ceauşescu şi Excelenţa sa domnul Ion Gheorghe Maurer, şi conducătorii turci au avut loc contacte fructuoase, care au contribuit la statornicirea unor relaţii bune, prieteneşti, între România şi Turcia. Avem schimburi economice şi comerciale în domeniile petrolului, chimiei, industriei forestiere, în cel al turismului şi în alte sectoare economice".

Referindu-se, în continuare, la preocupările actuale ale Turciei, preşedintele Medjilisului a evocat principiile stabilite de întemeietorul statului turc modern : „Realizatorul revoluţiei turce, Kemal Atatürk, a pus la baza constituirii Republicii Turcia principiul fundamental : «Suveranitatea aparţine necondiţionat naţiunii». Trăsăturile republicii noastre au fost definite şi în Constituţie. Prin Constituţia din 1961 s-au promulgat drepturi şi libertăţi largi. După 10 ani de aplicare, datorită activităţii anumitor cercuri politice, s-a ajuns însă la o atmosferă de anarhie. Pentru a pune capăt acestei evoluţii, acele organe constituţionale care au principala răspundere pentru apărarea Republicii şi a securităţii statului au recurs la o administraţie extraordinară, dar provizorie. Toate instituţiile statului turc îşi îndeplinesc atribuţiile, în limitele competenţei şi răspunderilor lor, pentru a se pune capăt în scurt timp acestei perioade provizorii. Sfîrşitul cel mai natural al administraţiei extraordinare se consideră a fi alegerile generale, pe care Constituţia noastră le prevede pentru luna octombrie 1973".

Dl Sabit Osman Avci s-a ocupat apoi de actualele alegeri prezidenţiale : „Mandatul de 7 ani al preşedintelui Cevdet Sunay a expirat la sfîrşitul lunii martie, iar Marea Adunare Naţională a Turciei, care este însărcinată cu alegerea noului preşedinte, s-a străduit să-şi îndeplinească această misiune şi să ajungă la o soluţie. Pentru prima dată în istoria Republicii noastre, în alegerile prezidenţiale au intrat mai mulţi candidaţi. Aceasta a fost una din cauzele pentru care nu s-a putut asigura majoritatea cerută de Constituţie şi s-au întîmpinat dificultăţi în obţinerea rezultatelor necesare".

În legătură cu preocupările Parlamentului turc privind problemele dezvoltării economice şi sociale ale ţării, interlocutorul nostru a subliniat : „Marea Adunare Naţională acţionează continuu pentru a asigura înfăptuirea reformelor prevăzute de Constituţia din 1961 şi pentru a se consolida condiţiile unor succese mai mari în cadrul dezvoltării planificate. Turcia şi-a ales ca mod de viaţă un sistem care să asigure o dezvoltare socială şi economică rapidă, stabilă şi echilibrată, atît în ce priveşte diferitele sectoare, cît şi diferitele regiuni ale ţării. Pentru atingerea acestor ţeluri, Marea Adunare Naţională a Turciei pregăteşte cu meticulozitate legile de care guvernul are nevoie şi pe care le cere Constituţia. Între acestea, putem menţiona la loc de frunte legea pentru măsurile preliminare privind reforma pămîntului ; legea reformei petrolului şi minereurilor ; legea reformei universităţii şi educaţiei de bază ; reforma sistemului juridic ; legea reformei administrative. Unele dintre acestea au fost adoptate, altele au trecut prin Adunarea Deputaţilor şi sînt dezbătute acum în Senat, iar altele se află pe agenda Medjilisului. Se vor depune eforturi pentru adoptarea tuturor acestor măsuri, pînă la alegerile generale".

Dr. Nicolas Sarkis

Recîştigarea suveranităţii asupra petrolului

Corespondenţă din Geneva de la Corneliu Vlad

Pe dr. Nicolas Sarkis, directorul Centrului arab de studii petroliere şi al publicaţiei „Le Petrole et le Gaz Arabes/Arabe Oil and Gas", l-am întîlnit într-un moment semnificativ al procesului numit de comentatori „al decolonizării petrolului", vizînd exercitarea dreptului statelor de a dispune în mod suveran, în beneficiul propriei dezvoltări, de resursele lor naturale. Statul iranian tocmai anunţase preluarea deplină a controlului asupra industriei petroliere a ţării, iar reuniunea principalelor ţări exportatoare de petrol — OPEC — după o primă rundă de discuţii, desfăşurate în capitala Austriei, urma să-şi reia lucrările la Beirut. La Geneva, unde a făcut o scurtă escală între Viena şi Beirut, dr. Sarkis, reputat expert mondial în domeniul petrolului şi consultant în materie al mai multor guverne din ţările arabe, a acceptat cu multă solicitudine să ne prezinte în cadrul unei discuţii pentru revista „Lumea" (al cărei vechi colaborator este) consideraţiile sale asupra evoluţiei procesului de preluare de către ţările arabe producătoare de petrol a controlului asupra principalelor bogăţii naţionale, în scopul valorificării lor în interesul propriei dezvoltări.

— Mai înainte de toate — spune dr. Sarkis — să definim termenii discuţiei. Se operează în mod curent cu noţiunile de „ţări producătoare" şi „ţări exportatoare" de petrol. Pentru a fi exacţi, trebuie să spunem că încă şi astăzi, deşi într-o măsură tot mai mică, este vorba, de fapt, de ţări în curs de dezvoltare, de pe teritoriul cărora marile companii petroliere exploatează principala lor bogăţie naturală. Iar, în multe din aceste ţări, statul nu controlează decît o parte infimă din producţia de petrol.

Lumea petrolului traversează, însă, o epocă de mari schimbări. Vremea cînd consorţiul „celor şapte surori" (grupînd şapte din cele mai mari companii petroliere occidentale — n.n.) exercita un control cvasitotal atît asupra surselor de aprovizionare cît şi asupra pieţelor şi deţinea monopolul asupra întregii reţele a activităţilor petroliere este acum de domeniul trecutului. O constatare fundamentală ce trebuie făcută în această privinţă este că rolul de intermediar în raporturile

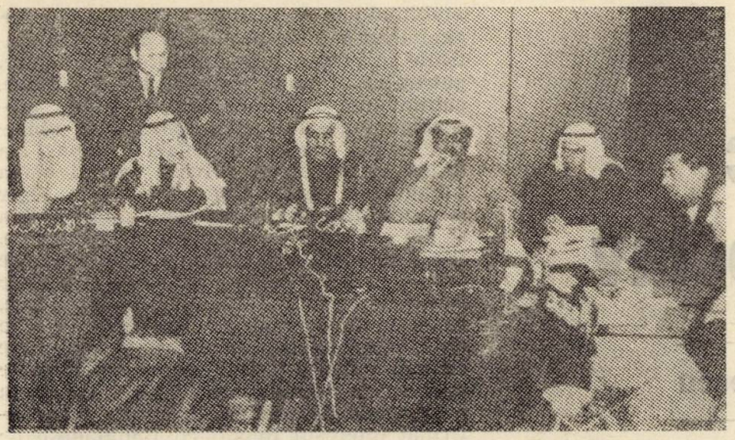

În ultimii ani, eforturile țărilor arabe în direcția unei poziții comune în fața trusturilor petroliere internaționale au marcat progrese evidente

dintre țările petroliere și țările consumatoare jucat pînă acum de aceste societăți, particulare în cea mai mare parte a lor, este contestat într-o măsură crescîndă. Este contestat, în primul rînd, de numeroase țări arabe și de alte țări membre ale OPEC, care caută, de aproximativ un deceniu și jumătate, să se elibereze de sub dominația societăților concesionare, să dea o nouă orientare exploatării hidrocarburilor — în sensul imperativelor dictate de interesele lor naționale și de cerințele dezvoltării lor economice — și să stabilească raporturi directe cu țările consumatoare. Este interesant de notat că rolul acestor societăți concesionare este contestat, de asemenea, de cea mai mare parte a țărilor vest-europene și de Japonia, țări în care asistăm la dezvoltarea unor întreprinderi petroliere, de stat sau finanțate de stat.

— Ce reprezintă azi petrolul arab în contextul mondial și cum apreciați situația în perspectivă ?

— În 1972, producția petrolieră a țărilor arabe a reprezentat 790 milioane tone, dintr-un total mondial de 2,6 miliarde tone, deci aproximativ o treime din producția lumii. În același an, petrolul extras în țările arabe a reprezentat 52 la sută din volumul schimburilor petroliere internaționale. Dacă amintim că rezervele de petrol ale țărilor arabe sînt estimate la 70 la sută din rezervele lumii, aceasta ne dă un prim indiciu asupra largilor perspective deschise petrolului extras în această zonă pe piața mondială a energiei. De pe acum, petrolul provenind din țările arabe, din Orientul Mijlociu și Africa de nord, reprezintă apoximativ 75—80 la sută din importurile de petrol ale țărilor vest-europene și 40—43 la sută din importurile Japoniei. Nevoile de petrol ale țărilor vest-europene vor fi tot mai mari în anii ce vin, date fiind insuficiența surselor naționale de aprovizionare, regresul industriei carbonifere și sporirea rapidă a consumului de energie ; azi, Europa occidentală este principala regiune importatoare de hidrocarburi din lume, în principal a petrolului arab.

Deficitul energetic și nevoile deosebite de import ale Statelor Unite prezintă o importanță capitală, nu numai din punct de vedere cantitativ, dar și sub raport politic, strategic și economic. Conform celor mai noi previziuni, importurile petroliere ale Statelor Unite vor spori de la 230 milioane în 1972 la 300 milioane în 1973 și la aproximativ un miliard tone în 1985, anul în care totalul provenit din petrolul arab va satisface peste jumătate din cerințele de import ale Statelor Unite.

— Cum se desfășoară procesul de preluare de către statele deținătoare de petrol din Orientul Mijlociu și Africa de nord a controlului asupra principalei lor resurse naturale ?

— Din 1957, exploatarea petrolului în țările arabe înregistrează mutații semnificative, bineînțeles de o natură și amploare specifice în fiecare din aceste țări. Vechiul regim al concesiunilor a înregistrat un regres continuu, mai ales prin declanșarea, în 1970, a procesului de naționalizare a petrolului algerian, care a afectat treptat toate societățile străine operînd în această țară, iar, apoi, prin naționalizările companiilor „British Petroleum" în Liban și „Iraq Petroleum Company" în Irak. Azi, petrolul arab naționalizat însumează o producție de circa 100 milioane tone pe an, adică aproximativ 12 la sută din totalul producției petroliere a țărilor arabe.

Ca urmare a naționalizării societăților franceze în Algeria, în 1971, Sonatrach a încheiat două acorduri de participare cu grupurile petroliere franceze CFP și ELF-ERAP, acorduri care prevăd formarea de societăți mixte, în cadrul cărora partenerii naționali dețin o participare majoritară de 51 la sută. Ca urmare a acestor acorduri și a naționalizărilor din 1970—1971, Sonatrach controlează 77 la sută din producția petrolieră a Algeriei și exercită toate activitățile privind transportul, exploatarea gazelor naturale, distribuirea, rafinarea și petrochimia.

Noi acorduri au fost încheiate, de curînd, între o serie de țări arabe din zona Golfului, ca Arabia Saudită, Abu Dhabi, Qatar și Kuweit. Aceste noi acorduri, numite „de participație", merită o atenție deosebită, dat fiind că ele constituie, începînd cu data de 1 ianuarie 1973, regimul de exploatare a petrolului care se exercită asupra celei mai mari părți a producției petroliere a țărilor arabe. Aceste acorduri dau țărilor arabe respective dreptul de participare la concesiunile companiilor operînd pe teritoriile lor. Cifra acestei participații a fost fixată la 25 la sută, urmînd a crește treptat pînă la procentul de 51 la sută.

Ca o apreciere de ansamblu, trebuie remarcat că, dincolo de diferențele existente de la o țară la alta, politicile petroliere ale statelor arabe se orientează, toate, în direcția comercializării directe a unei părți crescînde a producției lor de petrol și gaze naturale. Acest lucru este valabil atît pentru țări care au adoptat măsuri de naționalizare, cum sînt Algeria, Libia, Irak și Siria, cît și pentru țări care au adoptat regim de participație, ca, de pildă, Arabia Saudită, Abu Dhabi, Qatar, Kuweit și alte emirate din Golf. În total, cantitățile de petrol de care societățile naționale din aceste țări vor dispune, în scopul comercializării directe, vor crește de la 100 milioane tone în 1972 la circa 170—180 milioane tone în 1973 și la 250 milioane tone în 1975.

Țările arabe a căror principală bogăție o reprezintă petrolul au, în comun, voința de a dispune ele însele de valorificarea petrolului lor și de a stabili în mod suveran noi relații de cooperare tehnică, financiară și economică cu celelalte țări ale lumii, în condiții egale și reciproc avantajoase. Actuala evoluție manifestată în linia politică și economică a acestor țări corespunde unui proces ireversibil, ale cărui obiective constau în lichidarea, mai curînd sau mai tîrziu, a tuturor servituților față de companiile occidentale și în reorientarea industriei lor petroliere în sensul imperativelor dictate de dezvoltarea economică națională.

REFLECTOR

Contacte chino-neozeelandeze

La Pekin, ministrul chinez al comerțului exterior, Pai Sian-kuo, și ministrul adjunct de externe, Ciao Kuan-hua, au oferit, săptămîna aceasta, un banchet în onoarea misiunii ministeriale a guvernului neozeelandez, condusă de Joseph A. Walding, ministru asociat al afacerilor externe și ministru al comerțului exterior al Noii Zeelande.

În toastul rostit cu acest prilej, relatează agenția „China Nouă", Ciao Kuan-hua a arătat că normalizarea relațiilor dintre China și Noua Zeelandă corespunde pe deplin nu numai dorinței maselor largi din cele două țări, ci și preocupării pentru reducerea încordării internaționale. „Întotdeauna am afirmat — a spus Ciao Kuan-hua — că în relațiile internaționale toate țările, mari și mici, trebuie să fie egale și trebuie să urmeze cele cinci principii : respectul reciproc pentru suveranitatea și integritatea teritorială, neagresiunea, neamestecul în problemele interne, egalitatea și avantajul reciproc și coexistența pașnică. China se opune cu fermitate politicii de forță și hegemonismului în relațiile internaționale. Guvernul chinez a declarat în repetate rînduri că nu va căuta să obțină niciodată hegemonia în regiunea Asia-Pacific și, de asemenea, se opune eforturilor oricărei alte țări sau grup de țări în scopul impunerii unei asemenea hegemonii. Considerăm că independența și suveranitatea tuturor țărilor din regiunea Pacificului trebuie respectate. Sîntem gata — a adăugat ministrul chinez — să colaborăm cu Noua Zeelandă și alte țări iubitoare de pace pentru a salvgarda independența și suveranitatea tuturor țărilor și a menține pacea în regiunea Pacificului".

În toastul său de răspuns, Joseph A. Walding a spus, printre altele : „Sîntem dornici să stabilim relațiile prietenești și constructive cu China. Aparținem Oceanului Pacific și ne îndeplinim rolul care ne revine în această parte a lumii. Guvernul meu este hotărît ca Noua Zeelandă să adopte o poziție independentă în problemele internaționale. Nu vom fi pionul nici unei țări. Vom sta pe propriile noastre picioare și vom vorbi cu propria noastră voce. Deși sîntem o țară mică, noi considerăm că putem aduce o contribuție merituoasă la pacea lumii. O dată barierele suspiciunii și ostilității căzute, țările Asiei și Pacificului vor putea să colaboreze pentru rezolvarea divergențelor lor pe cale pașnică și spre binele popoarelor lor".

BELGRAD

Turneul asiatic al premierului iugoslav

Corespondență de la Simion Morcovescu

Cronica activității iugoslaviei în planul relațiilor externe a consemnat, în luna martie, o acțiune diplomatică de mare amploare: vizita de aproape o lună a premierului iugoslav Gemal Biedici în opt țări din Asia și zona Oceanului Pacific. Consumîndu-se pe durata a 25 de zile, vizita constituie una din cele mai îndelungi misiuni întreprinse vreodată de o delegație iugoslavă la acest nivel. Turneul a cuprins țări ca India, Sri Lanka, Nepal, cu care legăturile Iugoslaviei au un trecut îndelungat, iar practica vizitelor reciproce a intrat deja în tradiție. Călătoria în celelalte țări, Malayezia, Singapore, Australia și Noua Zeelandă, apoi Bangladesh, a fost de natură să deschidă noi perspective relațiilor reciproce. Dacă, în ce privește Malayezia, Singapore și Bangladesh, este de consemnat faptul că este prima vizită la nivelul șefului de guvern, cele în Australia și Noua Zeelandă înscriu, după cum se apreciază la Belgrad, pagini cu totul noi în colaborarea Iugoslaviei cu aceste țări îndepărtate.

Turneul premierului Biedici în Asia a prilejuit un schimb de păreri și consultări la nivel înalt, cu personalități din țările vizitate, într-o serie de probleme internaționale și cu privire la activitatea țărilor neangajate, element semnificativ dacă se are în vedere faptul că anul acesta, la Alger, se va ține Conferința la nivel înalt a acestor țări. Totodată, vizita a prilejuit o utilă trecere în revistă a relațiilor bilaterale, o atenție deosebită acordîndu-se promovării, în continuare, a colaborării pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural.

Turneul de aproape o lună al șefului guvernului iugoslav a fost motivat prin însăși utilitatea contactelor directe în determinarea unui nou impuls a raporturilor și colaborării Iugoslaviei cu țările respective. În privința relațiilor pe plan politic, la Belgrad se subliniază că legăturile Iugoslaviei cu țările neangajate din Asia sînt bune, atestînd o adevărată tradiție în acest sens. De mai mult timp, se constată o similitudine de vederi asupra problemelor internaționale celor mai importante.

În ciuda bunelor raporturi pe plan politic, în ciuda dorințelor și posibilităților reale, colaborarea economică cu aceste țări nu răspunde încă acestor posibilități. Este cert că acesta a fost considerentul în baza căruia premierul iugoslav a fost însoțit în turneul său de experți care s-au ocupat de detaliile promovării relațiilor economice. Este vorba, în primul rînd, de extinderea schimburilor economice reciproce, precum și de participarea Iugoslaviei la programele de dezvoltare economică, la realizarea planurilor de investiții și la alte forme posibile de cooperare cu aceste țări. În dezvoltarea relațiilor, se afirmă la Belgrad, Iugoslavia pornește de la punctul de vedere că o bună colaborare economică între țările neangajate, în mare parte țări în curs de dezvoltare, poate fi nu numai reciproc utilă, dar demonstrează, totodată, că aceste țări sînt în măsură să reducă distanța față de țările dezvoltate din punct de vedere economic.

La încheierea vizitei, se poate face un bilanț al rezultatelor obținute în cursul turneului asiatic al premierului Biedici. Presa iugoslavă apreciază că au fost atinse scopurile principale ale vizitei — consensul cu privire la pregătirile în vederea Conferinței de la Alger a țărilor neangajate și o nouă contribuție la dezvoltarea relațiilor reciproce. Într-o declarație făcută grupului de ziariști care l-au însoțit, Gemal Biedici a precizat că „întrevederile și discuțiile cu toți premierii țărilor vizitate au demonstrat că punctele de vedere asupra celor mai actuale probleme internaționale, îndeosebi cu privire la rolul țărilor neangajate în lumea contemporană, precum și în legătură cu promovarea relațiilor bilaterale, sînt identice sau foarte asemănătoare".

Potrivit presei iugoslave, un rezumat al rezultatelor concrete ar fi următorul: la New Delhi, s-a relevat acordul ca India și Iugoslavia să facă totul pentru a se asigura succesul deplin al Conferinței țărilor neangajate de la Alger, prevăzîndu-se, în ce privește relațiile reciproce, extinderea colaborării economice, mai ales în domeniul construcțiilor navale, construcției de centrale electrice și vagoane de cale ferată; la Colombo, s-a subliniat necesitatea transformării Oceanului Indian într-o zonă a păcii, fără rivalități militare, stabilindu-se, în planul relațiilor reciproce, examinarea unor probleme privind investițiile în comun, achiziționarea de tancuri petroliere și nave de pescuit iugoslave, continuarea activității organizațiilor economice iugoslave care construiesc obiective în Sri Lanka; la Kuala Lumpur, s-a ajuns la un acord privind continuarea pregătirilor pentru Conferința de la Alger și necesitatea ca regiunea Oceanului Indian să fie eliberată de elemente de încordare, fiind, totodată, examinate posibilitățile de extindere a relațiilor comerciale și a altor forme de legături economice; la Singapore, ca și în Malayezia, s-a exprimat, încă o dată, interesul deplin pentru o colaborare cît mai activă a țărilor neangajate în toate problemele vitale ale lumii, inclusiv în problemele economice; la Dacca, s-a confirmat interesul Republicii Bangladesh de a se include în activitatea țărilor neangajate, iar partea iugoslavă a afirmat hotărîrea de a fi sprijinite cererile guvernului premierului Rahman de a i se recunoaște statutul de membru cu drepturi depline la Conferința de la Alger; la Canberra, s-a stabilit primul contact la nivelul șefilor de guverne, iar aceasta a permis constatarea că între cele două țări există puncte de vedere similare într-o serie de probleme internaționale, fapt demonstrat și de exprimarea dorinței Australiei de a participa la Conferința de la Alger, în calitate de observator, iar pe plan economic, au fost examinate posibilitățile de sporire a schimbului de mărfuri, îndeosebi de reducere a deficitului iugoslav de 30 milioane dolari; contactele de la Wellington au prilejuit un schimb de opinii privind cele mai recente evenimente din Asia și din zona Pacificului, precum și cu privire la necesitatea ca între Noua Zeelandă și Iugoslavia să fie extinse contactele politice și economice; la Katmandu, s-a exprimat, de asemenea, acordul deplin cu privire la scopurile ce trebuie atinse la Conferința de la Alger, ca și necesitatea promovării legăturilor economice și a contactelor reciproce.

Se poate, deci, aprecia că turneul lui Biedici a avut un pronunțat caracter de lucru, aducînd o contribuție la activitatea țărilor neangajate și la lărgirea relațiilor Iugoslaviei cu țările vizitate. Ca rezultat principal al vizitei este menționat faptul că turneul a constituit o acțiune diplomatică importantă pentru afirmarea internațională a Iugoslaviei ca țară socialistă, independentă și neangajată.

Sediul agenției spațiale a S.U.A. din Washington. Întîlnire a cosmonauților sovietici și americani care, în 1975, vor zbura împreună în jurul Pămîntului. De la stînga la dreapta: general-maior Vladimir Șatalov, dr. Alexei Eliseev, general de brigadă Thomas P. Stafford, Donald K. Slayton și Vance D. Brand

Aspect de la una din rundele convorbirilor bilaterale cehoslovaco — vest-germane

PRAGA

În ajunul convorbirilor cehoslovaco—vest-germane

Corespondență de la Constantin Prisăcaru

Cea de-a șasea rundă a convorbirilor dintre reprezentanții Republicii Socialiste Cehoslovace și Republicii Federale Germania, programată să aibă loc la Bonn, în zilele de 12 și 13 aprilie, se înscrie pe linia eforturilor, multiple și complexe, pe care statele europene le depun pentru însănătoșirea atmosferei pe continentul nostru. În acest context, cele două țări privesc normalizarea relațiilor dintre ele ca pe un imperativ al timpului, un rezultat firesc al procesului de întărire a încrederii și bunelor raporturi dintre state.

Prima rundă a convorbirilor bilaterale, desfășurată la nivelul experților ministerelor de externe, a avut loc la sfîrșitul lunii martie 1971. Cu două luni mai tîrziu, exprimînd punctul de vedere al R.S. Cehoslovace privind normalizarea relațiilor cu R.F. Germania, Gustav Husak arăta, la cel de-al XIV-lea Congres al P.C. din Cehoslovacia, că una dintre problemele încă deschise, care influențează, fără îndoială, evoluția situației din Europa, o constituie problema, încă nerezolvată, a relațiilor dintre R.S. Cehoslovacă și R.F. Germania. Principalul obstacol al reglementării relațiilor dintre cele două țări l-a constituit modul în care cele două părți privesc acordul de la München.

După cum este cunoscut, la 29—30 septembrie 1939 a avut loc în orașul München o conferință cu participarea lui Hitler, Chamberlain, Daladier și Mussolini și a miniștrilor lor de externe. Fără participarea reprezentanților poporului cehoslovac, fără consultarea acestora, la München s-a pus la cale unul dintre cele mai rușinoase fapte cunoscute în istorie : cele trei puteri consimțeau, prin semnătură, ca Hitler să anexeze Reichului german regiunea sudetă, care reprezenta 30 la sută din teritoriul Cehoslovaciei.

În repetate rînduri, R.S. Cehoslovacă și-a făcut cunoscută poziția în sensul că aceste acorduri trebuie considerate nule și neavenite de la început. „Cerința noastră legitimă — spunea, în raportul la Congres, Gustav Husak — de a declara acordul de la München nul de la început pornește de la realitatea de netăgăduit că acest așa-numit acord a făcut parte din conspirația criminală nazistă împotriva păcii, a fost o crimă comisă împotriva Cehoslovaciei. Așteptăm ca R.F.G. să desprindă din acest adevăr istoric concluziile corespunzătoare de ordin politic, moral și al dreptului internațional și să recunoască nulitatea acordului de la München de la bun început. Numai astfel R.F. Germania va putea demonstra că dorește să ajungă cu R.S. Cehoslovacă la o reglementare a relațiilor reciproce de natură să depășească trecutul de tristă amintire".

De-a lungul anilor, poziția vest-germană a suferit unele modificări. Inițial — după cum se știe — guvernul vest-german și-a exprimat marcate rezerve privind nevalabilitatea juridică a acestor acorduri încă de la început.

Una dintre primele poziții oficiale din partea vest-germană față de această cerință justificată a Cehoslovaciei a fost exprimată de fostul cancelar K.G. Kisinger, care, la un moment dat, a admis că „acordul de la München și-a pierdut valabilitatea în urma atacării Cehoslovaciei". Ulterior, punctul de vedere al Partidului Social-Democrat a fost făcut cunoscut de Willy Brandt, la Congresul de la Bad Godesberg, potrivit căruia „acordul de la München, semnat sub presiune, a fost injust încă de la început".

Așadar, pe drumul lung și întortocheat al tratativelor bilaterale se pornea, după ce, față de problema principială fuseseră exprimate, de ambele părți, în public, pozițiile. Pe parcursul a doi ani, reprezentanții celor două țări au făcut eforturi în direcția clarificării pozițiilor lor înaintea începerii tratativelor între guvernele Cehoslovaciei și Germaniei occidentale, cu intenția exprimată de a căuta soluții care ar putea ușura aceste convorbiri. Deși, oficial, convorbirile bilaterale la nivelul experților au fost numite „exploratorii, de sondaj", deși în cadrul lor nu au fost conciliate aspectele de bază ale relațiilor bilaterale, totuși ele au îmbrăcat, de la început, un caracter concret, de lucru, au fost caracterizate de dorința sinceră de a se rezolva problemele în suspensie pentru ca relațiile dintre cele două țări vecine să fie puse pe principii noi, durabile.

Necesitatea de a se trece la o abordare de fond a problemelor a fost prioritară, în acest sens trebuind notată cu deosebire avansarea unor noi propuneri din partea Cehoslovaciei, cuprinse în scrisoarea pe care președintele guvernului federal cehoslovac, Lubomir Strougal, a trimis-o cancelarului Brandt cu cîteva săptămîni înaintea alegerilor generale din Germania occidentală. Referindu-se la răspunsul dat de cancelarul vest-german, Gustav Husak spunea, în cadrul unei întîlniri cu oamenii muncii din orașul Usti Nad Orlici, în noiembrie anul trecut : „În răspunsul dat scrisorii pe care i-a trimis-o tovarășul Strougal, cancelarul Brandt dovedește că nu închide ușa tratativelor. Dorim să arătăm că, în ce ne privește, astăzi, sîntem mai hotărîți ca oricînd să rezolvăm problemele în suspensie, să ajungem la normalizarea relațiilor dintre Cehoslovacia și R.F.G., să le transformăm în relații de bună vecinătate. Partea cehoslovacă este pregătită pentru a continua convorbirile. În ceea ce ne privește, dorim ca acestea să se încheie cît mai repede posibil".

Dorința de rezolvare într-un termen scurt a fost exprimată și în raportul prezentat de premierul Strougal, în cadrul sesiunii din decembrie a Adunării federale. De asemenea, la ședința plenară, din februarie anul acesta, a C.C. al P.C. din Cehoslovacia, Gustav Husak a declarat că „a sosit timpul să aibă loc convorbiri oficiale între guvernele R.S. Cehoslovace și R.F. Germania" și că „pentru ele, noi sîntem gata în orice moment. Dacă și partea vest-germană va manifesta bunăvoință, atunci calea spre înțelegere nu va putea fi barată de nimeni".

Spiritul de bunăvoință în ce privește normalizarea relațiilor dintre cele două țări s-a desprins și din recenta declarație făcută de cancelarul Willy Brandt ziarului „Neue Rhein-Zeitung", potrivit căreia șeful guvernului vest-german își exprimă convingerea că, „încă în cursul acestui an vor fi normalizate relațiile dintre R. F. Germania și R. S. Cehoslovacă".

Privită prin prisma acestor luări de poziție, cea de-a șasea rundă a convorbirilor — la care delegația cehoslovacă va fi condusă de locțiitorul ministrului afacerilor externe, Jiri Gotz, iar delegația R.F.G. de secretarul de stat la Ministerul Afacerilor Externe, Paul Frank — își are locul și importanța ei bine determinate. Cercurile informate din capitala Cehoslovaciei consideră că, în cadrul întîlnirii viitoare, s-ar putea da soluții la acele probleme a căror nerezolvare a împiedicat pînă acum amorsarea convorbirilor oficiale între guvernele celor două țări. În comentariul intitulat „Pentru relații bune cu vecinii", ziarul „Rude Pravo" constata, nu fără semnificație, că, de la ultima rundă a discuțiilor-sondaj, au trecut trei sferturi de an. „Pauzei pentru gîndire" i-a fost afectat timp suficient.

Mexicul în mişcare

Mexicul şi-a pus geografia pe muzică : Guadalajara, Acapulco, Jalisco au, fiecare, ritmurile lor. În înghesuiala de nepătruns a consoanelor şi vocalelor, toponimicele vechi ascund o muzicalitate specifică : Popocatepetl, Tlatelolco, Chapultepec, Chihuahua, Quetzalcoatl, Tlalnepantla, Cuauhtemoc. „Piaţa celor trei culturi", din centrul capitalei mexicane, face, în spaţiu puţin, dar în multă istorie, legătura de unire definitorie : timpul prehispanic, timpul colonial şi timpul modern construiesc ţesătura deasă din care este croit fiecare colţ al Mexicului. Istoria s-a păstrat în piramide, prezentul face din Ciudad de Mexico una din cele mai mari metropole ale lumii, gazdă de Olimpiadă, anul 2000 cere industrie, dezvoltare, planuri de pe acum pentru cei 100 de milioane de mexicani de atunci.

O dată politica de rutină — spun liderii locului — obliga anual preşedintele să ţină, la 1 septembrie, un discurs în faţa Congresului. Deputaţi şi senatori ascultau cîteva ceasuri un raport neinteresant : această impresie s-a şters în momentul primului discurs, fără urmă de rutină, al noului preşedinte mexican. Luis Echeverria, instalat la 1 decembrie 1970, a adus suflul unei „noi generaţii" la conducerea ţării. Mexicanii spun că, potrivit tradiţiei, preşedintele republicii guvernează în mod efectiv numai trei ani din cei şase ai mandatului său, deoarece primii doi ani îi foloseşte pentru a îmbunătăţi ceea ce a lăsat predecesorul şi ultimul pentru a lansa candidatura succesorului. Poate părea o butadă căreia însă nu i se potriveşte mandatul în funcţie, caracterizat de cercurile din afara lui ca semnificînd o politică plină de dinamism şi de recunoaştere a lipsurilor ca şi a căilor de rezolvare. Revitalizarea partidului de guvernămînt (Partidul Revoluţionar Instituţional — P.R.I.), stimulată prin numirea noului lider Jesus Renes Heroles, se încadrează tocmai în acest plan. A fost scăzută la 21 şi, respectiv, 30 de ani vîrsta minimă a deputaţilor şi senatorilor. Supremaţia P.R.I. la conducerea politică (de peste 40 de ani partid de guvernămînt, forţă predominantă în tot acest timp) a fost nuanţată de preşedintele Echeverria prin deschiderea unor posibilităţi de exprimare şi acţiune pentru alte forţe interne. Conflictul mai vechi cu cercurile universitare (octombrie 1968 a fost momentul crucial al unor înfruntări de neuitat prin bilanţul lor tragic) a orientat politica preşedintelui spre apropierea de tineret şi studenţi.

Cînd se vorbeşte, însă, de „noul curs" şi de „politica transformărilor", referirile se fac mai ales la politica economică. Aici înţelege preşedintele să pună de acord realitatea cu atrăgătoarele reclame turistice : „Am avertizat de la început că se impune de urgenţă modificarea procedeelor şi a obiectivelor pentru a se evita deteriorarea procesului nostru istoric. O creştere rapidă, dar deloc sistematică, a generat tensiuni. O creştere ale cărei beneficii se concentrează înspre mici grupuri şi anumite regiuni, un gigantism urban provenit din mizeria rurală, un sistem economic incapabil să absoarbă cererea de muncă nu vor fi niciodată decît aparenţe ale dezvoltării". S-a vorbit clar, respectînd realitatea, despre Mexicul celor 4 milioane de şomeri, al celor 2 milioane de ţărani fără pămînt, al săracilor din satele indigene care trăiesc la limita subzistenţei, al sutelor de mii de muncitori necalificaţi nevoiţi să se expatrieze pentru a găsi slujbe în Statele Unite, ca muncitori agricoli sezonieri, în condiţii adesea umilitoare. „Toţi produc venit, dar puţini mănîncă de pe urma lui" — scria revista mexicană „Visión", dezvoltînd pe cîteva pagini problemele puse de preşedinte : periculoasa concentrare a veniturilor, numărul mic al populaţiei active (numai 13,2 milioane, adică 27 la sută în 1972), dezvoltarea inegală a regiunilor (doar 14,5 la sută din populaţia ţării trăieşte în zona metropolitană, care concentrează însă 56 la sută din producţia industrială şi 55 la sută din servicii).

Tocmai asupra acestui Mexic se îndreaptă atenţia preşedintelui Echeverria şi a guvernului său. Eforturile sale tind în mod vizibil să sporească, în primul rînd, capacităţile de control ale statului asupra principalelor activităţi economice, în sensul de a frîna acele „alianţe" care condiţionează negativ producţia şi repartiţia avuţiei naţionale. Printre obiective figurează, în primul rînd, disciplina investiţiilor străine. Ele se apropie de cifra de 3 miliarde de dolari, dintre care 79 la sută sînt de provenienţă nord-americană. Dominaţia monopolurilor străine a determinat, de altfel, guvernul mexican să exproprieze companiile petroliere încă în 1938, una din primele naţionalizări pe continent. Astfel, se arată, rezultatul economic al existenţei întreprinderilor cu capital străin era înghiţirea sau micşorarea companiilor naţionale, condiţionarea exporturilor prin diverse clauze restrictive, importul de tehnologie fără a-l transmite economiei naţionale. Formula „mexicanizării", care a dat deja rezultate, a adus în proprietatea statului petrolul, petrochimia, electricitatea, căile ferate, comunicaţiile telegrafice şi radio. Investiţiile străi-

ne controlează încă unele sectoare-cheie ale economiei, realizînd beneficii peste limitele acceptabile. Dependența economiei și deformarea ei în urma acestor intervenții străine intereselor naționale au determinat punerea în discuția Congresului mexican a proiectului de lege privind limitarea investițiilor externe de capital, astfel încît acestea să devină complementare celor naționale.

Mexicul se află, așadar, în mișcare. Președintele Echeverria întruchipează, de fapt, exigențe ajunse la maturizare, după o perioadă lungă de evoluție lentă. Și în politica externă, liderul mexican înțelege să introducă măsuri regeneratoare, adoptînd poziții mai puțin conformiste. În doi ani de guvernare, a avut întrevederi cu aproape toți președinții Americii Centrale, inclusiv Panama, a vizitat Chile, a avut convorbiri cu Velasco Alvarado, a călătorit în Japonia, ca invitat al împăratului Hirohito, a vizitat Washingtonul, a restabilit relațiile cu R.P. Chineză și, la 19 martie, cu țara noastră. Președintele Echeverria va lipsi luna aprilie din țară, pentru lungul turneu în Canada, Marea Britanie, Franța, Belgia, U.R.S.S. și R.P. Chineză, dînd un caracter concret necesității proclamate de diversificare a relațiilor externe, așa cum, de altfel, s-a procedat și în domeniul economic. La reuniunea U.N.C.T.A.D. de la Santiago de Chile, președintele mexican a prezentat inițiativa țării sale privind Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, care „să garanteze fiecărei națiuni dreptul de a dispune liber de resursele ei naturale, să asigure stabilitatea și echitatea prețurilor la materiile prime, să evite exercitarea presiunilor economice care lezează suveranitatea statelor, să interzică trusturilor multinaționale să intervină în afacerile interne ale statelor". Mexicul a fost singura țară latino-americană care a refuzat, la începutul deceniului trecut, să rupă, așa cum cerea O.S.A., relațiile cu Cuba sau să participe la blocada impusă de S.U.A. primei țări socialiste din emisfera vestică. A păstrat, totuși, bune relații oficiale cu Statele Unite, cu toate că astăzi, ca și alte țări latino-americane, caută alternative care să diminueze efectele tradiționalelor „relații speciale". La nivelul populației de pe stradă, rezervele sînt mult mai directe, cuvîntul „gringo" fiind, prin tradiție, folosit peiorativ.

Stimulat de „sfidarea demografică" pe care o reprezintă rata mare de creștere a populației, Mexicul se pregătește cu toate forțele pentru asigurarea condițiilor politice, economice, de trai și de cultură pentru întreaga populație de azi și de mîine. „A considera creșterea demografică un factor limitativ sau un obstacol insurmontabil pentru procesul nostru de dezvoltare ar însemna să recunoaștem incapacitatea țării de a face față problemelor vieții, eșecul aprioric al generației noastre", a declarat președintele Echeverria.

Încrezător în perspectiva victoriei în lupta cu obstacolele, cu timpul, cu inechitatea și moștenirea greutăților, Mexicul nu uită că este țara lui Cuauhtemoc, a lui Rivera, Orozco și Siqueiros, a lui Octavio Paz și Carlos Fuentes, a lui Zapata și Pancho Villa. Cu atîtea glorii trecute și prezente, eforturile pentru progres devin un scenariu obligatoriu al filmului următoarelor decenii mexicane.

Anca Voican

Boicotul antizambian are efecte contrarii

Ion Madoșa

De două ori de la începutul acestui an, Consiliul de Securitate s-a întrunit pentru a lua în discuție implicațiile economice și politice ale hotărîrii regimului rasist de la Salisbury de a închide frontiera cu Zambia. Examinînd raportul unei comisii speciale trimise în regiune, Consiliul a adoptat, la 10 martie a.c., o serie de măsuri menite să sprijine Zambia în aplicarea politicii sale de independență economică față de Rhodesia și a condamnat, din nou, regimurile rasiste din Africa australă.

Prin închiderea graniței cu vecinul său de la nord și nord-vest, regimul de la Salisbury a căutat să lovească în economia zambiană, sub pretextul intensificării luptei de eliberare la sud de Zambezi. Se știe că Zambia nu dispune de ieșire la mare și era nevoită, de la cucerirea independenței, să efectueze două treimi din importurile și exporturile sale prin Rhodesia. De la restricțiile impuse prin suspendarea traficului rutier și feroviar între cele două țări era exceptat numai cuprul zambian, principal produs de export, de pe urma căruia autoritățile de la Salisbury încasau 85 de milioane lire sterline anual.

Deși în răstimpul dintre cele două reuniuni ale Consiliului de Securitate, Ian Smith a revenit asupra hotărîrii închiderii frontierei, guvernul de la Lusaka anunțase încă mai înainte că nu va mai efectua nici un fel de tranzit de mărfuri prin Rhodesia, și cu atît mai puțin de cupru. Înțelegînd să aplice o politică de independență economică față de regimul rasist de la sud, guvernul zambian a cerut sprijinul Națiunilor Unite și a intrat în contacte cu țările africane vecine, în vederea folosirii căilor de comunicație ale acestora spre porturile comerciale de la oceanele Atlantic și Indian. Tanzania, Zairul și Kenya s-au oferit să acorde ajutor tînărului stat independent, iar Consiliul Ministerial al Organizației Unității Africane a hotărît, în cadrul reuniunii sale de la Addis Abeba, instituirea unui comitet ad-hoc care să se ocupe de satisfacerea nevoilor urgente ale Zambiei. Pentru moment, se arăta în comunicatul respectiv, comitetul își concentrează activitatea asupra trimiterii în Zambia a unor mijloace de transport, ca ajutor din partea statelor membre ale O.U.A., și asupra aprovizionării cu unele produse alimentare. La rîndul său, Consiliul de Securitate a lansat un apel tuturor statelor de a acorda Zambiei asistență tehnică, financiară și materială, pentru a-i permite folosirea unor noi căi de comunicație și rute comerciale spre oceanele Atlantic și Indian. El a solicitat, de asemenea, Națiunilor Unite și instituțiilor sale specializate să organizeze un program de asistență pentru Zambia.

Pus în fața eventualității de a pierde importantele venituri în devize provenite de pe urma tranzitului de cupru zambian, Ian Smith a amenințat cu întreruperea furnizării de energie electrică de la centrala Kariba, de pe fluviul Zambezi. Centrala respectivă este proprietatea comună a celor două țări, dar întrerupătorul se află pe teritoriul rhodesian. O simplă întoarcere de comutator ar cauza serioase dificultăți exploatărilor de cupru zambiene.

Dar cele două hidrocentrale de la Kafué și Kariba-Nord, care vor intra în funcțiune în curînd, vor reduce dependența Zambiei de energia furnizată de centrala de pe teritoriul rhodesian, iar calea ferată „transzambiană", care va fi dată în exploatare peste un an sau doi, va soluționa în bună măsură problema atît de importantă a transportului cuprului spre portul tanzanian Dar Es Salaam.

Sub același pretext al represaliilor față de intensificarea luptei de eliberare la sud de Zambezi, incursiunile trupelor rhodesiene și sud-africane pe teritoriul Zambiei, plantarea de mine și capturarea de cetățeni pașnici continuă și sînt tot mai frecvente în ultimul timp. Președintele Kenneth Kaunda arăta, recent, că zeci de persoane au căzut victime, în ultimele luni, acțiunilor teroriste și provocatoare ale trupelor rasiste.

Ca de obicei în asemenea împrejurări, Ian Smith caută să plaseze în altă parte responsabilitatea pentru acțiunile legitime ale populației de culoare împotriva regimului rasist. El învinuiește statele africane de avîntul luptei populației zimbabwe, majoritare, împotriva discriminării rasiale și a negării dreptului ei la autodeterminare. Eșecul încercării de blocadă economică împotriva Zambiei a fost cu atît mai usturător pentru Ian Smith, cu cît, în această împrejurare, au ieșit la iveală consecințele izolării pentru însăși economia rhodesiană. Majoritatea observatorilor apreciază că Rhodesia depinde mai mult de Zambia, din punct de vedere economic, decît ar fi cazul în sens invers. În același timp, Ian Smith a putut să constate că acțiunile patrioților au continuat, ba chiar au cunoscut o intensificare, de la închiderea frontierei.

La aproape opt ani de la proclamarea unilaterală a „independenței" Rhodesiei, regimul rasist de la Salisbury rămîne o realitate ilegală pentru populația zimbabwe majoritară, pentru statele africane și pentru toate celelalte state. Rezoluția adoptată recent de Consiliul de Securitate subliniază că situația din Rhodesia constituie o amenințare la pacea internațională, accentuată de actele agresive și provocatoare întreprinse împotriva Zambiei.

Poporul român, care urmărește cu deosebit interes și dă o înaltă apreciere rezultatelor obținute de Zambia în lupta pentru consolidarea independenței sale economice și politice, își exprimă deplina sa solidaritate față de cauza Zambiei și, totodată, condamnă cu hotărîre acțiunile agresive ale rasiștilor rhodesieni.

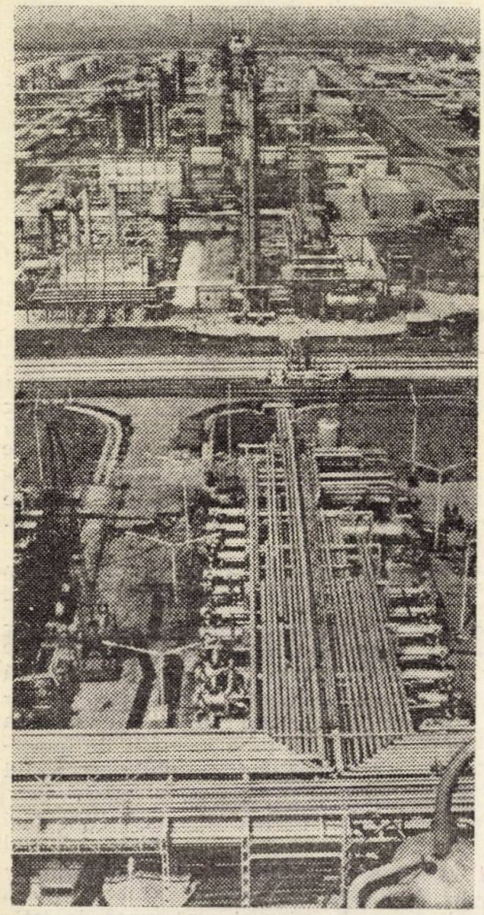

Combinatul petrolier „Duna" din Szazhalombata

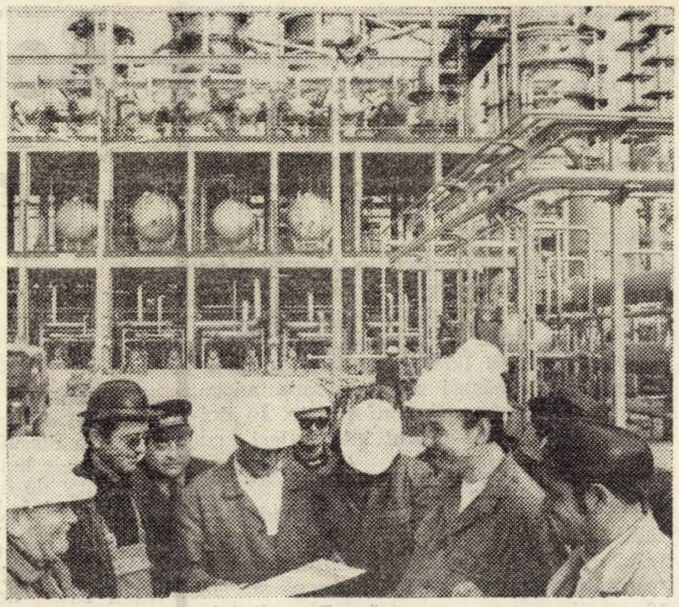

REPORTAJ PE GLOB

SZAZHALOMBATA

Luminile orașului

Al. Pintea

În 1945, în Ungaria existau 50 de orașe. La începutul anului 1973, numărul lor a ajuns la 78. Proporțional, a crescut și numărul locuitorilor din mediul urban : de la 36 la sută, în 1949, la aproape 50 la sută în 1973. Ceea ce a determinat și determină în Ungaria acest ritm rapid al urbanizării sînt, fără îndoială, schimbările înnoitoare care au avut loc după eliberarea țării, transformările multilaterale petrecute în anii construcției socialiste în viața economică și social-politică a țării. Mici localități unde, odinioară, decenii la rînd, nu se întîmpla nimic se transformă astăzi, numai în cîțiva ani, ca urmare a integrării lor în uriașul proces de dezvoltare economică a țării, în mari și puternice centre industriale și urbane.

În ultimii 28 de ani, pe harta Ungariei au apărut 28 de noi orașe. Multe dintre ele s-au ridicat pe vatra unor mici cătune uitate de oameni și vremuri. Altele au fost înălțate pe întinderi goale, pe locuri unde înainte nu creștea decît iarba. Așa s-au construit Dunavaroș, Leninvaroș, așa se construiește Szazhalombata.

...Atunci cînd soarele coboară la asfințit și umbrele încep să dispară, cînd întunericul cuprinde totul, atunci, la Szazhalombata se aprind luminile. Mii și mii de lumini albe, galbene și roșii, albastre și verzi strălucesc puternic pînă departe, dînd contur și împodobind, ca un uriaș pom de iarnă, nesfîrșita întindere a pădurii de turle și rezervoare, a păienjenișului de conducte al instalațiilor.

— Unii, ne povestea maistrul Nyikos Istvan, însoțitorul nostru, sînt tentați să creadă că abundența luminilor este special aranjată de dragul iluminației, al efectului optic pentru vizitatori. Nu este așa. Nici o lumină, nici un bec nu arde de prisos. La noi se lucrează zi și noapte, continuu, nu există pauză, nu există întrerupere. Fiecare lumină indică faptul că într-un anumit punct al procesului de producție totul se desfășoară normal, absolut normal.

Privești nesfîrșita întindere multicoloră de lumini a combinatului petrolifer „Duna" din Szazhalombata și îți pare aproape de necrezut că, numai cu doisprezece ani în urmă, prin aceste locuri domnea, noaptea, cel mai adînc și desăvîrșit întuneric. Așa se și face că, atunci cînd gazdele îți vorbesc despre istoria uriașului complex industrial, asociezi spontan aceasta cu istoria amplei dezvoltări industriale a întregii țări din ultimii ani, cu faptul că schimbările ce survin în anumite regiuni ale Ungariei sînt atît de rapide încît locuri bine știute, pe care le revezi după numai cîțiva ani, îți par aproape de nerecunoscut. Szazhalombata este, poate, unul dintre cele mai noi și concludente exemple ale faptului că pe întinderi goale, acolo unde creșteau bălării, se ridică astăzi importante obiective industriale, vaste șantiere în jurul cărora iau naștere și se dezvoltă noi localități.

Primele lucrări au început în primăvara anului 1961. Planurile inițiale prevedeau pe atunci construcția aici, la Szazhalombata, în preajma unei mici așezări rurale din apropierea Dunării, pe cîteva zeci de hectare cultivate cu porumb, a unei rafinării care să poată prelucra anual 2 milioane tone de țiței. În același an, proiectanții, specialiștii din industria petroliferă, economiștii au demonstrat avantajul deosebit al construirii în această localitate a unui mare complex industrial petrolifer cu mai multe rafinării și uzine petrochimice. Nu era vorba însă numai de avantajele rezultate din asigurarea cu materii prime și unele produse petrolifere a necesităților în continuă creștere ale economiei naționale ungare sau de perspectivele existente privind exportul unor asemenea produse. Avantajul amplasării unui astfel de complex industrial aici, la Szazhalombata, rezultă și din faptul că localitatea se află la numai 25 de kilometri de Budapesta, principalul consumator al produselor unor asemenea uzine și, totodată, stația de expediere pentru export a produselor. Budapesta era, în același timp, rezervorul principal de cadre pentru un asemenea uriaș complex. Apoi, alte aspecte de mare însemnătate din punct de vedere al eficacității economice : existența conductei de țiței care aducea materia primă, faptul că apropierea Dunării rezolvă aprovizionarea cu apă a uzinelor și rafinăriilor.

— Și astfel, ne povestea directorul complexului industrial, în urma hotăririi Comitetului economic guvernamental, din primăvara lui 1961, fabricile și instalațiile au început să crească și să se înalțe aici ca ciupercile după ploaie. În scurta istorie a acestui uriaș complex petrolier, au fost ani cînd am avut două și chiar trei festivități de inaugurare a unor noi fabrici sau instalații. Un asemenea exemplu a fost și anul 1971 cînd au intrat în producție trei noi fabrici și instalații — pentru construcția acestora s-au cheltuit aproape 1,5 miliarde forinți — printre care și cea de a 16-a fabrică a complexului, în care se produc diferite uleiuri speciale pentru motoare și mașini.

În această ultimă fabrică, la fel ca și în mai toate celelalte pe care le-am vizitat, remarci, fără să vrei, vîrsta deosebit de tînără a lucrătorilor. Mai tîrziu, aveam să aflu că, de fapt, tinerețea instalațiilor și a lucrătorilor — a căror vîrstă medie nu trece de 27 de ani — este caracteristica principală aici, la Szazhalombata. Conducătorii fabricii de uleiuri speciale, maiștrii și tehnicienii, muncitorii, toți, fără excepție, sînt tineri, fiecare angajîndu-și prețerea și forțele pentru ca producția și calitatea produselor celei mai tinere fabrici a complexului să se ridice la nivelul rafinăriilor „cu experiență" de zeci și zeci de ani.

Deși nu s-a încheiat încă nici cea de a doua etapă a construcțiilor, rafinăriile și uzinele petrochimice de la Szazhalombata

Tinereţea instalaţiilor şi a lucrătorilor — a căror vîrstă medie nu trece de 27 de ani — este caracteristica principală la Szazhalombata

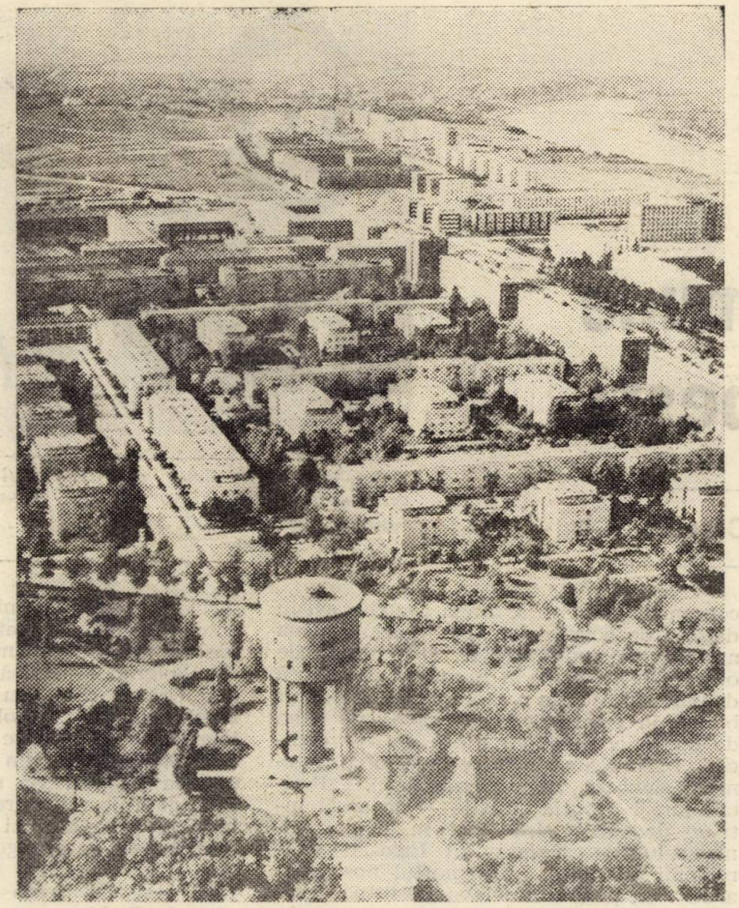

Dunaivaros. Un oraş nou, construit pe locuri unde, înainte, nu creştea decît iarba

asigură de pe acum aproape în întregime cerinţele de produse petroliere ale economiei naţionale ungare. Se produc aici benzine de diferite cifre octanice, parafine, diverse uleiuri speciale pentru maşini, benzen şi toluen, unsori, bitum, materii prime pentru un mare număr de produse sintetice. Desigur, produsele semifinite încă nu sînt pe deplin valorificate — asta se va realiza numai după încheierea complexului de lucrări — dar, încă de pe acum, după cum spunea directorul complexului, se exportă însemnate cantităţi de parafină, uleiuri pentru motoare şi maşini în multe ţări occidentale. La sfîrşitul anului 1977, cînd se va încheia cea de a doua etapă a construcţiilor, producţia complexului va creşte de peste trei ori, iar, în 1985, odată cu încheierea ultimei etape, cînd complexul industrial petrolifer de la Szazhalombata va număra aproape 40 de fabrici, volumul producţiei va creşte de peste cinci ori, gama produselor finite ajungînd la aproximativ 600.

Odată cu fabricile şi uzinele s-a născut şi noua localitate Szazhalombata. Astăzi, cînd te apropii de oraş venind dinspre Budapesta, ai în faţă nu numai imaginea pădurii turlelor şi rezervoarelor strălucitoare, învăluite în păienjenişul conductelor, ci şi siluetele zvelte ale şirurilor de blocuri înalte, moderne, elegante, construite la cîţiva kilometri, în preajma uzinelor. Oraşul, ca aşezare, s-a născut şi continuă să se dezvolte paralel cu dezvoltarea complexului industrial. El nu are periferii, nu are clădiri vechi, străzi înguste. Aşezat pe coasta lină a unor înălţimi vălurite, oraşul îţi lasă impresia că s-a născut şi el peste noapte, ca în poveste. Impresia aceasta este determinată de măiestria proiectanţilor şi arhitecţilor care, folosind cu pricepere avantajul natural al aşezării în terase, au îmbinat deosebit de armonios clădirile turn cu blocuri şi vile mici, cochete, cu complexe comerciale moderne construite pe orizontală. Astăzi, localitatea are peste 70 de blocuri de locuinţe, cămine muncitoreşti, creşe şi grădiniţe de copii, şcoli, magazine, cinematografe, biblioteci şi cluburi, terenuri de sport. Numărul locuitorilor oraşului nu depăşeşte, deocamdată, 7 000. Şi în viitor numărul locuitorilor oraşului, ca şi numărul muncitorilor din întreprinderile complexului industrial, nu va creşte foarte mult. Viitoarele fabrici şi uzine, cu instalaţii şi utilaje în cea mai mare parte automatizate — importate din Anglia şi R.F. Germania, din Uniunea Sovietică şi Suedia, Italia sau Cehoslovacia, ca şi din România — vor solicita, în primul rînd, cadre cu o calificare profesională foarte ridicată şi mai bine diferenţiată. Astfel, nici nu te mai miră cînd ţi se spune că 65 la sută dintre lucrătorii complexului urmează diferite şcoli de specializare profesională, şcoli medii tehnice sau diferite facultăţi tehnice fără frecvenţă.

La sfîrşitul acestui an, rafinăriile, fabricile şi uzinele complexului vor atinge o capacitate de prelucrare anuală de peste 6,5 milioane tone ţiţei. Greşelile, neatenţia în muncă în condiţiile unor asemenea ansambluri de instalaţii sînt de neadmis. O mişcare greşită, un contact greşit la un pupitru de comandă se poate solda cu o catastrofă. Şi, dacă instalaţiile complexului s-ar opri numai pentru o singură oră, asta ar însemna o pagubă de milioane de forinţi. Tinerii lucrători ai combinatului ştiu bine acest lucru, simt întreaga responsabilitate a muncii pe care o execută. Tocmai de aceea, ei fac totul pentru ca la Szazhalombata în fiecare noapte, fiecare lumină albă sau galbenă, roşie, albastră sau verde să strălucească cu toată intensitatea, deci ca fiecare instalaţie să funcţioneze ireproşabil. Aici, ca şi în alte colective de muncă din Ungaria, s-a statornicit acea atmosferă avîntată de muncă şi viaţă, acea atmosferă creatoare şi entuziastă, specifică colectivităţilor în care oamenii mîndri pentru rezultatele obţinute îşi conjugă propriile interese cu cele ale colectivităţii, dăruindu-şi priceperea şi talentul pentru binele ţării, pentru edificarea societăţii socialiste.

REFLECTOR

Explicaţie

Senatorul J. W. Fulbright, preşedintele Comisiei senatoriale pentru afacerile externe, a declarat că este neapărat necesar ca Administraţia S.U.A. să dea explicaţii în legătură cu politica sa în Cambodgia. Ar fi utilă — a spus el — „o audiere amplă şi publică a secretarului de stat pentru a se examina problema în profunzime".

Informaţie

Luînd cuvîntul la deschiderea conferinţei naţionale a Partidului Comunist Italian cu tema „Radioteleviziunea, informaţia şi democraţia", secretarul general al P.C. Italian, Enrico Berlinguer, a cerut „o presă liberă şi neaservită, o radioteleviziune care să constituie un serviciu public aşa cum prevede Constituţia". După ce a afirmat că „mijloacele de informaţie şi de comunicare au căpătat o asemenea forţă pentru formarea opiniei publice, încît folosirea lor democratică şi conţinutul lor cultural devin esenţiale pentru libertate şi pentru dezvoltarea democraţiei", Berlinguer a spus că lupta pentru libertatea informaţiei, în special în climatul politic actual, caracterizat printr-un guvern de centru-dreapta, „constituie o datorie a tuturor forţelor democratice ale naţiunii". Dario Valori, fost secretar al Partidului Socialist Italian al Unităţii Proletare (dizolvat anul trecut), în prezent membru al P. C. Italian, a declarat că reforma în domeniul informaţiei în Italia trebuie să se bazeze pe următoarele puncte : progresele tehnice nu pot fi un monopol al capitalului privat ; trebuie să crească intervenţia statului, deoarece informaţia este un serviciu public ; guvernele regionale trebuie să aibă posibilitatea de a controla activitatea de informare.

Neutralitate

Cancelarul Austriei, Bruno Kreisky, a subliniat într-o conferinţă ţinută la Academia de Ştiinţe din Ungaria că ţările neutre trebuie să fie întotdeauna atente ca, prin atitudinea lor, să nu zdruncine încrederea celorlalte state în politica lor neutră. În politica internaţională, aceste ţări pot fi de folos pentru regiunile lumii unde apar fricţiuni, bunele lor oficii sînt folosite şi în alte cazuri. Această politică este denumită politică de neutralitate activă şi Austria consideră ca atare politica promovată de ea. În legătură cu conferinţa europeană, Kreisky a spus că Europa trăieşte într-o epocă fericită, în care pe continent nu există ciocniri militare. Acest prilej trebuie folosit nu numai pentru promovarea destinderii, dar şi pentru măsuri concrete de natură să întărească situaţia actuală. Kreisky a propus o reducere militară atît în Est cît şi în Vest.

PE URMELE ISTORIEI

Tradiţii comune româno-sîrbeşti

Conf. univ. Nicolae Ciachir

Relaţiile româno-sîrbe devin deosebit de strînse în timpul domniei lui Al. I. Cuza

Prinţul Serbiei, Mihail Obrenovici (1860—1868)

„De sîrbi — scria Nicolae Iorga — ne leagă nu numai atîtea amintiri ale statelor şi atîtea obiceiuri ale popoarelor, dar şi atîtea din baza etnică, din sîngele traco-iliric şi din ce a aşternut peste originile comune Roma, care e sub atîtea raporturi acasă la ei ca şi la noi". În evul mediu, Ţările Române, deşi au fost nevoite să recunoască suzeranitatea Porţii Otomane, şi-au păstrat o largă autonomie internă. Aici, în nordul Dunării, s-au refugiat mulţi sîrbi, care au găsit azil şi condiţii prielnice pentru desfăşurarea în continuare a luptei lor pentru scuturarea jugului străin. Mai tîrziu, adică în prima jumătate a secolului al XIX-lea, pe plan extern România şi Serbia urmăreau obiective comune : afară de abolirea suzeranităţii otomane, coordonarea liniei politice în sud-estul Europei şi înlăturarea imperiului habsburgic dintr-o serie de teritorii care, în urma constituirii statelor naţionale, aveau să revină României şi Serbiei.

Merită să amintim că, în urma înăbuşirii revoluţiei din Ţara Românească din 1848, o serie de revoluţionari munteni au fost arestaţi şi escortaţi de turci pe Dunăre, spre Kladovo. Unul din ei, Dimitrie Bolintineanu, nota : „Acum eram în Serbia ; aici aflarăm mari simpatii printre locuitori".

Relaţiile româno-sîrbe devin deosebit de strînse în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza. Semnalăm că Miloş Obrenovici a fost primul şef al unui stat străin care a felicitat şi recunoscut dubla alegere a lui Al. I. Cuza, deşi acest lucru contravenea Convenţiei de la Paris din 1858, adoptată de marile puteri. Cuza, pe deplin convins de importanţa legăturilor de prietenie cu popoarele vecine din zona Balcanilor, a căutat să reînnoiască aceste legături.

Deşi Congresul de la Paris din 1856 prevedea pentru Serbia şi Ţările Române un statut similar, este necesar să arătăm că în relaţiile cu Imperiul Otoman situaţia Serbiei era mai grea, deoarece în şapte cetăţi de pe teritoriul Serbiei, inclusiv la Belgrad, continuau să staţioneze garnizoane turceşti. Această situaţie a generat dese conflicte între turci şi sîrbi, în urma cărora guvernul de la Belgrad a hotărît să achiziţioneze armament din străinătate pentru autoapărare. Atitudinea deosebit de corectă a României cu ocazia tranzitului de arme din anul 1862 a strîns şi mai mult relaţiile dintre cele două ţări vecine. Măsurile militare şi administrative luate de statul român pentru protejarea transportului de arme au fost calificate de ministrul afacerilor externe al Serbiei, Ilia Garaşanin, ca „un mare serviciu". Trupele române concentrate la Gruia, lîngă Dunăre, aveau datoria de a apăra cu orice preţ trecerea armelor pe malul sîrbesc. O delegaţie de ofiţeri sîrbi a venit în România să-i aducă domnitorului Cuza o sabie cu teaca de aur bătută în smaragde, care avea pe lama de oţel încrustată cu litere de aur dedicaţia : „Amico certo in re incerto" (Prietenului sigur în vremuri nesigure). „Periclitîndu-şi propria situaţie — se arată într-un document sîrb aflat în arhiva Ministerului de externe al Iugoslaviei — românii au ajutat transportul nostru de arme". Şi, pentru a releva tradiţiile vechi de prietenie dintre cele două popoare, în document se arată, în continuare, că „niciodată mîna românească n-a vărsat sînge sîrbesc, de asemenea, nici sîrbii n-au vărsat sînge românesc".

Relaţiile devenind tot mai cordiale, *în anul 1863 a avut loc înfiinţarea de agenţii diplomatice la Belgrad şi Bucureşti.* Trebuie să remarcăm că prinţul Serbiei avea, încă din 1836, o reprezentare personală la Bucureşti. Mihail Obrenovici comunica lui Cuza, în februarie 1863, că a propus drept reprezentant diplomatic al ţării sale la Bucureşti pe Costa Magazinovici, consilier la Curtea de Casaţie a Serbiei ; el sublinia că stabilirea unor relaţii diplomatice permanente între Belgrad şi Bucureşti va contribui la strîngerea relaţiilor sîrbo-române. Adăugăm că România, cu excepţia Imperiului Otoman unde Serbia avea un agent diplomatic, aflat de fapt la Curtea Suzerană, era primul stat din lume cu care Belgradul stabilea relaţii diplomatice.

La 27 martie/8 aprilie 1863, Cuza îi comunica lui Obrenovici că, inspirat din aceleaşi sentimente de prietenie, acreditează pe Teodor Calimachi ca primul său consul oficial la Belgrad şi roagă „să i se asigure o primire onorabilă şi încredere deplină şi întreagă la tot ce va spune din partea mea". Această reprezentanţă diplomatică română deschisă la Belgrad era al treilea oficiu diplomatic modern al statului nostru, după transformarea naturii agenţiei de la Istanbul şi înfiinţarea agenţiei de la Paris. Din procedura acreditării agentului diplomatic român la Belgrad, trebuie reţinute unele detalii care evidenţiază natura deosebită a raporturilor dintre cele două state. Astfel, Calimachi a fost acreditat conform procedurii uzitate între state suverane, fără a ţine seama de suzeranitatea otomană. Garanţia exercitată de puterile europene prin Tratatul de la Paris (1856) nu a putut constitui o limitare a drepturilor pe care cele două ţări şi le-au asumat de a schimba oficii diplomatice.

Serbia şi-a arătat admiraţia în 1863 pentru felul cum autorităţile române au secularizat averile mînăstireşti. „Din cîte cunoaştem — se arată într-un document păstrat în arhiva Institutului de Istorie din Belgrad — România este primul stat din Orient care, cu ideile liberale ale secolului nostru, rezolvă în acest fel problemele, ceea ce este un exemplu pentru celelalte popoare din Orient". De asemenea, la Belgrad s-a manifestat admiraţie faţă de reforma agrară şi faţă de celelalte reforme ale lui Cuza. La începutul anului 1868, se ajunge la un tratat de alianţă româno-sîrb. În toamna anului 1868, regentul Iovan Ristici dădea asigurări că „Serbia nu va ezita să ia parte la un război în care România ar fi antrenată şi guvernul sîrb este dispus să accepte fabricarea de proiectile, pulbere, tunuri, în general tot ce solicită România pentru înzestrarea armatei sale la întreprinderile de la Kraguievaţ". În 1874, prinţul Milan al Serbiei este făcut colonel al armatei române, avînd comanda onorifică a regimentului 6 de linie românesc. În timpul războiului din 1877—1878, cele două state vecine şi prietene se vor găsi alături pe cîmpul de luptă, împreună cu Rusia, în războiul care se va solda cu independenţa de stat a României şi Serbiei.

Pe bună dreptate, filologul sîrb George Radoicici, referindu-se la relaţiile româno-sîrbe, scria în 1964 : „Din epoca stabilirii lor permanente în Peninsula Balcanică, adică începînd din secolul 7, sîrbii au trăit în comunitate sau în cea mai apropiată vecinătate cu românii. Treisprezece secole s-au scurs fără ca vreun război să fi avut loc între ei. Este un exemplu rar de coexistenţă paşnică între popoare". Aceleaşi idei exprima, încă în 1928, marele nostru diplomat Nicolae Titulescu : „Raporturile între Iugoslavia şi România sînt marcate de o prietenie tradiţională pe care suferinţele comune din timpul războiului cel mare le-au consacrat din nou, încă o dată. Nu este nevoie să le descriem. Este suficient să le constatăm. Cu toate frămîntările pe care le-au străbătut cele două naţiuni, istoria totuşi nu a înregistrat vreodată un conflict între Serbia şi România".

După al doilea război mondial, în condiţiile construirii socialismului, relaţiile între cele două state s-au desfăşurat pe o linie mereu ascendentă. Întîlnirile fructuoase, de lucru, între şeful statului român, Nicolae Ceauşescu, şi preşedintele R.S.F.I., Iosip Broz Tito, dialogul frecvent angajat la toate nivelurile între factori de răspundere din cele două ţări, diversificarea şi îmbogăţirea permanentă a conţinutului raporturilor mutuale conferă vitalitate şi trăinicie tradiţionalei prietenii româno-iugoslave.

RASPUNDEM CITITORILOR

Cursuri valutare

Curs de schimb fix. Unul din principiile pe care conferința de la Bretton Woods (1944) le-a pus la baza funcționării sistemului valutar occidental a fost acela al fixității cursurilor valutare. Potrivit acestui principiu, cursului unei monede nu i se permitea să fluctueze decît cu ± 1 la sută în jurul parității (adică în „spațiul" maxim de 2 la sută), în acest sens banca centrală a fiecărei țări fiind obligată să intervină pe piață (cumpărînd sau vînzînd valute) pentru a menține o astfel de relație între cererea și oferta de monedă proprie încît cursul ei să nu depășească limitele arătate. Cursul era considerat, teoretic, **fix.** Principiul fixității cursurilor a fost reafirmat cu ocazia acordului interoccidental de la Washington (1971), dar, în același timp, a fost prevăzută și o anumită „flexibilizare", considerată de natură să facă față, într-o mai mare măsură, noilor condiții dictate de presiunea speculațiilor monetare. S-a decis, în această direcție, lărgirea limitelor de fluctuație de la ± 1 la sută la ± 2,25 la sută (adică, în total, un „spațiu" de 4,5 la sută).

Curs de schimb fluctuant. Introducerea acestuia înseamnă, practic, că autoritățile monetare renunță la obligația de a susține, prin intervenții pe piață, cursul monedei proprii, lăsînd stabilirea acestuia la latitudinea jocului liber al cererii și ofertei. Se apreciază că, astfel, speculațiile monetare pot fi descurajate, dispărînd însuși mobilul lor — obținerea, la un curs fix avantajos, a unor monede „forte" (subevaluate și, deci, susceptibile de a fi revalorizate) în schimbul unor monede „în scădere" (supraevaluate și, deci, susceptibile de a fi devalorizate). Se consideră, însă, că existența, pe o perioadă îndelungată, a unui curs fluctuant este de natură să constituie un factor de instabilitate și incertitudine, cu reflexe negative asupra desfășurării normale a schimburilor economice internaționale.

Fluctuare „concertată". Țările Pieței comune, în vederea înfăptuirii preconizatei „uniuni economice și monetare" (cu obiectiv final, în 1980, realizarea unei monede comune), au hotărît, în martie 1972, ca, într-o primă etapă a acestei uniuni, să „lege" mai strîns unele de altele monedele țărilor membre, limitînd cadrul (în interiorul căruia cursurile acestora pot fluctua) la maximum 2,25 la sută, față de 4,5 la sută (cît se stabilise la Washington). Transpunerea grafică a evoluției cursurilor monedelor comunitare potrivit acestor prevederi a fost asemuită, metaforic, cu „mișcarea unui șarpe într-un tunel" (vezi grafic). „Tunelul", cu un diametru de 4,5 la sută, era reprezentat de limitele de fluctuație de ± 2,25 la sută în jurul parității dolarului. „Șarpele", cu un diametru de 2,25 la sută, reprezenta cadrul maxim în interiorul căruia puteau fluctua monedele comunitare. Băncile centrale ale țărilor membre erau obligate să intervină pe piață, pe de o parte, pentru a susține dolarul în cazul în care cursul acestuia depășea limita superioară sau inferioară a „tunelului", iar, pe de altă parte, pentru a face ca între cursul monedei comunitare cea mai bine cotată și cursul monedei comunitare cea mai slab cotată să nu existe, în nici un moment, un decalaj mai mare de 2,25 la sută (adică să mențină fluctuația acestor monede în limitele diametrului „șarpelui").

De la 19 martie 1973, șase monede (marca vest-germană, francul francez, francul belgian, francul luxemburghez, florinul olandez și coroana daneză) vor fluctua „concertat". Cu alte cuvinte, „șarpele comunitar" continuă să existe (menținîndu-se obligația băncilor centrale ale țărilor respective de a susține cursul monedelor proprii față de celelalte cinci care participă la fluctuarea concertată), dar mișcarea „șarpelui" nu va avea loc numai înăuntrul „tunelului" ci și în afara acestuia, dispărînd obligația de a mai fi susținut și cursul dolarului. Cele șase monede se desprind, astfel, împreună față de dolar și fluctuează liber în raport cu moneda americană, ca, de altfel, și în raport cu toate celelalte monede. Restul monedelor comunitare (lira sterlină britanică, lira italiană și lira irlandeză) vor fluctua, la rîndu-le, dar separat. Fluctuează, de asemenea, în prezent : yenul japonez, francul elvețian, dolarul canadian și altele, în total 14 monede ale principalelor țări capitaliste dezvoltate, ceea ce este considerat ca indicînd o abandonare, pe front larg, a principiului fixității cursurilor valutare, stabilit la conferința de la Bretton Woods.

Ilie Șerbănescu

„DESPRINDEREA" DE DOLAR

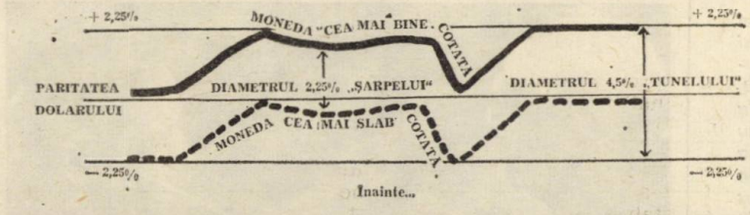

Înainte...

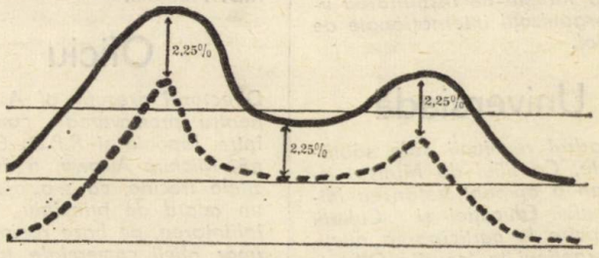

...și după 19 martie

CONTRAPUNCT

Roata lumii...

Radu Budeanu

De aproape trei sferturi de secol, somptuosul salon pe roți, Rolls-Royce, întreține orgoliul britanic și, mai de curînd, prin implicații comunitare, cel al Europei occidentale. Un Rolls-Royce, cu linia sa opulent conservatoare, trufaș și cît se poate de costisitor, conceput să reziste tuturor impactelor modei, nu se compară cu un Ford sau Chevrolet, automobile tipice, banale, de mare serie, avînd, din momentul ieșirii de pe banda rulantă, morbul demodării în ele. Dar, roata lumii se învîrtește și odată cu ea se macină și temeliile firmelor ce păreau inexpugnabile. După frisonul falimentar, de teribilă aducere aminte, din februarie 1971, cînd Rolls-Royce a trebuit să privească realitatea nemiloasă în prim plan, zilele trecute, Rupert Nicholson, administratorul juridic al firmei, a perturbat din nou calmul britanic declarînd că, în mai anul acesta, sectorul de automobile Rolls-Royce va fi pus în vînzare. Amatorii au și început să fiarbă de plăcere și de nerăbdare. Surse demne de toată încrederea afirmă că cei care dau în clocot sînt producătorii americani. Răzbunarea lor va fi cruntă. Chiar dacă licitația va porni de la 40 de milioane de lire sterline, firme americane, organizate de pe acum în front vindicativ, vor achiziționa bătrînul Rolls-Royce și, schimbîndu-i numele, îl vor zvîrli pe piața, vai, europeană, sub o înfățișare care va tulbura adînc estetismul automobilistic britanic. Asemenea dramatice răsturnări, e drept nu atît de proeminente, s-au mai produs. Cronica relațiilor economice între Europa occidentală și Statele Unie geme de exemple. Iată unul, fie și în monedă devalorizată : într-un singur an, americanii își înfig în țările vest-europene rădăcini în valoare de peste 25 miliarde de dolari...

Dar roata lumii se învîrtește. Vest-europenii, japonezii, precum și alții s-au hotărît să renunțe la complexul de inferioritate și, peste ocean, cu o perplexitate amăruie, presa americană a început să abordeze o tematică nouă : „invazia silențioasă" a firmelor străine asupra Statelor Unite. Tiptil, dar temeinic, în umbra marilor producători americani își sapă fundațiile firme de aiurea.

De la produse chimice, mașini-unelte sau lame de ras, de la televizoare, stilouri sau textile, poți întîlni pe piața fertilă a Statelor Unite tot felul de mărfuri străine ieftine și competitive, dar nu importate, ci produse la fața locului în urma acestui „nou val" al confortabilei emigrații de firme vest-europene, japoneze, australiene etc. În ultimii doi ani, pofta de implantare a producătorilor străini pe piața nord-americană a crescut, statistic, de la 5 la 13 la sută. Un asemenea apetit a declanșat o reacție previzibilă în rîndurile patronilor americani. „General Motors", care fabrică mașini „ieftine, încăpătoare și silențioase", a deschis, spre exemplu, o impetuoasă acțiune juridică împotriva firmelor străine omoloage care vor trebui să demonstreze, cu tot tacîmul de argumente tehnice, dacă într-adevăr automobilele lor, în afară că sînt (și ele) „ieftine, încăpătoare și silențioase", mai au și calitățile înscrise în reclamele cu pricina („durabile", „consumînd puțin" etc.).

Reclama nord-americanilor și subtila anti-reclamă a firmelor străine se izbesc acum din plin pe scena deschisă a profitului și pierderii. În anticamera acestei lupte, Rolls-Royce își așteaptă, mohorît și demn, sentința. El nu a consumat puțin și nu a fost ieftin. Pe lîngă aceste defecte, însuși sloganul său publicitar, de o olimpiană seninătate, l-a tras la fund. Căci, din 1905, Rolls-Royce n-a renunțat la eticheta, complet lipsită de nuanțe, că este, pur și simplu, „cel mai bun automobil din lume".

1000 +1

Submarine

Într-o cuvîntare rostită la Comisia O.N.U. însărcinată cu elaborarea principiilor pentru definirea apelor internaționale și reglementarea exploatării resurselor naturale ale teritoriilor submarine, delegatul Chinei a cerut ca O.N.U. să interzică pătrunderea submarinelor atomice în apele internaționale. Pentru folosirea pașnică a apelor internaționale „ar trebui interzise acțiunile oricăror submarine nucleare în primul rînd, apoi armele nucleare sau alte arme în aceste zone". Pe de altă parte, delegatul chinez a acuzat Statele Unite că procedează în mod unilateral în exploatarea resurselor teritoriilor submarine, violînd una dintre rezoluțiile Adunării Generale a O.N.U., care declară resursele submarine „un bun comun al umanității", exploatarea lor neurmînd să înceapă înainte de înștiințarea unei organizații internaționale de control.

Universiadă

În cadrul reuniunii sale săptămînale, Consiliul de Miniștri israelian a aprobat hotărîrea Ministerului Educației și Culturii cu privire la participarea atleților israelieni la Jocurile Olimpice universitare ce vor avea loc la Moscova, în august 1973. Ministrul educației și vicepreședinte al Consiliului, Allon, a subliniat că participarea unui grup de aproximativ 30 de studenți israelieni la Universiadă urmează să aibă loc în ciuda faptului că între U.R.S.S. și Israel nu există relații diplomatice.

Presă

Organul P.S.U.G., „Neues Deutschland", respinge, într-un comentariu, afirmația răspîndită de presa din R.F. Germania în sensul că R.D. Germană tergiversează aplicarea Tratatului asupra bazelor relațiilor cu R.F. Germania, informează A.D.N. „Dacă ar fi după dorința guvernului și Camerei Populare a R.D. Germane, ale căror comisii apreciază pozitiv tratatul, atunci acesta ar putea fi ratificat și ar putea intra în vigoare încă în luna aprilie", scrie ziarul.

Diplomatice

Ministerul Afacerilor Externe japonez a anunțat că ministrul de externe, Masayoshi Ohira, va vizita Iugoslavia, Franța și Belgia începînd de la 29 aprilie.

Numire

Jaromir Obzina, care a deținut pînă în prezent funcția de șef al secției pentru învățămînt și științe a C.C. al P.C. din Cehoslovacia, a fost numit ministru federal de interne. El îl înlocuiește pe Radko Kaska, decedat la 28 februarie într-un accident de avion în Polonia.

Mine

În cursul unei conferințe de presă ținute la Pentagon, amiralul Jerome King a afirmat că S.U.A. au lansat 11 000 de mine în porturile și căile navigabile ale Vietnamului de nord. King a precizat că vor mai fi necesare încă 40 de zile pentru a încheia deminarea portului Haifong și 180 de zile pentru deminarea celorlalte regiuni de coastă și căi navigabile ale R.D. Vietnam.

Oficiu

Directorul executiv al Asociației pentru promovarea comerțului între Japonia și R.P.D. Coreeană, Riichiro Aikawa, a declarat, zilele trecute, că s-a ajuns la un acord de principiu pentru înființarea, pe baze reciproce, a unor oficii comerciale la Tokio și Phenian. Aikawa a condus recent o misiune comercială în R.P.D. Coreeană. El a declarat că acordul privind înființarea oficiilor a fost realizat în baza aprobării de către guvernul japonez a vizitei și convorbirilor pe care le-a purtat cu oficialități ale Comitetului coreean pentru promovarea comerțului internațional. În bugetul pe 1973 al Ministerului Comerțului Exterior și al Industriei s-au prevăzut, deja, sumele necesare acoperirii cheltuielilor Oficiului din Phenian.

Ambasador

I. Rabin, fostul ambasador al Israelului în Statele Unite, care s-a întors la Tel Aviv, a declarat că, în cursul celor cinci ani cît s-a aflat în post la Washington, Administrația americană a livrat Israelului toate armele pe care le-a cerut și i-a acordat un împrumut de 1,2 miliarde dolari.

SALT-2

La 30 martie, a avut loc la Geneva cea de-a 7-a ședință a convorbirilor sovieto-americane SALT-2, cu privire la limitarea armamentelor strategice și ofensive. Ea a durat două ore. Un

Primire la Pekin: de la stînga la dreapta — premierul Ciu En-lai, președintele Mao Tzedun, președintele Camerunului, El Hadj Ahmadou Ahidjo

Nguyen Thi Binh, sosită la Moscova, este primită de omologul său, Andrei Gromiko (dreapta) și de cosmonautul Titov

Relațiile cu Washingtonul în discuția Parlamentului suedez: premierul Olof Palme (dreapta) a fost, concomitent, atacat și apreciat pentru poziția sa critică față de capitolul vietnamez al politicii americane. Îl are alături pe predecesorul său, Tage Erlander

Ministrul francez al culturii, Jacques Duhamel (dreapta), a remis sabia de academician unui nou „nemuritor": Jean Jacques Gauthier

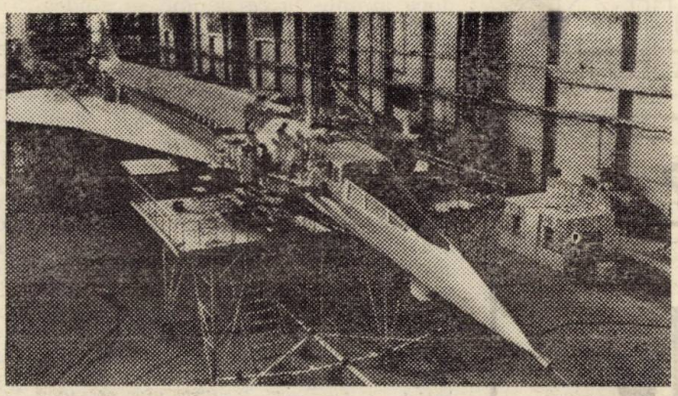

La Uzinele de avioane din Voronej a început producția de serie a avionului supersonic de pasageri TU-144

Echilibru mai mult decît fragil: podul mobil de la St. Petersburg (Florida) s-a deschis întrerupînd în mod... surprinzător trafical

Acorduri de cooperare pe continentul latino-american: în domeniul minelor și petrolului cu Peru (fotografia de sus), în cel al comerțului cu Mexic. Aceeași parte contractantă: Cuba

secret absolut este menținut în legătură cu desfășurarea acestor convorbiri, calificate de conducătorii americani drept „dialogul strategic permanent" dintre cele două mari puteri. De-abia vineri, de pildă, s-a) aflat că șeful delegației sovietice la aceste convorbiri, Vladimir Semionov, a oferit miercuri, în onoarea delegației americane, un dejun care a durat patru ore și jumătate.

Cercetări

La Institutul pentru muncă și probleme sociale din Varșovia a fost constituit un consiliu care va stabili direcțiile activității științifice în probleme sociale și își va da avizul asupra oportunității lor practice. Sînt avute în vedere, în primul rînd, cercetările vizînd folosirea integrală și rațională a forței de muncă, politica de cadre și salarizare, organizarea și productivitatea muncii, condițiile de muncă ale colectivelor din producție și condițiile de trai ale populației.

Acuzație

Într-o conferință de presă, președintele Makarios l-a acuzat pentru prima dată în mod direct pe rivalul său, generalul Grivas, că uneltește pentru a răsturna guvernul. „Orice încercare de lovitură de stat a lui Grivas, a spus Makarios, este sortită eșecului, dar aceasta nu exclude posibilitatea ca generalul să încerce totuși o astfel de lovitură".

Rută

„Aeroflot" a hotărît să deschidă, anul acesta, linia aeriană regulată Frankfurt pe Main – Tokio, peste Siberia. Linia va fi deservită de supersonice sovietice „TU-144" și, probabil, de avioane ale companiei vest-germane „Lufthansa".

Hîrtie

Organizația SIDA din Suedia a anunțat că va construi în R. D. Vietnam o fabrică de hîrtie în valoare de 300 milioane coroane. Proiectul, care va fi realizat pînă în 1977, reprezintă cel mai mare program suedez realizat în străinătate. Întreprinderea va fi construită în apropiere de Hanoi, pe locul unde a funcționat o mică fabrică de hîrtie distrusă în timpul războiului. Ernst Michanek, director al SIDA, a declarat că banii necesari acestui proiect vor proveni din fondurile create de guvern pentru activitatea de reconstrucție în Vietnamul de nord.

Europene

„Sîntem satisfăcuți de progresele înregistrate la convorbirile pregătitoare de la Helsinki, a declarat la o conferință de presă Walter Stoessel, șeful Biroului pentru problemele europene din Departamentul de Stat al S.U.A. Dacă aceste progrese vor continua, este posibilă convocarea în luna iunie a unei conferințe la nivelul miniștrilor de externe". Stoessel a fost însă mai puțin optimist și s-a exprimat în termeni prudenți în legătură cu convorbirile de la Viena privitoare la reducerea trupelor în Europa centrală. Statele Unite, a mai declarat Stoessel, se vor ocupa foarte mult în acest an de problemele europene, îndeosebi în urma schimbărilor considerabile petrecute atît în Vestul, cît și Estul continentului. În ceea ce privește relațiile cu Europa occidentală, Stoessel a menționat că una dintre problemele ce trebuie soluționate urgent este „cum va trebui stabilit dialogul cu Piața comună".

Militare

Participanții la cea de-a 24-a sesiune a Comitetului militar al CENTO au aprobat un nou program de manevre militare, asemănător celui din 1972. Programul va cuprinde manevre maritime, aeriene, terestre, exerciții de salvare și concursuri de tir. Programul va avea loc spre sfîrșitul anului. Comitetul pentru probleme militare al CENTO a aprobat raportul; acesta va fi supus reuniunii Consiliului de Miniștri al CENTO, care va avea loc la Teheran.

Demisie

Bahi Ladgham, fost prim-ministru tunisian, și-a dat demisia din funcția de deputat și membru al Comitetului Central al Partidului Socialist Desturian. Într-o declarație remisă presei, a arătat că a luat această hotărîre după o întrevedere cu șeful statului, datorită „gravelor neînțelegeri" cu președintele Bourguiba după înlocuirea sa din funcția de prim-ministru, în 1970.

Comerț

Peter Walker, ministru britanic de stat pentru comerț și industrie, a afirmat în cursul unei conferințe de presă că Anglia și China au căzut de acord asupra unui amplu schimb de misiuni, în următorii doi ani, care să faciliteze relațiile comerciale dintre cele două țări. Referindu-se la convorbirile avute timp de două ore cu premierul Ciu En-lai, Walker a spus: „Premierul Ciu En-lai este de părere că există perspective considerabile pentru intensificarea relațiilor comerciale și economice dintre cele două țări". Întrebat dacă China este dornică să accepte credite pentru finanțarea comerțului său exterior, Walker a spus: „Am discutat acest lucru și chinezii ne-au arătat clar că nu sînt interesați în facilitarea unor credite de la guvern la guvern".

RASPUNDEM CITITORILOR

NIMIC NOU LA DALLAS?

Clanul Kennedy

● — „John ! Unde-i Jackie ?"... ● Automobilul fără „Bubble Top" ● La telefon „omul fără nervi" ● — „Copiii sînt bine..."

2

Mircea Grigorescu

În tot timpul „deceniului tragic" al familiei Kennedy, a existat, în rîndurile observatorilor politici și ale ziariștilor, convingerea că un singur om ar fi putut da o explicație coerentă a evenimentelor de la Dallas — precum și a celorlalte întîmplări dramatice care au îndoliat clanul de la Hyannisport începînd din 22 noiembrie 1963. Acel om trebuia să fie texanul Lyndon Johnson.

Dar Johnson a tăcut. Abia în 1971, la trei ani după ce părăsise fotoliul prezidențial, cînd nu se mai simțea sub pecetea secretului de stat, Johnson a început să vorbească, pe ocolite și, oarecum, la tangența faptelor. În cartea de amintiri politice intitulată **The Vintage Point, Perspectives of the Presidency 1963—1969**, Lyndon Baines Johnson debutează cu declarația stupefiantă că habar nu are ce s-a întîmplat la Dallas în momentul atentatului. El se afla împreună cu „Lady Bird", într-un automobil mare, închiriat în dimineața aceea anume pentru cortegiul președintelui Kennedy. La sugestia lui John Connally, guvernatorul statului federal Texas, șoferii au decapotat vehiculele, înlăturînd „The Bubble Top", acoperișul de plastic transparent și dur. În felul acesta se credea că va fi mai ușor tînărului cuplu prezidențial să răspundă publicului care saluta cordial pe John și, mai ales, pe Jackie.

În Texas, soția președintelui a avut, fără îndoială, un succes mai mare decît John-Fitzgerald. Johnson povestește că grupul guvernamental care făcea călătoria prin sud și-a petrecut noaptea de 21 spre 22 noiembrie la un hotel din orașul Fort Worth, aproape de Dallas. Dimineața, pe la ora 10, pe cînd se aflau la micul dejun, John Kennedy a văzut că în fața hotelului se adunaseră cîteva sute de oameni. Încîntat de prietenia ce i se arăta, Kennedy a ieșit în balcon, a improvizat un mic discurs, a cules aplauze, pînă cînd din mulțime s-a auzit un glas puternic :

— Unde-i Jackie ? Imediat, strigătul a fost reluat de zeci de oameni.

— E aici, în cameră — a răspuns președintele — își aranjează părul. Voi știți că femeile stau mai mult în fața oglinzii, de aceea în materie de frumusețe reușesc mai bine decît noi, bărbații !

După puține clipe, apariția — pe drept cuvînt încîntătoare — a Jacquelinei a fost salutată cu aclamații.

Următoarele două ore s-au scurs foarte repede. Lyndon Baines Johnson nu-și aduce aminte la ce anume se gîndea, în timp ce automobilul său escorta, la vreo 20 de metri distanță, Cadillacul președintelui, în care se mai afla, pe scaunul din față, lîngă șofer, guvernatorul Connally. Johnson știe, doar, că în momentul cînd, întîmplător, s-a uitat la ceas (grăbit, probabil, de dorința de a se încheia drumul protocolar) ar fi auzit o explozie, sau o împușcătură, sau un rateu de eșapament. Altceva nici n-a mai auzit, nici n-a mai văzut, pentru că s-a pomenit că agentul F.B.I. Rufus Youngblood, însărcinat cu paza lui personală, i-a sărit, literalmente, în cap și l-a doborît pe podeaua mașinii. Cu un braț, Youngblood a doborît-o și pe doamna Johnson — în timp ce striga : Jos ! Jos ! Nu vă mișcați ! — iar prin aparatul de radio portativ dădea ordine șoferilor din cortegiu să pornească înainte cu toată viteza.

Lui Johnson i se părea că se sufocă, sub strînsoarea agentului. Din această cauză, n-a observat, n-a înțeles nimic pînă la spitalul Parkland, unde a fost dat jos din automobil și împins, în pas forțat, între un zid de agenți federali, pînă într-o încăpere albă, complet anonimă. Acolo a așteptat, alături de Lady Bird, fără să știe prea bine ce, îngrijorat mai mult de soarta lui Connally, patronul lui în afaceri și prietenul lui, decît de a președintelui Kennedy. Așteptarea a durat 45 de minute, după care Emory Roberts, alt agent F.B.I. din garda personală a președintelui, a intrat în camera albă și a spus : **„John Kennedy a încetat din viață"**

Ken O'Donnell, secretarul lui John-Fitzgerald pînă în acea secundă, a izbucnit în plîns, apoi s-a recules și i s-a adresat lui Lyndon cu vorbele : „Domnule președinte, vă rog să ne autorizați a comunica știrea aceasta presei"...

Preocuparea lui O'Donnell era tîrzie : un reporter de la ziarul „Dallas Morning News" întrerupsese o emisiune T.V. în care se relata despre atentat, pentru a transmite vestea tragică a morții lui John Fitzgerald Kennedy, cel mai tînăr președinte din istoria Statelor Unite.

Johnson încă nu se putea dezmetici din coșmar și primul lui gînd a fost să-l cheme la telefon pe „Bob", Robert Kennedy, ministru de justiție în Administrația de la Washington și — cum băgase bine de seamă vicepreședintele — prietenul de încredere, confidentul lui John-Fitzgerald. Așa intră în scenă „omul fără nervi", cum era numit Bob-Robert de intimii săi.

Bob aflase știrea. De unde, nu ni se spune. Probabil că agenții de la F.B.I. știau cui trebuie să se adreseze cu prioritate. Johnson a început prin a-i spune

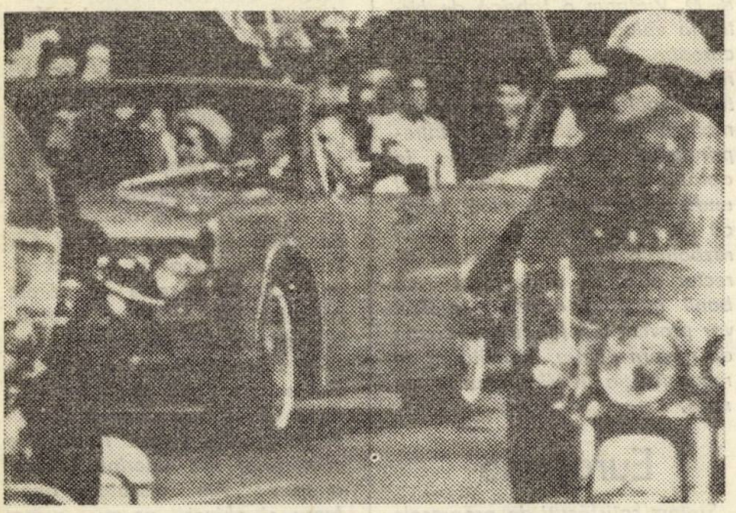

Într-una din mașinile cortegiului prezidențial se afla și Lyndon B. Johnson. În acel moment nici nu se gîndea că, peste numai cîteva ore, va depune jurămîntul ca președinte

Jackie nu a lăsat, de la începutul ceremoniei, mîna cumnatului său Bob

cuvinte de condoleanțe, însă Bob l-a întrerupt — aproape brutal — și imperturbabil, cu vocea calmă, a trecut la chestiunile de procedură — ca un bun ministru de justiție ce era. El a sugerat ca noul președinte să depună jurămîntul legal de îndată, chiar pe aeroportul din Dallas, în salonul avionului prezidențial, în fața unui magistrat din orașul atentatului. Apoi, a provocat via uimire a noului șef al Administrației cînd a pronunțat cuvintele : „Nu avem, încă, informații despre **complotul** care a dus la deznodămîntul acesta, F.B.I. nici nu poate spune dacă e vorba, sau nu, despre un complot. Noi nu vom înceta ancheta pe care am ordonat-o, decît la deplina lămurire a lucrurilor".

Dezideratul acesta, „lămurirea deplină", n-a fost înfăptuit nici pînă azi. Bob a făcut, se spune, toate eforturile posibile. Ancheta, încredințată judecătorului suprem Earl Warren, s-a terminat, așa cum arătam, printr-un impozant și neconcludent dosar.

Dar în cronica familiei Kennedy rămîneau multe pagini de scris. La Hyannisport zăcea paralizat capul familiei, Joseph-Patrick, scos, practic, din viață din 1962. Pentru el, tragedia de la Dallas nu exista. Nu înțelegea nici de ce plînge, atît de amarnic, buna lui soție Rose, singura ființă pe care o mai recunoștea.

Cîndva, de demult, în timpul războiului, ea plîngea pentru că murise fiul lor cel mare, dragul lor Jack, cel ce trebuia, neapărat, să ajungă președintele Statelor Unite. Era pilot și plecase, ca voluntar, într-o misiune de recunoaștere, din Anglia spre continent. S-a prăbușit deasupra frontului de vest, fără să se poată ști dacă a fost lovit de inamic ori victima unui accident. Trupul carbonizat n-a mai fost redat familiei.

Răstignit în fotoliu, Joseph-Patrick nu mai poate vorbi ; totuși, din cînd în cînd, din ochi îi picură lacrimi... Gîndurile lui, dacă i-au mai rămas gîndurile, evocă, oare, figura frumoasă, bărbătească și surîzătoare a lui Jack ? Sau figura chinuită, obosită înainte de vreme, a primei lor fete, Kathleen ? Pe cînd Joseph-Patrick Kennedy era ambasador al Statelor Unite la Londra, în primăvara anului 1939, Kathleen a cunoscut la un garden-party pe marchizul of Hartington, foarte nobil și deopotrivă de sărac. Zestrea fetei era însă atît de mare încît putea să scoată din mizerie o duzină de marchizi scăpătați. Mariajul a fost convenit repede, fără să se mai bage de seamă că era vorba, de fapt, de o mezalianță și că marchizul dădea coroana lui nobiliară unei fete de emigrant irlandez, cunoscut pentru comerțul ilegal cu băuturi spirtoase. În parcul ambasadei Statelor Unite din Londra, 14 Princes Gate, în centrul elegantului cartier Kensington, a avut loc nunta. A luat parte, firește, protipendada britanică, dar nu și membrii guvernului, deoarece, de cîteva luni, de cînd se presimțea războiul, ambasadorul american nu ezitase să-și manifeste convingerea că armata lui Hitler va face praf Anglia !

Oricum, știută fiind rigoarea politeței britanice, ceremonia mariajului a decurs fără incidente. Kathleen era sau nu fericită ? Iată un amănunt care n-a preocupat pe nimeni, niciodată. Acesta pare a fi prețul sufletesc al căsătoriilor convenționale. De altfel, un răspuns sigur nu mai poate fi dat, deoarece, la scurt timp după încheierea războiului, cuplul Hartington s-a sfîrșit tragic. Avionul cu care Kathleen făcea o călătorie de agrement în sudul Franței s-a prăbușit într-o vale a Pirineilor. Doliul a fost foarte dureros pentru soții Kennedy, retrași acum la Hyannisport. Kathleen era copilul lor favorit, datorită sufletului ei cald și purtării ei vioaie.

Este ușor de înțeles că întreaga afecțiune și atenție a lui Joseph și Rose Kennedy s-au concentrat asupra lui John-Fitzgerald. Dacă Jack murise, John trebuia să moștenească vocația de președinte, cu orice preț. Biografii clanului Kennedy notează, însă, că la început John-Fitzgerald s-a arătat ostil acestei sarcini. El prefera poziția critică, era un apologet al curajului civic, a scris o carte intitulată **Profiles in Courage** în care omagiază pe bărbații de stat din istoria Statelor Unite remarcați prin îndrăzneala opiniilor și fermitatea conduitei.

Pornind de la o viziune inedită a viitorului pentru poporul american, John F. Kennedy depășea limitele de gîndire ale partidului democrat în problemele sociale, în delicata chestiune a discriminării rasiale și a justei repartizări a resurselor economice pe teritoriul Statelor Unite. Tentativa lui de filozofie politică se definea prin noutate — în raport cu conservatorismul concepțiilor curente la Washington — și se numea, nu fără un parfum ce aducea aminte de vremea pionierilor, „The New Frontier". Poate că nu este locul să discutăm, în acest foileton, despre felul cum a reușit J.F.K. să-și realizeze proiectele și iluziile politice. Vom spune, însă, că autorul acestor idei oarecum înaintate, inedite, avea un partizan fierbinte, un admirator entuziast care-și făgăduise, lui însuși, să ajute, cu tot curajul posibil, acțiunea schițată prin „The New Frontier". Acest om ardent era tînărul frate al lui John-Fitzgerald, Robert Kennedy.

Dintre toți copiii lui Joseph-Patrick, Bob-Robert era cel mai cuminte, cel mai gospodar și se părea că în el se concentrase toată zestrea genetică a clanului. La 36 de ani, cînd la Los Angeles, „al doilea Dallas", a căzut sub gloanțele lui Sirhan Sirhan, Robert Kennedy avea 10 copii și soția lui îl aștepta pe cel de al 11-lea. Pentru el, ideile lui J.F.K. erau un îndreptar politic. În mintea acestui om, știrea morții lui John-Fitzgerald a căzut cu violența unei lovituri de trăsnet. În aceeași secundă, Bob a simțit durerea dar și răspunderea teribilă ce-i revenea. Din cabinetul lui de ministru al justiției a stat ceasuri întregi în neîntreruptă legătură cu poliția și magistratura din Dallas, cu șefii Biroului Federal de Investigații, obsedat de ideea descoperirii complotului. În timp ce avionul prezidențial „U.S. Army, One" zbura de la Dallas spre Washington, purtînd la bord trupul, cald încă, al fratelui său și pe noul președinte, încă nedumerit de ce i se întîmpla, creierul central al statului a fost Robert Kennedy. Întreaga — și complexa — Administrație a Statelor Unite a privit spre el și l-a ascultat pe el. Catastrofa de la Dallas, care uluise întreaga națiune americană, i-a dat lui Bob nu numai brasarda de doliu, ci și galoanele de conducător. Se dovedea asemenea oamenilor din **Profiles in Courage** pe care-i admirase nefericitul John-Fitzgerald în scurta lui viață.

Cînd a coborît avionul funerar, Bob era la capătul pistei. S-a îndreptat spre scară și primul lui gest a fost să îmbrățișeze, cu frățească afecțiune, pe Jacqueline Kennedy. I-a spus doar atît : „Copiii sînt bine. Îi vei vedea imediat"...

Martorii oculari au afirmat că aceste cuvinte magice, pe care numai un tată bun și un bărbat atent le putea găsi în clipa aceea, au avut un efect extraordinar asupra Jacquelinei. L-a privit pe Bob cu ochii dilatați, mîinile i-au tremurat, buzele crispate s-au destins într-o secundă, — parcurse de cel mai dureros zîmbet matern — și au urmat lacrimile, îndelung reținute pînă atunci. Bob i-a luat brațul și a condus-o la automobil. Convorbirea cu noul președinte putea să mai aștepte.

(Va urma)

REFLECTOR

Suedia: reformă constituțională

Guvernul suedez a dat publicității, săptămîna trecută, proiectul de reformă a Constituției țării, document a cărui elaborare a necesitat aproape două decenii de studii. El prevede menținerea monarhiei, dar prerogativele suveranului comportă o serie de limitări, rolul acestuia reducîndu-se, de fapt, la funcțiuni de reprezentare.

Potrivit proiectului guvernamental, se va proceda la o revizuire generală a Constituției din 1809 și a legilor organice din 1866. În același timp, documentul consfințește și introduce în textul constituțional principiul parlamentarismului, aplicat, deja, de aproape 100 de ani. În acest fel, regelui i se retrag puterile — de care dispunea, încă, formal — în ceea ce privește formarea guvernului. Conform proiectului, această sarcină îi va reveni președintelui Parlamentului, pentru îndeplinirea căreia, înainte de a propune un nou prim-ministru, va trebui să procedeze la consultări de rutină.

Pentru a intra în vigoare, proiectul guvernamental va trebui să fie adoptat — potrivit prevederilor Constituției actuale — de două legislaturi succesive. Dacă proiectul va fi aprobat, în primă lectură, în actuala legislatură, el ar putea fi supus parlamentului, în cea de a doua lectură, la începutul anului 1974, dat fiind faptul că viitoarele alegeri generale vor avea loc în septembrie a.c.

Oricum, potrivit unei dispoziții inserate în chiar proiectul noii constituții, chiar dacă va fi adoptată, ea nu va intra în vigoare în timpul vieții regelui Gustav al VI-lea, în prezent în vîrstă de 90 de ani.

Program diplomatic japonez

Ca răspuns la scrisoarea adresată recent de primul ministru Kakuei Tanaka lui Leonid Brejnev, prin intermediul ambasadorului japonez la Moscova, Kiniya Niiseki, ambasadorul sovietic la Tokio, Oleg Troianovski, i-a remis premierului nipon, în cursul săptămînii trecute, un mesaj din partea conducătorului sovietic. Potrivit declarațiilor făcute presei de către șeful secretariatului cabinetului japonez, Susumu Nikaido, Leonid Brejnev a reînnoit, cu acest prilej, invitația ca Tanaka să facă o vizită oficială la Moscova.

În același timp, corespondenții japonezi din Washington informează că președintele Nixon l-a invitat oficial pe Tanaka — prin intermediul ministrului japonez de finanțe, Kiiki Aichi, prezent la Washington la lucrările „Comitetului celor 20" al FMI —, să întreprindă o călătorie în S.U.A., în cursul acestei veri.

Presa japoneză menționează că eventualele călătorii ale premierului japonez în S.U.A. și U.R.S.S. ar putea avea loc în august sau septembrie. De altfel, Susumu Nikaido a declarat că, în curînd, va începe elaborarea programului acestor vizite.

În fața comitetului senatorial I.T.T. recunoaște...

Corespondență de la Constantin Alexandroaie

„Astăzi, am luat prînzul cu legătura noastră la agenția McLean (C.I.A.) și vă transmit concluziile conversației noastre. El mai este încă foarte, foarte pesimist în legătură cu posibilitatea înfrîngerii lui Allende la 24 octombrie 1970, cînd va avea loc votul în parlament. Continuăm să facem demersuri pe lîngă cercurile de elită ale forțelor armate (din Chile), într-o încercare de a le determina să ia inițiativa organizării unui fel de revoltă, dar, pînă în prezent, nu am obținut nici un succes.

...Practic, nu am realizat nici un progres în încercarea de a determina cercurile de afaceri americane să coopereze (cu noi) în vreun fel pentru a provoca haos economic (în Chile). «General Motors» și «Ford», de exemplu, spun că au prea multe proprietăți în Chile și nu pot risca, sperînd, totodată, că, pînă la urmă, totul va fi bine. De asemenea, «Banca Americii», deși a fost de acord să închidă ușile sucursalei din Santiago, amînă cu fiecare zi inevitabilul. Potrivit opiniilor surselor mele, mai trebuie să continuăm a exercita presiuni asupra cercurilor de afaceri (americane care au proprietăți în Chile)".

Am citat din mesajul ce poartă ștampila „personal și confidențial", adresat, la 9 octombrie 1970, de William R. Merriam, vicepreședintele societății „International Telephone and Telegraf" (I.T.T.), lui John McCone, membru în Consiliul directorial al I.T.T. și fost director al Agenției Centrale de Spionaj (C.I.A.). „Legătura noastră", nedezvăluită în acest mesaj, este, potrivit altor documente secrete ale I.T.T., William Broe, directorul Departamentului pentru serviciile clandestine în America Latină din cadrul C.I.A.

Acest mesaj „personal și confidențial", care dezvăluie eforturile societății monopoliste I.T.T. de a împiedica cu orice preț organizarea alegerilor prezidențiale din Chile, în 1970, a fost citit cu glas tare în subcomitetul special al Comitetului senatorial pentru relațiile externe, creat de Congres tocmai pentru a investiga influența marilor societăți monopoliste multinaționale asupra politicii externe a Statelor Unite. Liderii societății, printre care John McCone, au recunoscut deschis, în cadrul audierilor publice din subcomitet, că, într-adevăr, I.T.T. a complotat pentru blocarea alegerilor libere din Chile și apoi, cînd acest plan a eșuat, a uneltit pentru răsturnarea președintelui Allende prin provocarea unui haos economic sau printr-o lovitură de stat militară.

Declarațiile liderilor I.T.T. au provocat exclamații de uimire în lojile presei și publicului. Mulți se întreabă : „De ce I.T.T. își toarnă atîta cenușă în cap și mai atrage și C.I.A. în mlaștina în care a intrat ?" Răspunsul este simplu : I.T.T. o face pentru frumoasa sumă de 92 600 000 dolari. În contractul de asigurare a companiei „Chilteleo" încheiat de I.T.T. cu O.P.I.C. (Corporația investigațiilor particulare de peste mări) — agenție guvernamentală care asigură și garantează investițiile firmelor americane în străinătate — se prevede că societatea are dreptul la rambursarea integrală a sumei investite în Chile, în cazul în care activitățile desfășurate în această țară sînt întreprinse la cererea guvernului Statelor Unite. Cum C.I.A. este o agenție de spionaj guvernamentală și, deci, reprezintă într-un fel guvernul, conducerea I.T.T. încearcă acum să demonstreze că, în toate fazele complotului eșuat, a acționat în strînsă legătură cu C.I.A. În același contract, însă, sînt înscrise o serie de clauze contra angajării companiilor în activități provocatoare și complotiste.

Liderii I.T.T. recunosc că s-au angajat în comploturi, instigații, provocări și alte acțiuni de amestec brutal în treburile

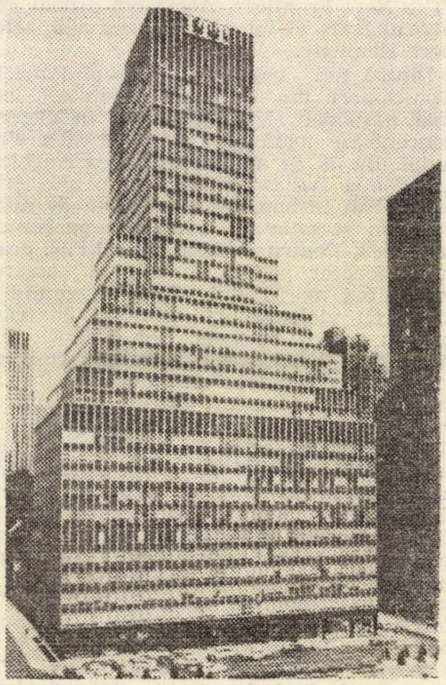

Centrala din New York a I.T.T.

suverane ale poporului chilian, dar că toate acestea le-au comis în colaborare cu C.I.A. și chiar din dispozițiile sale. Consiliul directorial al I.T.T. a pus la dispoziția subcomitetului documente care atestă participarea C.I.A. la presiunile împotriva guvernului chilian, renunțînd, astfel, în mod definitiv să mai nege, ca în trecut, că I.T.T. a căutat să împiedice venirea lui Allende la putere. Capetele de acuzare a I.T.T. sînt mult prea numeroase și prea evidente ca să mai poată fi puse la îndoială.

Acum, liderii C.I.A. recunosc faptul că au participat la comploturi în Chile, însă susțin că ele au fost inițiate și elaborate de agentura de spionaj proprie a societății și nu de către C.I.A. și , ca atare, I.T.T. nu are dreptul să ceară O.P.I.C. compensații bănești. I.T.T. a contraatacat, declarînd că C.I.A. a avut inițiativa în complotul eșuat din Chile și citează un document secret în care se arată că I.T.T. a încercat să intervină chiar și pe lîngă Henry Kissinger, consilier prezidențial pentru problemele securității naționale, Peter Peterson, pe atunci asistent al Casei Albe pentru afacerile economice internaționale, și John Mitchell, pe atunci ministru de justiție, pentru devierea cursului politic în Chile. Kissinger, însă, a refuzat să devină complicele unor astfel de comploturi. „Nu există nici o dovadă , scrie «Washington Post», că Administrația ar fi aprobat propunerile I.T.T., deși ajutorul economic american, ca și finanțarea de către Banca Internațională și Banca interamericană a unor proiecte în Chile au fost brusc reduse după venirea lui Allende la putere".

Unii congresmeni au interpretat încercarea I.T.T. de a-și împărți vina cu unii membri ai Administrației drept o tentativă de șantaj și, deci, o gafă gravă, care ar putea bloca drumul societății către cei 92,6 milioane dolari, întrucît acum are de luptat nu numai împotriva O.P.I.C., ci și a C.I.A., Administrației și subcomitetului senatorial.

Din documentele secrete aflate în posesia subcomitetului, ca și din audieri, reiese clar că I.T.T. s-a folosit de întreaga sa influență și forță de presiune asupra cercurilor politice, industriale, bancare, de afaceri și spionaj americane pentru a bloca alegerile în Chile și apoi a răsturna guvernul ales. Într-o scrisoare trimisă pe adresa Casei Albe lui Peter Peterson, conducerea I.T.T. arăta că „există numeroase motive justificabile" ca guvernul S.U.A. să intervină direct pentru a proteja interesele firmelor americane în Chile. În scrisoare se sugerează chiar ca „totul să fie făcut în liniște, însă eficient, pentru ca Allende să nu poată trece prin perioada crucială a primelor 6 luni după alegeri". Scrisoarea, scrie „Wall Street Journal", a fost însoțită de o „listă conținînd 18 propuneri concrete, între care suprimarea împrumuturilor bancare, încurajarea nemulțumirilor în rîndurile armatei, restricții asupra turismului spre Chile și micșorarea volumului schimburilor comerciale ale S.U.A. cu această țară". I.T.T. a format chiar și un „comitet special" din reprezentanții la Washington a multor companii care au sucursale în Chile. În februarie 1971, a avut loc prima ședință a comitetului, la care au participat lideri ai companiilor Anaconda, Kennecott Copper, W. R. Grace and Co., Pffizer inc., Ralston Purina co. și Bank of America. „Obiectivul întrunirii, se arată într-un document secret, l-au format metodele de exercitare de presiuni asupra guvernului Statelor Unite pentru a arăta clar că exproprierea proprietăților companiilor americane în Chile nu va fi tolerată și va fi urmată de serioase repercusiuni".

Cea mai importantă și mai revelatoare depoziție făcută pînă în prezent în cadrul audierilor subcomitetului senatorial a fost cea a lui John McCone, membru în Consiliul directorial I.T.T. și fost (pînă în 1965) director al C.I.A. McCone a subliniat, printre altele, că el personal a transmis C.I.A. oferta I.T.T. de a contribui cu un milion de dolari la efortul de a bloca alegerile libere în Chile. „Harold Green, președintele Consiliului directorial al I.T.T. — declară McCone — mi-a spus că el este gata de a da circa un milion de dolari pentru a sprijini orice plan al guvernului în scopul înjghebării unei coaliții de opoziție, pentru a-l lipsi pe Allende de postul pe care-l ocupă". McCone a declarat că nu vede nimic rău în oferta I.T.T. de a ajuta guvernul S.U.A. să intervină în afacerile interne ale altei țări. Senatorii Frank Church, președintele subcomitetului, l-a întrerupt atunci,

întrebîndu-l ce ar spune dacă „British Shell" ar sprijini un efort de a înfrînge un candidat la președinția S.U.A. în cadrul unor alegeri strînse, cînd candidații ar trebui să ajungă în fața Camerei Reprezentanților pentru a decide învingătorul — situație care ar semăna cu cea din Chile în 1970. „Aș fi foarte revoltat", a răspuns McCone.

McCone a fost, însă, contrazis de Edward Gerrity, vicepreședinte al societății I.T.T., care, nu se știe de ce, pentru a repara gafa subalternului său McCone, sau pentru a produce confuzie, a declarat că milionul de dolari a fost oferit de I.T.T. „pentru a promova construirea de locuințe și agricultura în Chile". Declarația sa a produs ilaritate, președintele subcomitetului trebuind să facă repetate apeluri la liniște. „Aceasta este o poveste, i-a răspuns senatorul Charles Percy. De chestiuni privind ajutoare pentru promovarea agriculturii și construcției de locuințe nu se ocupă C.I.A., ci mai degrabă Departamentul de Stat și agenția de construcții urbane. Eu, personal, nu cred povestea". „Toate dovezile din documente, sublinia senatorul Edmund Muskie, arată că banii au fost destinați unor scopuri distructive și nicidecum

— Să vină imediat medicul. S-a petrecut un accident grav: se prăbușește procentul de încredere.

(Din **The Washington Post**)

constructive". „Este un enorm nonsens, a exclamat Frank Church. Poți să citești și să răscolești documentele secrete și nu vei putea avea nici cea mai vagă impresie că dumneavoastră ați fi plănuit să construiți case și să oferiți acestei țări latino-americane ajutor tehnic în agricultură".

Nu se poate încă anticipa care va fi decizia subcomitetului, întrucît acesta este convins că I.T.T. a complotat în Chile mînă în mînă cu C.I.A., urmărind scopuri identice. Subcomitetul are două alternative : 1) Să considere că în întreaga afacere I.T.T. a avut inițiativa și a atras și C.I.A. în sprijinul său, caz în care I.T.T. ar pierde asigurarea în valoare de 92,6 milioane dolari, pe care o pretinde de la O.P.I.C., și 2) să aprecieze că I.T.T. a fost o unealtă docilă a C.I.A în înfăptuirea planurilor complotiste ale agenturii, caz în care societatea ar intra în posesia banilor. Procedînd astfel, subcomitetul ar leza indirect și Administrația, care nu a strîns la timp frînele agenturii sale de spionaj.

LE NOUVEL
OBSERVATEUR

Paris, avenue de Tourville, 2 bis...

(urmare din numărul trecut)

Cablurile-pirat se opresc într-o sală aflată sub stricta supraveghere a Siguranței militare. Ele sînt cuplate la bateriile de magnetofoane. Aceste magnetofoane sînt prevăzute cu benzi de cîte 40 de minute, dar, în anumite cazuri, ele pot fi dotate cu benzi de două ore sau chiar de trei ore și jumătate. Atunci cînd banda se termină, o alta începe să se deruleze și un semnal roșu se aprinde deasupra aparatului : funcționarii contractuali recrutați din rîndurile celor retrași din S.N.C.F., din poliție și jandarmerie, și plătiți dintr-un fond secret al bugetului primului ministru înlocuiesc banda „înregistrată" cu una goală.

Benzile astfel adunate sînt strînse și triate, apoi repartizate la diferitele servicii ale G.I.C. De mai multe ori pe zi, un responsabil din sala magnetofoanelor efectuează distribuția, remițîndu-le diferitelor servicii de înregistrare care le-au comandat.

Personalul G.I.C. care are „acces la secret" este supus, periodic, unor anchete, este urmărit și... ascultat la telefon, ceea ce permite să se verifice relațiile și cercurile pe care le frecventează fiecare.

Disciplina, starea de dărăpănare și lipsa de confort a localurilor, munca ingrată, rivalitățile între militari și civili toate acestea fac ca climatul de la G.I.C. să fie extrem de lipsit de căldură.

„Atmosfera este foarte proastă, spun cei care au lucrat acolo. Noi știm prea bine că nu este o promovare să fii mutat la ascultări. Toată lumea se teme de asta. Militarii nu scapă nici o ocazie să ne amintească că ne aflăm la ei. Sîntem supravegheați permanent, ni se cere să multiplicăm măsurile de precauție, în timp ce ar ajunge o agrafă sau o pilă de unghii pentru a deschide cutiile în care se află fișele de lucru. Sîntem «filați», dar, în fiecare seară, cu începere de la ora 19, femeile de serviciu rămîn singure în sălile de exploatare. Și au la îndemînă mii de benzi și fișe. Și, pe deasupra, ni se ordonă să ascultăm oameni pentru motive care nu au nici o tangență cu ordinea publică și nici cu securitatea statului".

Interceptările nu sînt legale decît atunci cînd ele fac obiectul unei comisii trimise de un judecător de instrucție, așa cum se întîmplă atunci cînd B.R.I. (Brigada de cercetări și intervenție) a P.J. este pe urmele unui gangster periculos, sau atunci cînd Brigada de Stupefiante urmărește pe traficanții de heroină sau cînd D.S.T. filează un spion care tocmai a fotografiat planurile lui „Mirage IV".

Dar François Mitterrand, Michel Poniatowski, Jacques Chirac, Albin Chalandon,

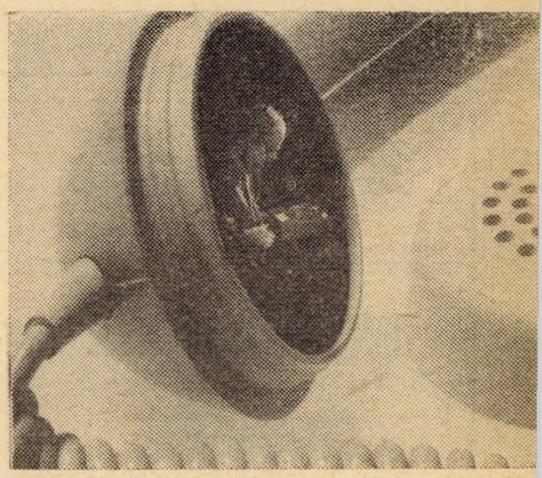

Michel Rocard, Edmond Maire, dar „le Nouvel Observateur", „l'Express", „le Canard Enchaîné", „Politique Hebdo", dar ziariștii, militanții politici — cine hotărăște să fie ascultați toți aceștia ?

În Italia este pe cale să se declanșeze un enorm scandal, de cînd se știe să procurorul general al Curții de apel, dl. Spagnuolo, a început să studieze un dosar ce i-a fost remis de un tînăr judecător de instrucție din Roma, cunoscut pentru curajul său, dosar în care tînărul magistrat dezvăluie concluziile unei anchete de un an și jumătate asupra „interceptărilor telefonice clandestine".

Nimic asemănător cu metodele G.I.C. : la Roma „ascultătorii" utilizau emițătoare miniaturale, instalate fie în apartamente, fie în cutiile de racordare a liniilor telefonice. Președintele guvernului, dl. Andreotti, secretarul general al P.C.I., Enrico Berlinguer, fostul secretar al Partidului socialist, dl Mancini, secretarii confederațiilor sindicale, președintele I.R.I. erau ascultați de către poliție, vamă sau serviciile de informații ale armatei, fără îndoială cu sprijinul unor organisme particulare specializate în spionajul industrial.

A fost suficient ca orașul să fie străbătut de două camionete echipate cu material de interceptare a emisiunilor radio de înaltă frecvență pentru a localiza liniile ascultate. Cum să identifici la Paris toate liniile telefonice racordate la G.I.C. ? Ne putem oare imagina că, într-o bună zi, procurorul republicii va intra pe poarta clădirii de pe avenue de Tourville, 2 bis, și va acuza, în virtutea articolului 368 al Codului penal cu privire la lezarea vieții particulare, pe militarii și funcționarii G.I.C. ?

În cartea sa „Cartes sur table", Michel Poniatowski a propus un remediu pe care l-a preluat de la Marcel Leclerc, profesor la Institutul de criminalistică al Universității de drept și științe sociale din Paris :

„În loc de a afirma că ascultările telefonice sînt ilegale, în loc de a le nega — scrie el — ar fi mai bine să se recunoască existența lor și să fie limitate strict la lupta împotriva subversiunii interne sau externe și împotriva unor anumite crime. Trebuie să fie definite foarte precis cazurile în care se poate uza de ascultările telefonice și primul ministru trebuie să fie cel care să decidă personal asupra cererilor semnate de un ministru și indicînd motivele interceptării și înregistrării unei convorbiri telefonice, și aceasta numai dacă există o bănuială precisă legată de un plan criminal fie împotriva statului, fie împotriva unor persoane".

Le Monde
PARIS

EXPERIENȚELE FRANCEZE DIN PACIFIC

AMBASADORUL Franței la Canberra, dl Van Laethem, a declarat, recent, la televiziunea australiană : „Sîntem foarte aproape de momentul în care experiențele (nucleare franceze în atmosferă) nu vor mai fi necesare". Programul francez a intrat în faza sa finală, a adăugat ambasadorul, refuzînd să precizeze dacă aceasta va mai dura cîteva luni sau cîțiva ani.

Această declarație nu va fi suficientă pentru a face să amuțească protestele pe care le suscită în lume, și în particular în rîndul riveranilor Pacificului, apropierea noii campanii de experiențe nucleare franceze. Dar ea denotă cel puțin o creștere a preocupării de a-i calma pe protestatarii de bună credință.

În fața amenințărilor cu ruperea relațiilor diplomatice din partea unor prieteni tradiționali, cum ar fi Peru, guvernul francez a considerat, anul trecut, că este abil să arunce vălul cel mai opac asupra acestor experiențe. Această tactică și-a atins scopul : țările care dispun de mijloacele de detectare a experiențelor au respectat legea tăcerii. Se pare că guvernul va păstra anul acesta aceeași tăcere asupra experiențelor înseși și că el va putea conta pe aceeași discreție. Statele Unite, care au de încheiat unele socoteli — în sensul strict al termenului— cu Franța, ar putea fi tentate să-i provoace cîteva neplăceri. Dar ambasada Statelor Unite la Paris a sfătuit insistent guvernul său să nu amestece atomul, moneda și comerțul.

Dar dacă această politică a tăcerii — care nu va continua să fie eficientă decît în măsura în care Franța se va menține la explozii de mică putere — este valabilă în zona de est a Pacificului, nu același lucru se poate spune și despre vest. În Australia și în Noua Zeelandă, adversarii exploziilor nucleare sînt cu atît mai puternici anul acesta cu cît la Canberra și Wellington au venit la putere guverne laburiste, care s-au situat în fruntea mișcării protestatare. Demersuri și presiuni diplomatice, demonstrații de stradă, boicotarea produselor și a navelor franceze, trimiterea unei flotile la fața locului, sesizarea Curții internaționale de justiție — totul va fi pus în mișcare pentru a „se contracara" programul francez.

Dl Van Laethem este în situația de a le face australienilor observația că „nu sînt cu adevărat imparțiali". În vreme ce Franța a efectuat, în 13 ani, 33 de explozii în atmosferă (dintre care 29 în Pacific), Statele Unite au efectuat 188, iar Marea Britanie 21 — dintre care cîteva chiar în Australia ! Și, în plus, majoritatea acestor explozii au fost mult mai puternice.

La aceste argumente, adversarii exploziilor răspund că faptele rele comise de unii nu le scuză pe cele ale altora, că urmările experiențelor nu erau bine cunoscute acum zece ani (cînd celelalte puteri au sistat exploziile în aer), că acumularea daunelor provocate sporește efectele lor și, în fine, că francezii sînt singurii care mai practică încă această brutalizare a naturii într-un mediu care nu este al lor.

Astfel, ne putem întreba dacă guvernul francez nu ar avea mai mult de cîștigat informînd mai bine opinia publică mondială asupra limitelor programului său. La urma urmelor, el nu intenționează să doteze Franța cu o putere de „supra-distrugere" pe cît de dezastruoasă, pe atît de inutilă. Dacă el consideră oportun să precizeze data experiențelor, de ce nu ar face cunoscute deschis obiectivele lor, timpul de care are nevoie pentru a le atinge, puterea exploziilor pe care le preconizează și ploile radioactive la care ne putem aștepta ? Nu ar trebui el oare să precizeze cînd și în ce condiții ar putea — literalmente vorbind — să-și îngroape experiențele și cît îi va costa asta pe francezi ? Iar aceștia au dreptul, cel puțin în egală măsură cu australienii, să fie puși la curent.

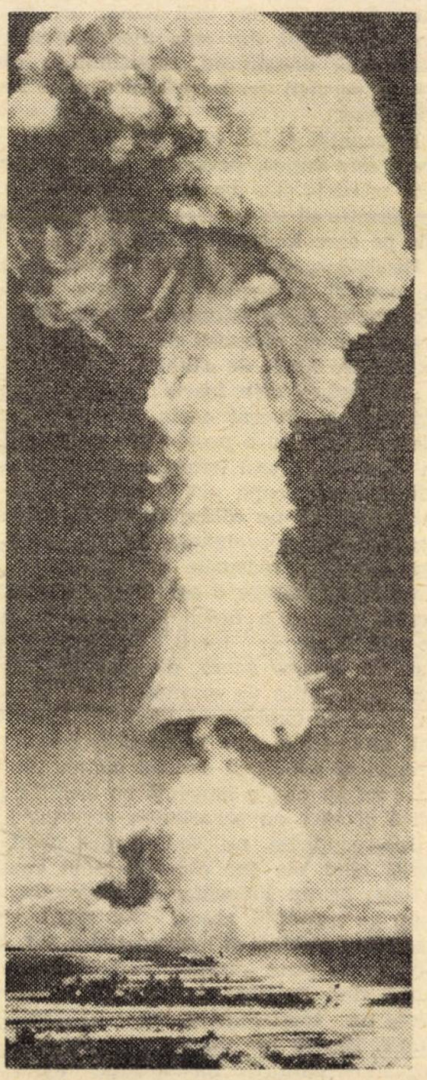

Experiențe franceze în Mururoa

БОРБА
BELGRAD

REALITATEA ÎN ÎNCHISORILE SAIGONEZE

CÎȚI SÎNT EXACT și unde se află, se poate presupune doar, deoarece datele oficiale sînt de așa natură încît, pe lîngă neîncredere, provoacă și revoltă. Potrivit registrelor de la Saigon, în închisorile lui Thieu se află astăzi doar 6 000 de militanți și simpatizanți ai mișcării de eliberare !

Acum, cînd a venit timpul deschiderii porților închisorilor, Frontul de Eliberare Națională depune toate eforturile pentru a arăta absurditatea unei asemenea estimări, demonstrează că numărul oamenilor aflați în închisorile guvernului marionetă este incomparabil mai mare, că cifra celor care ar trebui să fie eliberați se situează undeva între 200 000 și 300 000.

Pînă în anul 1966, membrii F.N.E. luați prizonieri au fost tratați ca criminali de drept comun. Abia în urmă cu șapte ani, americanii și autoritățile sud-vietnameze au introdus o procedură specială față de prizonierii luați pe front sau în spatele frontului.

În anul 1966 a început clasificarea prizonierilor, clasificare precedată de o serie de anchete îndelungate și dintre cele mai brutale. În cursul anchetei, înainte de a beneficia eventual de statutul de prizonier de război (fapt ce se întîmpla rar, mult mai frecventă fiind categorisirea în rîndul teroriștilor, criminalilor de drept comun sau pur și simplu al adversarilor regimului), deținuții nu beneficiau de nici un fel de statut și drepturi.

După primele interogatorii efectuate la fața locului, deținuții erau transferați într-unul din „centrele principale de anchetare". Aici stăteau săptămîni sau luni în beznă completă, văzînd lumina zilei numai atunci cînd erau chemați la confruntare.

Cei ce au supraviețuit acestei „perioade de clasificare" erau trimiși apoi într-unul din lagărele de prizonieri sau la „centrul principal de cercetare" din Saigon. Au urmat noi torturi, noi anchete. Acest grup de oameni era însă foarte puțin numeros : majoritatea prizonierilor de război au fost declarați criminali de drept comun, pentru ca apoi să li se piardă urma în închisorile provinciale, unde au petrecut ani fără a fi judecați și fără nici o legătură cu lumea exterioară. Sau în mormintele comune.

Numărul închisorilor naționale, orășenești și provinciale poate fi doar bănuit, pe baza unor date care au trecut frontierele sud-vietnameze. Este știut, de asemenea, că, pe lîngă închisorile amintite, existau și un mare număr de centre unde au fost private de libertate familii întregi, numeroase posturi de poliție folosite în același scop, închisori militare și lagăre speciale în care au fost deținuți

După numeroase amînări, Comisia Internațională de Control și Supraveghere a obținut, din partea Administrației de la Saigon, permisiunea de a vizita lagărul de deținuți din insula Tigru

dezertori din armata lui Thieu care lucrau sub pază, ca muncitori manuali.

De asemenea, a existat și o categorie specială de prizonieri de război din rîndul populației civile, categorie de oameni bănuiți ca „nesiguri pentru securitatea națională". Ei au fost închiși în baza unei legi din 15 februarie 1966, lege potrivit căreia orice persoană suspectă poate fi încarcerată pe un termen pînă la doi ani, înainte de a fi, eventual, judecată.

Comitetul Internațional al Crucii Roșii s-a interesat de războiul din Vietnam și de deținuții respectivi în anul 1965, iar în anul 1968 a trimis o primă echipă mai mare a cărei sarcină a fost să analizeze condițiile de detențiune a prizonierilor de război.

După vizitarea lagărelor prizonierilor de război și convorbirea cu grupuri de prizonieri aleși (cu ajutorul interpreților), reprezentanții Crucii Roșii prezentau un raport verbal comandantului lagărului respectiv, iar apoi așterneau același raport pe hîrtie și îl trimiteau centralei de la Geneva a acestei organizații. Aceasta, la rîndul său, după o examinare detaliată, expedia raportul guvernului de la Saigon. Într-un cuvînt, s-a procedat ca în cazul unui război convențional între două state, deși în Vietnamul de Sud Comitetul Crucii Roșii a fost practic prezent numai în interesul uneia din părți, iar rapoartele sale circulau numai între Saigon și Washington, rămînînd acolo în dosarele pentru „materiale ultra-confidențiale".

Reprezentanților Crucii Roșii le-au fost închise porțile unor lagăre de prizonieri de război (de pildă, ale faimosului lagăr Con Son, care nu a fost vizitat niciodată de ei), iar vizitarea lagărelor în care se aflau celelalte categorii de deținuți nici nu a fost luată practic în considerare. Guvernul de la Saigon a respins cererile de acest fel în mod energic, motivîndu-și refuzul prin aceea că în închisorile respective se află deținuți civili, oameni care răspund exclusiv pentru comiterea unor infracțiuni de drept comun. Acceptînd aceste motivări, delegații Crucii Roșii și-au legat singuri mîinile și au rămas în general acolo unde s-au aflat de cînd au venit în Vietnamul de Sud.

THE OBSERVER
LONDRA

OFENSIVĂ COMERCIALĂ JAPONEZĂ

JAPONEZII nu sînt, se pare, oamenii jumătăților de măsură. Exporturile lor în țările Pieței comune au crescut cu 50 la sută în 1971, au sporit din nou cu 34 la sută anul trecut și este cert că, în 1973, performanța se va repeta. Chiar și la Düsseldorf, unde realizările în domeniul comerțului sînt un lucru obișnuit, performanța japonezilor îți taie respirația.

Amenințarea crescîndă a protecționismului Statelor Unite înseamnă că o cantitate mult mai mare de exporturi japoneze, cuprinzînd o sferă mult mai largă de produse decît tradiționalele articole de consum ca televizoarele și tranzistorii, vor fi desfășurate împotriva mărfurilor

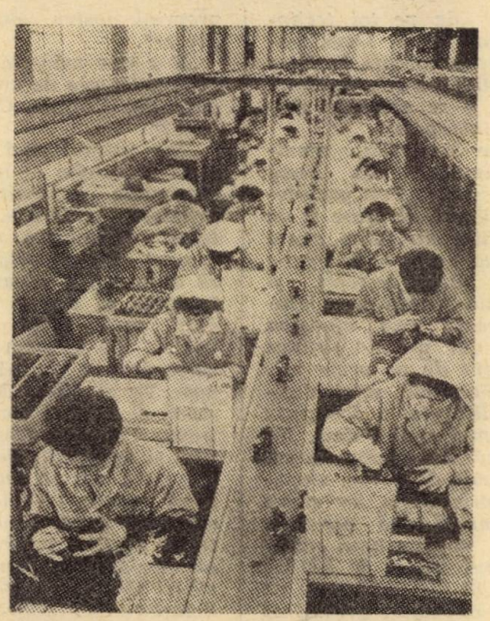

Industria electronică japoneză — cantități tot mai mari de produse pentru export

produse de C.E.E. Pînă în prezent, politica comercială a Germaniei occidentale, Olandei și Marii Britanii nu numai că a deschis larg ușa exporturilor japoneze, dar le-a făcut chiar o primire călduroasă.

Această uriașă ofensivă comercială (de pildă, în ultimii trei ani importurile de produse japoneze în țările din Benelux s-au triplat) nu poate continua la infinit, așa cum recunosc japonezii înșiși. Ca un indiciu al propriei lor îngrijorări în legătură cu reacțiile vest-europene posibile la tehnicile japoneze de saturare a pieței, diplomații japonezi din țările C.E.E., împreună cu oamenii de afaceri japonezi care locuiesc în Europa occidentală, au ținut recent o conferință secretă la Londra pentru a discuta cum pot lega politica lor comercială de problemele economice ale Pieței comune.

Industriașii nemulțumiți din țările C.E.E. nu vor fi foarte încurajați de receptivitatea manifestată de japonezi la numărul tot mai mare de plîngeri formulate împotriva lor. Japonezii au aprobat totdeauna în vorbe ideea „comerțului ordonat", dar acțiunile lor, care provoacă daune mari altora, nu au nimic încurajator.

Decît să fie înfrînți, unii industriași vest-germani au preferat să încheie o tranzacție cu Japonia și să cumpere cu ridicata produse semifinite japoneze pe care le desfac cu mărcile lor de fabricație vest-germane. Cuțite în valoare de milioane de lire sterline vîndute anual de firmele din Solingen au fost fabricate de fapt în Japonia, deși poartă mărci de fabricație vest-germane. Angrosiștii vest-germani de televizoare, casetofoane și tranzistori s-au unit în cadrul unei firme denumite „Aera", pentru a vinde produse care par a fi vest-germane, dar care au fost fabricate la Osaka.

Costul forței de muncă japoneză este cu 20—40 la sută mai mic decît al forței de muncă vest-europene. Totuși, produsele japoneze nu sînt mult mai ieftine în comerțul cu amănuntul decît echivalentele lor vest-europene. Ceea ce joacă un rol mult mai mare în expunerea lor în magazine — unde sînt prezentate deseori în locurile cele mai favorabile — sînt tranzacțiile abile cu detailistul care, prin rabaturi și prin alte metode, poate obține o marjă de profit mai mare decît vînzînd produse vest-europene echivalente.

Dacă își vinde automobilul pentru a-și cumpăra un model japonez nou, un olandez poate spera să obțină un preț de două ori mai mare decît dacă ar dori să cumpere un „Fiat" sau un „Volkswagen", cu rezultatul că, în decurs de trei ani, vînzările de automobile „Datsun" și „Toyota" au crescut de opt ori.

Nu este greu de găsit numeroase alte exemple de succese japoneze spectaculoase. S-ar putea, însă, ca aceste succese să creeze o impresie greșită. Andreas Meckel, directorul biroului comercial japono—vest-german din Düsseldorf, afirmă că părerile despre japonezi sînt alarmiste. „Totalul exporturilor japoneze în C.E.E. este încă atît de mic, încît nici măcar o creștere mare a lor nu ar avea importanță — afirmă el. În 1971, importurile Pieței comune din Japonia s-au ridicat la numai 1,6 la sută din totalul importurilor ei. Pînă și Germania occidentală, care este cel mai mare partener comercial vest-european al Japoniei, a cumpărat în același an din această țară numai 2,1 la sută din totalul importurilor ei, ceea ce reprezintă foarte puțin".

Meckel are un argument. Deși recunoaște că japonezii au provocat tulburări pe piețele anumitor produse, el susține că aceasta s-a întîmplat în sectoare foarte înguste și la produse de înaltă specializare. „Atunci cînd japonezii hotărăsc

să atace o anumită piață, ei sînt formidabili — declară Meckel. Dar nu trebuie uitat că există sfere vaste în care japonezii nu pot concura și nu intenționează să încerce. După părerea mea, majoritatea firmelor vest-europene sînt suficient de puternice pentru a face față concurenței japoneze".

Multe poate că sînt într-adevăr, dar restul firmelor nu consideră că pot rezista la această concurență fără o oarecare intervenție a guvernului. Olandezii devin deosebit de neliniștiți și problema lor poartă, firește, numele „Philips". Țările din Benelux au în sertar o clauză de garanție — ca și Franța și Marea Britanie — pe care sînt dispuse s-o invoce cu un preaviz scurt dacă avertismentele prietenești pe care le-au dat deja japonezilor sînt ignorate. Clauza de garanție este o armă cu recul. „Totuși, s-ar putea să fim nevoiți să apăsăm pe trăgaci" — a insistat o oficialitate a Ministerului Problemelor Economice de la Haga. Dacă acest lucru se întîmplă, a sugerat el, s-ar putea ca alte țări să urmeze exemplul Beneluxului. El a exclus perspectiva unui acord comercial global între Japonia și C.E.E. care, în orice caz, bate pasul pe loc de peste 20 de luni. Negocierile bilaterale au intrat în impas, din cauza refuzului Japoniei de a accepta o clauză de garanție care ar putea fi folosită ori de cîte ori o piață este inundată cu produse japoneze.

Este clar că problema nu va fi reglementată înainte de începerea convorbirilor comerciale care urmează să aibă loc la Tokio, în toamnă. Țările C.E.E. nu reușesc să cadă de acord asupra unei poziții comune față de „sfidarea japoneză". Pînă cînd nu vor face acest lucru, amenințarea japoneză va continua să planeze asupra Pieței comune.

David Haworth

Le Monde diplomatique

PARIS

PARAGUAY: STROESSNER LA AL PATRULEA MANDAT

GENERALUL Alfredo Stroessner are premise de a doborî recordul paraguayan de permanență la putere, deținut de Jose Gaspar de Francia, „dictator perpetuu", cu 26 de ani ; recordul pan-american al autocratului mexican Porfirio Diaz, 27 de ani, pare, de asemenea, să-i fie accesibil. Într-adevăr, în vîrstă de 60 de ani, generalul, care și-a asumat președinția republicii în 1954, printr-o lovitură de stat, a fost reales pentru a patra oară consecutiv. Între timp, Constituția a fost modificată pentru a permite dictatorului să-și pună în continuare candidatura fără a fi acuzat că încalcă legea fundamentală a țării. Dacă el dorește să solicite încă un

Kenya. Demonstrație a studenților de la Universitatea din Nairobi, organizat în semn de protest împotriva politicii de apartheid din Republica Sud-Africană, cu prilejul Zilei internaționale a eliminării discrimării rasiale

CONTRAPUNCT

Mafia story

Art Buchwald

Mafia devine una din marile industrii ale Statelor Unite. Orice carte despre Mafia se vinde ca pîinea caldă. Se așteaptă ca filmul „Nașul" („The Godfather", în care rolul principal este deținut de Marlon Brando — n.t.) să obțină încasări brute de 100 milioane dolari. Pînă și un film prost ca „Documentele Valachi" (Valachi — mafiot arestat, a depus mărturii despre Cosa Nostra în fața senatului S.U.A. — n.t.) reprezintă un mare succes de casă. Publicul american pare să aibă o poftă insațiabilă pentru orice carte, film, spectacol de televiziune sau articol de ziar despre Mafia. Singurii care nu au obținut profituri de pe urma acestei manii sînt mafioții înșiși, ceea ce a provocat o mare consternare în rîndul membrilor „familiilor" de pe tot teritoriul Statelor Unite. Luna trecută a fost convocată la New York o ședință a „Cosei Nostra", spre a se examina măsurile de întreprins.

Salvatore Mastrella, membru al „familiei" din Noua Anglie, a spus : „Toți proprietarii de edituri, de ziare și de case de film au făcut avere de pe urma noastră. Se spune că sîntem băieți deștepți, și totuși, toată lumea ne jefuiește. Aceasta este afacerea noastră, dar n-am obținut nici un cent de pe urma ei".

Joseph Fanatelli, șeful Mafiei din California, a declarat : „Poți s-o mai spui o dată. Ne exploatează. Ne riscăm capul pentru jocuri de noroc, stupefiante și prostituție, iar cîțiva oameni cinstiți vînd povestea activității noastre unui editor în schimbul sumei de 500 000 de dolari. Și nici măcar nu ne trimit un exemplar gratuit al cărții".

Mastrella a declarat : „A sosit timpul ca Sindicatul (un alt nume al Mafiei în S.U.A. — n.t.) să înceapă să încaseze de pe urma popularității Mafiei în țară. Iată care este planul meu. Trebuie să avem propriul nostru departament literar".

„E o idee măreață — a spus Joey (Picioare de ciment) Magino, din Buffalo. Cum să facem ?"

„În primul rînd — a răspuns Mastrella — înființăm o corporație denumită «Întreprinderile Mafiei». Înregistrăm denumirea astfel încît nimeni să n-o poată folosi fără autorizația noastră. Apoi, începem să oferim editorilor cărți scrise chiar de oamenii noștri. Le spunem : «Vreți o carte despre Mafia ? V-o dăm noi». Va fi direct de la sursă. Apoi, ei ne vor oferi un contract. Păstrăm drepturile de film și drepturile de televiziune. Dacă vor să facă un film după carte, trebuie să ni se adreseze nouă. Vindem drepturile de film pentru un milion de dolari și furnizăm consilieri tehnici pentru o mie de dolari pe zi".

„Am o întrebare — a spus Fanatelli. Să presupunem că avem o carte despre Mafia și că familia din Bronx vinde cartea ei întîi unei case de filme. Cum vom rezolva această chestiune ?"

Mastrella i-a răspuns : „Iată o întrebare bună. Ne împărțim țara. Familia din New York se ocupă de «Paramount», familia din Detroit de «Metro Goldwyn-Mayer», familia din Noua Anglie își poate vinde scenariul doar casei «Columbia Pictures», familia din California lucrează cu «Twentieth Century-Fox», iar familia din New Orleans vinde drepturile ei de film casei «Walt Disney»".

„Hei — a exclamat Carlo Longo din New Orleans — «Walt Disney» nu face filme cu Mafia".

„Asta e treaba ta, Carlo. Trebuie să le prezinți o ofertă pe care ei să n-o poată refuza".

Fanatelli a spus : „Îmi place planul. De fapt, soția mea dorea de multă vreme să scriu istoria vieții mele. Spune că e mai grozavă decît orice roman pe care l-a citit".

Mastrella a declarat : „O.K. sîntem deci de acord. Cum plecăm de aici, ne așezăm la mașinile noastre de scris. Și nu vreau manuscrise mizgălite. Editorilor le place ordinea. De asemenea, nimeni să nu fure materialul altuia".

(Din **International Herald Tribune**)

În Paraguay, chiar și surîsul copiilor rămîne trist

mandat sau două, va trebui elaborată o altă Constituție înainte de 1978 ; s-ar putea, totuși, ca el să prefere să cedeze locul, așa cum se zvonește, fiului său mai mare, Gustavo, locotenent de aviație.

Este greu de văzut cum anume adversarii liberali ai președintelui și ai prietenilor săi din partidul Colorado ar putea să-l înlăture de la putere. Rezultatele provizorii ale scrutinului din 11 februarie îi atribuie 84 la sută din voturi ; numai 13 la sută din sufragii au fost date lui Gustavo Riart, candidatul partidului liberal-radical, și 3 la sută lui Carlos Levy-Rufinelli, din partidul liberal. Aproximativ un sfert din alegătorii înscriși (1 052 000) s-au abținut. Trei cincimi din populația totală, care se ridică la peste 2 milioane și jumătate de locuitori, este alcătuită din persoane care nu au împlinit vîrsta necesară pentru a vota.

Guvernul, care prin violență sau corupție exercită un control total asupra țării, cîștigase partida dinainte, iar scrutinul din 11 februarie s-a desfășurat într-un climat de indiferență generală. Ciocnirile dintre Biserică și stat constituie azi singurele evenimente care au repercusiuni înăuntrul și înafara Paraguayului. Căci Biserica este singura instituție care ține piept dictatorului. Episcopatul, care de fapt nu cere mare lucru lui Stroessner — încetarea torturilor, un tratament mai uman față de deținuții politici... — nu obține nimic și întîmpină chiar dificultăți din partea guvernului.

Episcopatul paraguayan, al cărui organ oficial, săptămînalul „Communidad", a fost interzis, afirmă că Biserica este supusă persecuțiilor, și refuză să-și dea cauțiunea manifestărilor civico-religioase ca sărbătoarea Fecioarei din Caacupé, la care dictatorul participă în uniforma lui strălucitoare. Dar trebuie recunoscut că în fața puterii armelor, a marilor proprietari agricoli și a armatei, puterea spirituală a Bisericii are puțină pondere. Cu atît mai mult cu cît Biserica este săracă și trebuie chiar să accepte ca guvernul să plătească salariile preoților rurali.

Țara nu-și poate satisface nevoile alimentare : șeptelul bovin (6 milioane de capete), principala ei resursă, se reproduce lent (1 la sută anual), iar producția de grîu nu asigură decît o treime din consum. Îngustimea pieței interne și insuficiența venitului mediu anual pe locuitor (250 dolari) împiedică dezvoltarea industriei, care trebuie, de asemenea, să facă față concurenței produselor importate prin contrabandă. „Cpera" regimului se limitează la dezvoltarea infrastructurii rutiere și în special energetice. Bugetul — este în mod cronic dezechilibrat. Deficitul crește regulat — el a sporit de la 400 la 1600 milioane de guarani (1 dolar = 123,6 guarani) între 1965 și 1971.

Stroessner nu poate însănătoși finanțele publice fără să pună sub semnul întrebării stabilitatea regimului. Într-adevăr, majorarea impozitelor directe (reprezentînd numai 16 la sută din încasări) ar indispune pe militari și pe funcționari, principalii contribuabili, care sînt, de asemenea, adepții cei mai siguri ai generalului. De asemenea, nu pot fi majorate taxele vamale, ceea ce nu ar face decît să intensifice contrabanda, deja echivalentă, potrivit estimațiilor, cu importurile legale. Cît despre urmărirea contrabandiștilor, care, de fapt, se bucură de adevărate concesiuni, acest lucru pare exclus.

De aceea, pentru a acoperi deficitul bugetar, guvernul recurge la Statele Unite. Firește, această dependență are un preț.

Philippe Labreveux

PROFIL

LUDVIK SVOBODA

președintele
Republicii Socialiste Cehoslovace

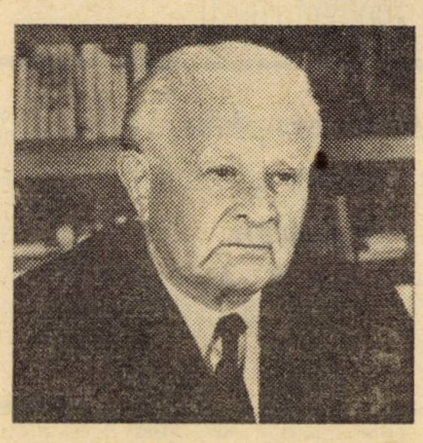

Întrunite în ședință comună la Hradul din Praga, Camera Poporului și Camera Națiunilor ale Adunării Federale a R. S. Cehoslovace au reales, la 22 martie 1973, prin vot secret, în funcția de președinte al țării, pentru o perioadă de cinci ani, pe generalul de armată Ludvik Svodoba, al cărui precedent mandat constituțional a expirat la 30 martie.

Ludvik Svoboda s-a născut la 25 noiembrie 1895. În anii primului război mondial, el s-a înrolat — părăsind armata austro-ungară — în legiunea cehoslovacă, în cadrul căreia, avînd comanda unui pluton și apoi a unei companii, a participat la luptele de lîngă Zborov împotriva forțelor Triplei Alianțe. Reintors în patrie în 1920, Ludvik Svoboda reintră în rîndurile forțelor armate cehoslovace. După dictatul de la München, în timpul ocupației naziste, Ludvik Svoboda a participat activ la organizarea mișcării de rezistență din Moravia de Est. În vara anului 1939, pleacă în Polonia și formează o unitate militară cehoslovacă. După înfrîngerea rezistenței poloneze, pleacă, împreună cu unitatea sa, în Uniunea Sovietică, unde formează primul batalion al Armatei cehoslovace. În vara anului 1943, a devenit comandantul primei brigăzi cehoslovace independente, iar apoi, în fruntea Corpului I de armată cehoslovac, a participat la operațiunile de la pasul Dukla și la luptele din Slovacia.

La 4 aprilie 1945, Ludvik Svoboda este numit ministru al apărării naționale, funcție pe care o deține pînă în 1950. Situat necondiționat de partea poporului, Ludvik Svoboda este ales, în februarie 1948, deputat al Adunării Naționale. În același an devine membru al P. C. din Cehoslovacia, iar în anii 1948—1949, este membru al C.C. al P.C.C. Între 1950—1951, Ludvik Svoboda este vicepreședinte al guvernului R.S. Cehoslovace și președinte al Comitetului de Stat pentru cultură fizică și sport.

În 1955, actualul președinte al R.S. Cehoslovace a fost numit comandant al Academiei Militare „Klement Gottwald". În 1959, iese la pensie, dar își continuă activitatea politică. În 1968, Adunarea Națională a R.S. Cehoslovace îi încredințează lui Ludvik Svoboda mandatul de președinte al țării pentru o perioadă de 5 ani.

În telegrama de felicitare adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășului Ludvik Svoboda, cu ocazia realegerii sale în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste Cehoslovace, se arată : „Îmi este deosebit de plăcut să vă adresez, în numele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, al poporului român și al meu personal, felicitări cordiale, împreună cu cele mai bune urări de sănătate și succes în activitatea consacrată înfloririi Republicii Socialiste Cehoslovace. Îmi exprim cu acest prilej convingerea că, în spiritul întîlnirii și convorbirilor fructuoase pe care le-am avut recent la Praga, relațiile de prietenie și colaborare multilaterală dintre partidele și țările noastre vor cunoaște și în viitor o dezvoltare continuă, spre binele popoarelor român și cehoslovac, al cauzei socialismului și păcii în lume".

POSTA REDACȚIEI

Lista completă a noului guvern egiptean

Vasile Grigoriu, București. Noul guvern egiptean, condus de președintele Sadat, are următoarea componență : generalul **Ahmed Ismail Ali**, ministrul apărării ; **Mohamed Hassan El Zayyat**, ministrul afacerilor externe ; **dr. Mourad Ghaleb**, ministrul informațiilor ; **dr. Mahmoud Riad**, ministrul comunicațiilor ; **Ahmed Sultan**, ministrul electricității ; **Sayed Gaballah**, ministrul planificării ; **dr. Ismail Sabri Abdallah**, ministru de stat pentru planificare ; **Ahmed Nouh**, ministrul aviației civile ; **dr. Aicha Rateb**, ministrul pentru problemele sociale ; **Ali Abdel Razek**, ministrul educației și învățămîntului ; **Aziz Youssef Saad**, ministrul irigațiilor ; **Youssef El Sibai**, ministrul culturii ; **Ossman Adly Badran**, ministru pentru îmbunătățiri funciare ; **dr. Mahmoud Mohamed Mahjauz**, ministrul sănătății ; **dr. Ahmed Kamal Aboulmagd**, ministru de stat pentru tineret ; generalul **Ahmed Kamel Albadri**, ministru pentru producția militară ; **Fakhry Mohamed Abdel Nabi**, ministrul justiției ; **Ahmed Ezzedin Hassan Hilal**, ministrul petrolului și resurselor miniere ; **Ibrahim Salem Mohameddein**, ministrul industriei ; **Mohamed Moheb Zaki**, ministrul agriculturii și reformei agrare ; **Salaheddin Mohamed Gharid**, ministrul forțelor de muncă ; **Ismail Fahmi**, ministrul turismului ; **dr. Ahmed Fouad Mohieddin**, ministru de stat însărcinat cu administrația locală și organizațiile populare ; **Mohamed Kamel Leila**, ministrul învățămîntului superior ; generalul **Abdel Moti Alarabi**, ministrul transportului maritim ; **Ahmed Mohamed Sabet**, ministrul aprovizionării și comerțului interior ; **Albert Barsoum Salama**, ministru de stat pentru problemele Adunării Poporului ; **Abdel Aziz Issa**, ministru pentru problemele din Al Azhar ; **Abdel Fatah Abdallah**, ministru de stat pentru problemele Consiliului de Miniștri ; **dr. Hassan Al Cherif**, ministrul asigurărilor ; **Al Husseini Abdel Latif**, ministrul transporturilor ; **Mahmoud Amin Abdel Hafez**, ministru pentru locuințe și construcții. Noul guvern numără, de asemenea, patru vicepreședinți ai Consiliului : **Mahmoud Salem**, pentru problemele interne ; **Abdel Aziz Hegazi**, pentru finanțe, economie și comerț exterior ; **Abdel Aziz Abdel Kader Kamel**, pentru problemele religioase ; **Abdel Kader Hatem**, pentru cultură și informații (el va prezida Consiliul în cazul absenței președintelui Sadat).

C. Panait, Orșova. Comisia pentru cercetarea cauzelor catastrofei avionului „AN-24", în urma căreia și-au pierdut viața miniștrii de interne ai Poloniei și Cehoslovaciei, a constatat că avionul era în bună stare tehnică și că echipajul și personalul terestru au acționat just. Prin studierea atentă a materialelor, s-a constatat că motivele catastrofei s-au datorat pierderii bruște a înălțimii în ultima etapă a aterizării, provocată de puternice rafale de vînt care au dus la schimbarea considerabilă a înălțimii zborului în urma ciocnirii fronturilor reci și cald. Manevrarea avionului s-a înrăutățit datorită unei pojghițe de gheață pe suprafețele portante și pe mecanismele de manevră și, deși aparatajul funcționa bine, capacitatea echipajului avionului de a acționa împotriva pierderii bruște a înălțimii a fost limitată. Pilotul a făcut încercarea de a scoate avionul din situația creată, dar acesta zbura la o înălțime prea mică și manevra n-a putut preîntîmpina accidentul. Comunicarea de mai sus a fost făcută de agenția poloneză de presă — P.A.P.

Gheorghe N. Luxandra, com. Stîlpeni, jud. Argeș, 1. Fedaiinii din organizația „Septembrie negru", care au comis atentatul de la ambasada saudită din Khartum și care s-au predat ulterior autorităților vor fi judecați. 2. Revista noastră a scris, pe larg, în nr. 10, despre doborîrea avionului „Boeing 727", aparținînd companiei libiene. După cum relatau agențiile de presă, piloții avioanelor israeliene, care au doborît avionul civil libian, acționaseră potrivit unor ordine superioare.

Guyana franceză

Nicolae Mihalache, București. Departamentul francez de peste mări, Guyana, situat în America de Sud, între Surinam și Brazilia, are o suprafață de 91 000 km² și o populație de aproximativ 40 000 locuitori. Peste jumătate din acești locuitori trăiesc în capitală, Cayenne. Colonizarea franceză a Guyanei a început în anul 1604, la Cayenne instalîndu-se o companie comercială normandă. În acel secol 17, timp de cîteva decenii, marile puteri navale s-au luptat pentru teritoriu : englezii îl iau francezilor, îl cedează prin pacea de la Breda (1667) olandezilor, este recucerit de francezi în 1677. Mult timp erau extrem de puțini cei care se instalau în Guyana și mai ales cei care rezistau climei. Între 1794 și 1805, teritoriul devenise un loc al deportărilor politice. Între 1809 și 1814, Guyana s-a aflat sub stăpînire portugheză, iar în anii următori s-au fixat noile granițe. Sclavajul a fost desființat în 1848—1849, iar din 1852 au început a fi trimiși aici deținuții condamnați la muncă silnică pe viață. (Noul gen de „ocnă" a fost suprimat în 1945). Din martie 1946, Guyana e un teritoriu francez de peste mări. Clima țării se caracterizează prin călduri constant mari și ploi abundente, ceea ce face dificilă stabilirea europenilor. Cea mai mare parte a teritoriului e acoperită de păduri, în care trăiesc triburi mici de indieni. Locuitorii sînt concentrați în regiunea de coastă.

Dinu Andrișca, Cluj. 1. Michael Joseph Mansfield, senator democrat de Montana, s-a născut în martie 1903, a studiat la Universitatea de stat din Montana, a fost profesor de științe istorice și politice la această universitate (între 1933 și 1942), membru al Camerei Reprezentanților (între 1943 și 1952). Din 1952, Mike Mansfield e senator. 2. Irianul de Vest a fost retrocedat Indoneziei în 1963. 3. Din moment ce Canalul de Suez a fost închis o dată cu izbucnirea conflictului arabo-israelian în 1967, cele 14 nave blocate în cele două lacuri ale canalului n-au mai putut părăsi zona.

A. B., Drobeta-Turnu Severin. Într-adevăr, în articolul despre Panama din nr. 13 s-a strecurat o greșeală ; trebuie citit 81,5 km. și nu 8,5 km. (este vorba de lungimea canalului, incluzînd ecluzele și lacurile naturale care au fost folosite).

Cristian Bucur, Oradea. Vă mulțumim pentru scrisoarea trimisă. Vom avea în vedere propunerea dv. Vă oferim o altă grupare de imagini contrastante : Londra la începutul acestui secol și, aceeași piață, anul trecut, sufocată de automobile.

POSTA REDACȚIEI

Ani Voicu, Satu Mare. Există și femei ambasadori. În imaginea de sus, ambasadorul Iugoslaviei la Helsinki, Ljubica Stanimirovic, stînd de vorbă cu ambasadorul S.U.A., Val Peterson. Ljubica Stanimirovic este și reprezentantul Iugoslaviei la consultările de la Helsinki privind pregătirea conferinței general-europene pentru securitate și cooperare.

Dinastia spaniolă

Ștefan Ailoaiei, Rădăuți. Dintre numeroasele întrebări (31 !) adresate redacției noastre, am ales pentru numărul de față cea referitoare la dinastia spaniolă. Prințul Juan Carlos, desemnat, după cum știți, succesor al lui Franco în fruntea statului, are în prezent o serie de greutăți de ordin dinastic, datorate verilor săi germani : Don Alfonso de Bourbon-Dampierre și Don Carlos de Bourbon. Don Alfonso, ginere al fiicei generalului Franco, după ce mult timp a sperat că va fi desemnat succesor al acestuia, a obținut prin decret titlul de duce de Cadix. Din punct de vedere al protocolului, el beneficiază de tratamentul acordat unei altețe regale — ceea ce este contrar nu numai tradiției dinastiei spaniole, ci și legislației în vigoare referitoare la titlurile nobiliare stabilite de generalul Franco însuși, acum cincisprezece ani. Zvonurile care au circulat la Madrid privind posibilitatea unei dinastii „de schimb" au fost atît de insistente, încît generalul Franco, în mesajul de sfîrșit de an, s-a văzut obligat să facă precizări și să reafirme, pentru a treia oară, că desemnarea prințului Juan Carlos este definitivă. Ambiții dinastice a început să manifeste, în vremea din urmă, și un alt văr de origine germană al prințului Juan Carlos, Don Carlos de Bourbon. Cotidianul madrilen „A.B.C." afirmă, astfel, că Don Carlos este „moștenitorul imediat al drepturilor istorice ale dinastiei", adăugînd, prudent, „după prințul de Spania (Juan Carlos) și descendenții săi". „Ceea ce, remarca un alt cotidian guvernamental, «Ya», nu are nimic de-a face cu noua legitimitate instaurată în iulie 1969".

Mesaje de pe altă planetă ?

Ștefan Bădescu, com. Siria, jud. Arad ; I. Vlad, Tîrgoviște. Teoriile despre mesajele unei alte civilizații au devenit într-adevăr mai numeroase, în ultimul timp, și au determinat controverse destul de aprinse între oamenii de știință din lumea întreagă. Pentru a răspunde cît mai succint posibil întrebărilor dv., reproducem un fragment publicat de Gérard Des Marez în pagina științifică a ziarului „Le Soir" : „«În constelația Bootes există o stea ciudată, nu departe de Arcturus. De acolo, o voce lansează în spațiu semnele unei lumi necunoscute»... Acest vis al poetului american Archibald Mac Leish coincide, în mod curios, cu ceea ce afirmă tînărul astronom scoțian Duncan Lunan : de 13 000 de ani, o navă spațială gravitează pe aceeași orbită cu Luna și încearcă să ne transmită mesajul altei lumi, din a șasea planetă Izar, steaua Epsilon a grupului, aflată la 2 milioane de miliarde de kilometri de Pămînt. Lunan construiește, deducție cu deducție, un foarte vast ansamblu de ipoteze îndrăznețe, plecînd de la un singur indiciu sigur : inexplicabila întîrziere a anumitor semnale radio reflectate de ionosferă. Încă în 1927 și 1934, norvegianul Carl Stormer și olandezul Van der Pol semnalează mai multe cazuri de ecouri radio a căror reflectare de păturile înalte ale atmosferei (ce se efectuează în mod normal într-o fracțiune de secundă) înregistrau o întîrziere de cîteva secunde, uneori chiar minute. Specialiștii nu au găsit o explicație convingătoare acestui fenomen, mulțumindu-se a-l atribui unor «anomalii nedeterminate în proprietățile de reflectare ale ionosferei». Către 1960, radioastronomul australian Ronald Bracewell și astrofizicianul sovietic I. Șklovski au remarcat faptul că întîrzierea ecourilor radio s-ar explica logic dacă ar fi retrimise către Pămînt de un obiect reflectant, situat la cîteva sute de mii de kilometri dincolo de ionosferă. Cei doi oameni de știință erau de acord asupra faptului că, dacă depărtarea de civilizațiile extraterestre cele mai apropiate depășește o sută de ani lumină, ar fi practic exclus să se stabilească o legătură electromagnetică cu ființe raționale locuind pe un alt sistem planetar. Dar se emitea ipoteza că o civilizație foarte evoluată și dezvoltată din punct de vedere tehnic ar putea lansa mai multe mii de sonde automate — cu o viteză inițială între 100 și 200 km/secundă — care s-ar înscrie pe orbite în jurul stelelor cele mai apropiate. Atunci, dacă una din aceste stele cuprinde (cazul Soarelui nostru) o planetă locuită de ființe raționale, acestea ar sfîrși prin a intercepta semnalele emise de sonda cosmică. Or, aceste semnale ar fi incomparabil mai puternice și mai inteligibile decît dacă ar proveni direct dintr-o lume aflată la cîteva milioane de miliarde de kilometri. Ronald Bracewell își imagina că sonda ar putea atrage atenția noastră — cum a precizat Duncan Lunan — retrimițînd sistematic, cu o anumită întîrziere, orice semnal radio coerent care i-ar parveni. Ulterior, sonda ar putea trece la retransmiterea unor informații înregistrate în memoria sa electronică și, în primul rînd, «indicativul» său : imaginea codificată a constelației și stelei de origine, imagine care ar fi cea a constelației în epoca în care sonda a fost lansată (se știe că pozițiile relative ale stelelor se schimbă cu timpul, ceea ce a permis lui Duncan Lunan să stabilească la 13 000 de ani vîrsta mesagerului de pe Izar). Teoria tînărului astronom scoțian s-ar înscrie deci perfect în cadrul previziunilor lui Bracewell și Șklovski. Teoria a fost criticată aspru de unii, mai indulgent de alții. Trebuie subliniat însă că experiențele care vor pune la încercare teza lui Lunan vor avea o însemnătate practică indiscutabilă. Pe de o parte, ele vor permite, poate, să se rezolve efectiv enigma «ecourilor întîrziate». Pe de altă parte, spre deosebire de Bracewell și Șklovski, Lunan nu situează sonda pe o orbită heliocentrică, ci face din ea un satelit terestru privilegiat, fiind definitiv «ancorat» într-unul din cele două puncte de echilibru stabil care preced și urmează Luna pe orbită, într-un unghi de 60 de grade. Or, atît astronomia cît și astronautica se interesează mult de aceste puncte numite «Lagrange» (numele vine de la cel al astronomului francez J. L. Lagrange care, în 1772, studiind interacțiunile a trei corpuri în mișcare în spațiu, determinase cinci poziții — trei instabile, două stabile — pentru care atracția exercitată de două corpuri cosmice de mari dimensiuni ar obliga un corp mai mic să se fixeze pe o orbită determinată în raport cu ele — n.n.) care ar putea fi foarte bine locul unei concentrări de particule, sau chiar al unui nor de «mini-asteroizi». N.A.S.A. proiectase într-o vreme chiar trimiterea unei sonde automate pentru explorarea unuia din aceste puncte de ancorare, în vederea, poate, a instalării unui satelit-releu, capabil să asigure legături radio între Pămînt și zona de dincolo de Lună".

Dumitru Negrea, Sînnicolaul Mare, jud. Timiș. Harta cu primele zece orașe ale lumii, publicată în nr. 10 al acestei rubrici, a fost reprodusă (s-a precizat, de altfel), după documentele O.N.U., apărute în iarna acestui an. La întocmirea respectivei hărți s-au luat în considerare numai orașul propriu-zis, nu și suburbiile. În acest fel, absența Parisului este explicabilă. Dacă se consideră întreaga aglomerare urbană (deci și suburbiile), ordinea primelor zece orașe ale lumii este alta : New York, Șanhai, Tokio, Buenos Aires, Paris, Pekin, Londra, Ciudad de Mexico, Moscova, Los Angeles (toate au peste 7 milioane locuitori).

POSTA REDACȚIEI

Particularități lingvistice în Luxemburg

Vlad Șofletea, București. 1. În cadrul acestei rubrici, nr. 5 a.c., am răspuns despre „zona francului". 2. Luxemburgul prezintă o particularitate unică în Europa din punct de vedere lingvistic, care uimește orice turist : numele străzilor, firmele magazinelor, biletele de călătorie, listele din restaurante sînt redactate în franceză. Ziarele tipărite în țară sînt de limbă germană, cu excepția unor articole (puține și de ordin cultural mai ales) și a majorității anunțurilor și ferparelor care sînt scrise în franceză. În biserici e folosită cu prioritate germana. În sfîrșit, locuitorii vorbesc în general o altă limbă — luxemburgheza — de fapt un dialect franco-moselan de origine germanică, presărat cu termeni franțuzești. Există o ortografie luxemburgheză, datînd de cîteva secole, dar care nu este folosită. Limba oficială este franceza, iar germana este admisă în anumite acte bilingve și folosită pentru înțelegerea unor texte de către toate mediile populației. Astfel, documentele parlamentare, proiectele și textele de lege, actele administrative, actele de procedură, discuțiile juridice și sentințele sînt imprimate în franceză, dar textele destinate difuzării în marele public sînt fie bilingve, fie în limba germană. O asemenea situație devine explicabilă la o atentă analiză istorică : Luxemburgul s-a aflat nu numai la intersecția unor culturi diferite, dar și a unor puteri diferite ; pentru a împiedica germanizarea, oficialitățile și populația au recurs la folosirea în paralel a limbii franceze, conservînd, totodată, dialectul specific național. Astăzi, învățămîntul se face în limba germană, dar, începînd cu clasa a doua primară, este învățată franceza, importanța ei crescînd pe măsură ce elevii înaintează în ani. În Luxemburg nu există universitate. Literatura e împărțită și ea între cele trei limbi : franceza, germana, luxemburgeza, la acest dialect, datorită motivelor amintite, se scriu în special poezii lirice și teatru popular, adică genuri ce se adresează direct auzului, fără a obliga recurgerea la ortografie, considerată „ciudată". 3. Porto Rico nu a devenit al 51-lea stat nord-american. 4. Pakistanul s-a retras din Commonwealth datorită faptului că Marea Britanie și alte țări din Commonwealth recunoscuseră noul stat Bangladesh. În fotografie, jos : o imagine de la recentele alegeri din Bangladesh, cîștigate de partidul lui Mujibur Rahman. 5. Bhutan și Sikkim se află sub protectorat indian. Am publicat amănunte în mai multe rînduri în cadrul acestei rubrici. 6. Despre conflictul dintre cele două state yemenite am publicat un amplu articol în nr. 47 din 1972.

Mihai Nucleanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. În nr. 7 am publicat o listă a statelor cu care România întreține relații diplomatice, listă la care trebuie adăugat Mexicul.

Elena Nedelea, com. Bolintinu din Vale, jud. Ilfov. Există și în România un Institut de studii internaționale.

Ion Vidu, Satu Mare. 1. Conform statisticilor publicate la 5 martie la Washington, cetățenii de limbă spaniolă constituie aproape 20 la sută din populația Statelor Unite. Dintr-un total de 9,6 milioane de persoane, 4,5 milioane sînt mexicani, 1,4 milioane portoricani, 544 627 cubanezi și 2,5 milioane sud-americani de diferite naționalități. Mai mult de o pătrime din această populație trăiește în împrejurimile orașelor New York și Los Angeles, o cincime din cubanezi s-au stabilit la Miami, iar majoritatea americanilor de origine mexicană se află în sud-vest în Arizona, California, Colorado, New Mexico și Texas. 2. Columbia a devenit a șaptea țară membră a Grupului andin, la care a aderat în urmă cu două săptămîni. Printre primele măsuri, și cele mai importante, se numără reconsiderarea statutului investițiilor străine, știut fiind acordul încheiat între țările Grupului privind limitarea și controlul capitalurilor străine care acționează în fiecare din economiile naționale. 3. Convorbirile americano - chiliene, întrerupte datorită demisiei lui Charles Meyer, șeful delegației S.U.A., au fost reluate la Washington, la 22 martie. Ele au început în decembrie 1972, în timpul întreruperii avînd loc o audiere în Congresul american pe tema relațiilor dintre Chile și Statele Unite. John Crimmins, secretar de stat adjunct interimar pentru afacerile interamericane, a declarat în Congres că speră în eficacitatea unui arbitraj internațional. Pe scurt, conflictul provine din cererile americane de despăgubire în contul naționalizării minelor de cupru din Chile. Diferendul, dincolo de acest prim aspect, este mai profund, incluzînd presiunile economice privind plata datoriilor chiliene (364 milioane dolari către sectorul public din S.U.A. și 493 milioane către creditori particulari), neacordarea unor credite solicitate de Chile Băncii mondiale și Băncii interamericane de dezvoltare (B.I.D.), ca urmare a unui veto american, negat însă în Congres de John Crimmins.

Proces furnalului din Duisburg

I. Aioanei, Reșița. Cel mai mare furnal din lume se află instalat (din luna februarie) la Duisburg, în Republica Federală Germania. Furnalul a fost conceput pentru o producție de 10 000 tone oțel brut zilnic și o producție medie de 200 000 tone pe lună. Construcția sa a costat 400 milioane mărci și a fost realizată de grupul siderurgic vest-german „Thyssen Duisburg". La puțină vreme după instalarea furnalului, tribunalul administrativ din oraș a dat un verdict de reducere a producției : locuitorii s-au plîns de zgomotul mare și cantitatea de praf pe care o degajă furnalul, provocînd insomnii și poluare accelerată. Deși a anunțat că va consacra și consacră deja 50 milioane de mărci pentru apărarea mediului înconjurător, grupului „Thyssen" i-au fost impuse condiții severe de funcționare a furnalului : pe lîngă reducerea producției, nivelul sonor va trebui redus, iar rezultatele comunicate la fiecare două zile Inspecției instalațiilor industriale din Duisburg.

Constantin Căruntu, Hunedoara. Am răspuns întrebării dv. în nr. 11 al revistei.

Szekely Imre, Hunedoara. „Al Fatah" se dezice de actele organizației „Septembrie negru". Vă sugerăm și consultarea răspunsului apărut la această rubrică în nr. 13.

LUMEA
săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.52.63 și 18.53.55. Telex 197. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001.

C.P.C.S.

UZINELE DE PRODUSE SODICE

UPSOM

Ocna Mureș

livrează:

- sodă calcinată ușoară 99% Na_3CO_3 ;
- sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3;
- sodă caustică 98% NaOH ;
- bicarbonat de sodiu industrial ;
- bicarbonat de sodiu alimentar ;
- bicarbonat de sodiu farmaceutic ;
- silicat de sodiu solid ½ și ⅓ ;
- silicat de sodiu lichid 38/40° Be și 58/60° Be ;
- silicat de sodiu lichid tip C, D și E ;
- clorură de sodiu tehnică hidratată;
- clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare ;
- ionosil ;
- sodil ;
- carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic ;
- oxid de magneziu tehnic și farmaceutic

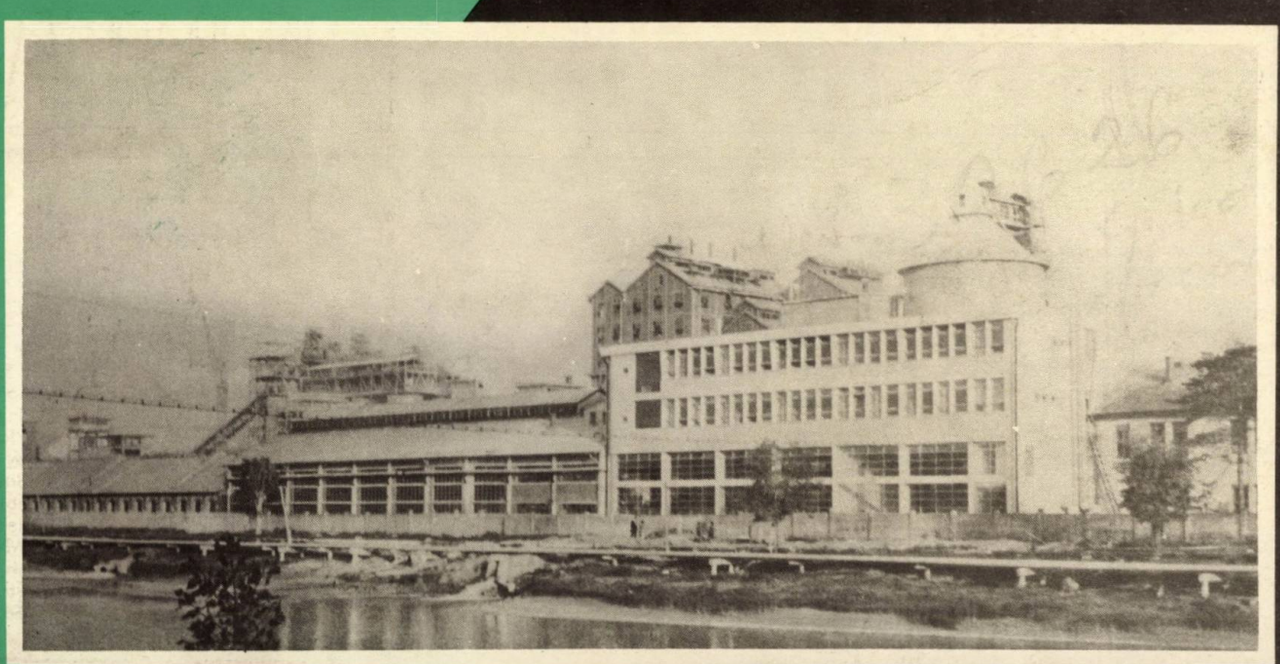

METAL DE CALITATE SUPERIOARĂ PENTRU INDUSTRIA ROMÂNEASCĂ

Cu utilaj ultramodern și tehnologie de ultima oră,

ȘI PENTRU EXPORT

furnalele, laminoarel oțelăriile și uzinele

GALAȚI

CENTRALEI SIDERURGICE

PRODUC:

● Tablă groasă din diferite calități de oțel necalmat, calmat și din oțel slab aliat, pentru construcții navale, cazane, etc., corespunzătoare calitativ normelor STAS, GOST, DIN, avînd următoarele dimensiuni : grosimea de la 4 la 150 mm, lățimea de la 800 la 3 000 mm, lungimea maximă 15 000 mm (în mod excepțional pînă la 30 000 mm) ● Se realizează, de asemenea, sleburi cu grosimea de la 100 la 300 mm, lățimea de la 700 la 1 600 mm, lungimea de la 1 500 la 9 500 mm. ● Lingouri plate pînă la 28 tone ● Lingotiere plate ● Fontă de afinare în calupuri ● Oxigen în tuburi

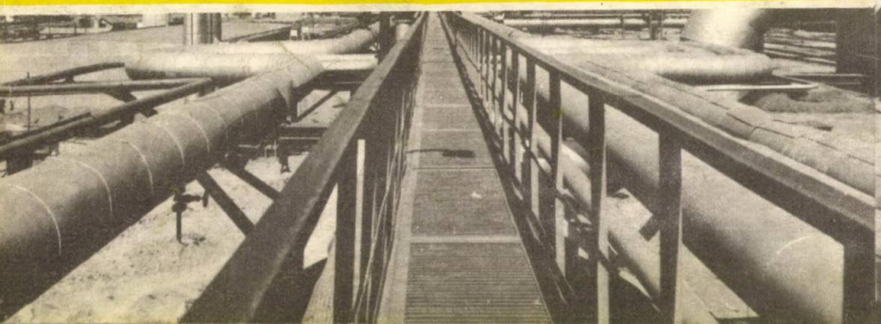

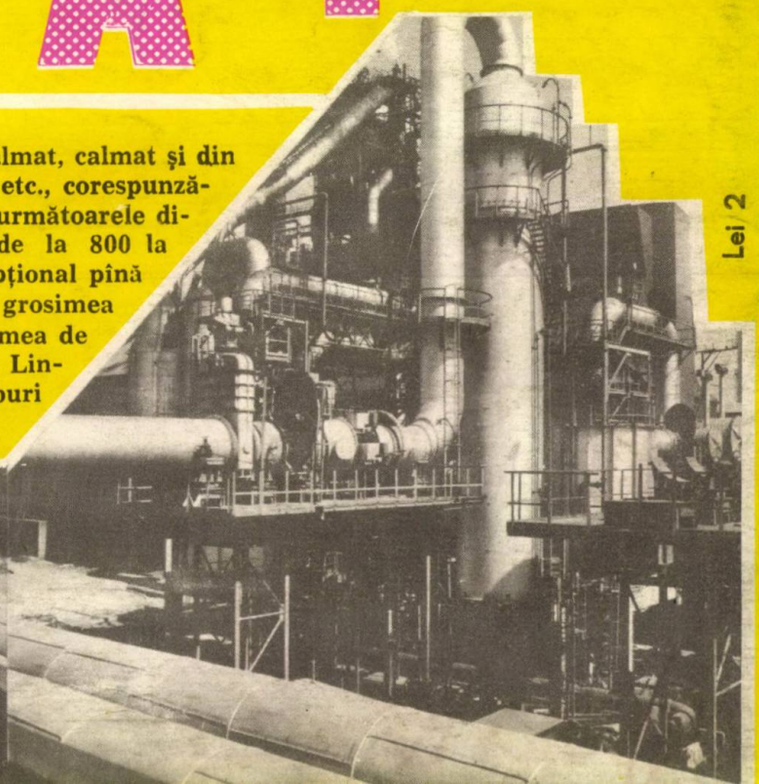

Lei 2

VIZITA ÎN OLANDA A PREŞEDINTELUI CONSILIULUI DE STAT, NICOLAE CEAUŞESCU

CABINETUL DE PARTID
SIBIU

LUMEA

Nr. 16 12 aprilie 1973

Cursul ascendent al relaţiilor româno-sudaneze

R. D. VIETNAM

Bătălia reconstrucţiei

BONN . Intensă activitate politică

PARIS . Mandatul noului guvern

1975 ÎNTÎLNIRE ÎN COSMOS

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a primit pe tovarășul Mieczyslaw Jagielski, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.U.P., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P. Polone, președintele Comisiei de planificare

Primirea de către președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a ministrului sănătății publice al Regatului Maroc, Abderrahman Touhami

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe Mark Chona și L. Lishomwa, consilieri personali ai președintelui Zambiei

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației mexicane din domeniul transporturilor și cercetării științifice, condusă de Eugenio Mendez, secretar de stat pentru comunicații și transporturi

LUMEA

16 (494)

12 aprilie 1973

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Vizita în Olanda a președintelui Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Radu Pascal 2

Convorbirile româno-sudaneze la nivel înalt. Adrian Ionescu 4

Paris. Al doilea cabinet Messmer : între „continuitate" și „deschidere". Florica Șelmaru 7

Cambodgia. Cercul se strînge... Eugeniu Obrea 8

Bonn. „Moment de vîrf" în viața politică. N. S. Stănescu 10

U.R.S.S. – S.U.A. : Zborul cosmic comun. K. Bușev 18

Washington. Ecologie și business. Constantin Alexandroaie 19

INTERVIUL NOSTRU

Janez Stanovnik, secretar executiv al Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa 5

SINTEZE

Evoluții pozitive în viața continentului asiatic. Lucian D. Petrescu 12

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Societatea mixtă româno-americană. 14

Fondul monetar al Pieței comune. Ilie Șerbănescu 15

Nimic nou la Dallas ? (III). Mircea Grigorescu 24

REPORTAJ PE GLOB

R. D. Vietnam. Bătălia reconstrucției. Emil Georgescu 16

CONTRAPUNCT

O zi la Paris. Radu Budeanu 20

DIN ACTIVITATEA PARTIDELOR COMUNISTE ȘI MUNCITOREȘTI

„Socialismul nu este un tipar". Din Raportul prezentat de Georges Marchais la Plenara C. C. al P. C. Francez din 28–29 martie 21

1000 + 1 22–23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Taniug, Medunarodna Politika, Le Monde Diplomatique, Le Journal d'Egypte 26–29

PROFIL

Hector Campora, președintele ales al Argentinei 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

CABINETUL DE... SIBIU

ÎN CONTEXTUL relațiilor bilaterale pe care România le dezvoltă cu toate statele lumii, actualitatea politică a săptămînii consemnează două evenimente remarcabile : semnarea la București a Declarației solemne comune româno-sudaneze și vizita oficială, în Olanda, a președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu. Despre semnificația dialogului București-Haga — în corespondența de la pag. 2 ; o trecere în revistă a principalelor momente ale vizitei președintelui Nimeiri în România — la pag. 4.

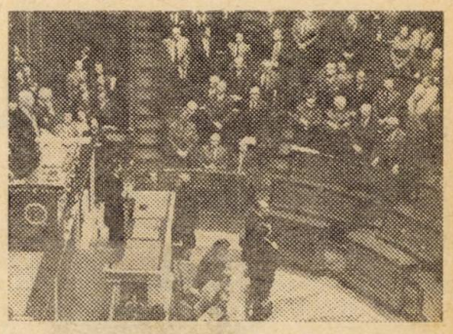

CE VA DETERMINA noul program guvernamental, prezentat în fața noii Adunări Naționale — este întrebarea care domină viața politică franceză (pag. 7) ; punctul de vedere al P. C. Francez asupra actualei evoluții politice, exprimat de Georges Marchais (pag. 21).

BOGAT calendar diplomatic și efervescentă activitate politică internă sînt cele două dimensiuni ale actualului moment politic vest-german (pag. 10) ; Willy Brandt despre „politica răsăriteană" a guvernului său — la pag. 26.

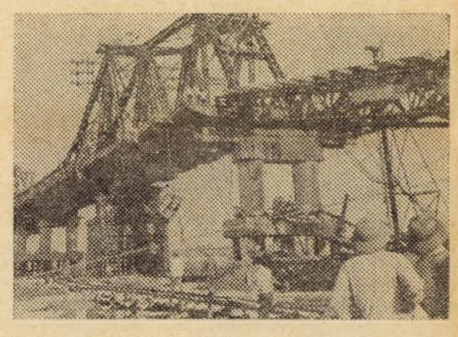

ACTUALITATEA din Asia de sud-est și zona Pacificului : situația din Cambodgia, în condițiile luptei de eliberare duse de patrioții khmeri (pag. 8) ; sensul noilor reorientări de politică externă a țărilor din regiune (pag. 12) ; la rubrica „Reportaj pe glob" — o relatare de la fața locului despre uriașa muncă de reconstrucție din R.D. Vietnam (pag. 16).

ESTE, în acest moment, familia Kennedy pe drumul declinului ? Care va fi soarta celei de a patra generații Kennedy, aflată în plină maturitate la începutul viitorului mileniu ? La pag. 24 — despre John-John și Caroline.

VIZITA ÎN OLANDA A PREȘEDINTELUI CONSILIULUI DE STAT,

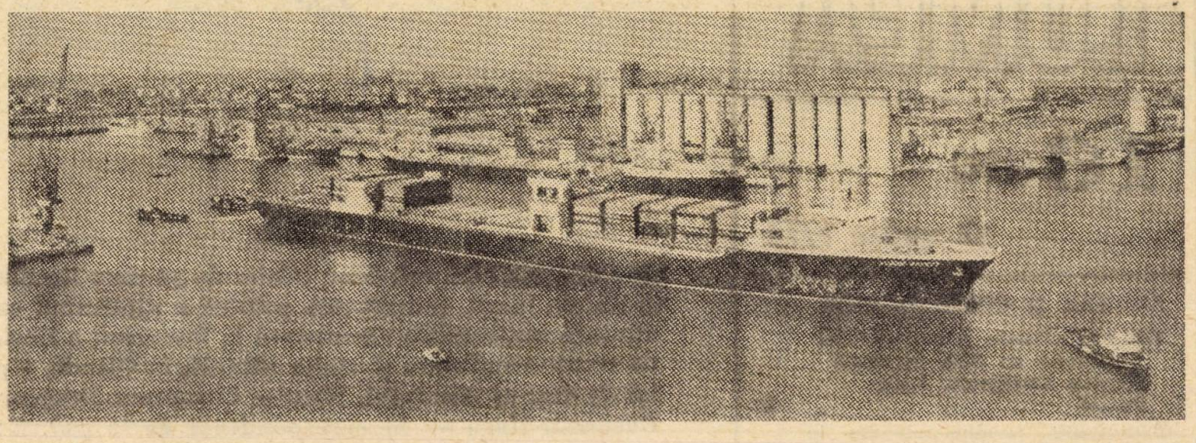

În portul Amsterdam

DEOSEBITA SEMNIFICAȚIE A DIALOGULUI BUCUREȘTI — HAGA

Actuala vizită oficială, în Olanda, a șefului statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu — vizită care are loc la invitația reginei Iuliana și a principelui Bernhard — constituie momentul cel mai înalt al dialogului dintre București și Haga. Această constatare depășește firească observație protocolară. Importanța deosebită a actualelor întrevederi de la Haga rezidă, înainte de toate, în posibilitățile concrete care se deschid unei mai largi cooperări bilaterale. Cu puțin înaintea vizitei, interlocutorii olandezi cu care am avut prilejul să mă întreținu insistat, cu deosebire, asupra acestui aspect, considerat, de altfel, fundamental. Într-o corespondență anterioară relatam convorbirea avută cu ministrul de externe Norbert Schmelzer și, cu acel prilej, rememoram treptele parcurse în evoluția istorică a raporturilor româno-olandeze și, mai cu seamă, în ultimii ani : de asemenea — problemele care se mai ridică în dezvoltarea cooperării dintre cele două țări.

De la trimisul nostru special, Radu Pascal

O sintetică și foarte clară descriere a stadiului și perspectivelor de dezvoltare a relațiilor româno-olandeze a oferit-o — după cum este cunoscut — președintele Nicolae Ceaușescu cu prilejul recentelor interviuri acordate presei olandeze. De pildă, în discuția avută cu ziaristul Jehan Kuypers — decan al presei olandeze și, din mărturisirile făcute nouă, un entuziast promotor al bunelor raporturi româno-olandeze —, președintele Nicolae Ceaușescu contura astfel cadrul și direcțiile în care România dorește evoluția viitoare a relațiilor sale cu Țările de Jos : „Așa cum am mai menționat, apreciez că între România și Olanda există relații bune de colaborare în multe domenii de activitate. Consider însă că nu au fost epuizate posibilitățile unei cooperări mai largi între țările noastre. România este interesată să dezvolte această cooperare atît în domeniul industriei, cît și al agriculturii. De asemenea, dorește să dezvolte cooperarea în domeniul științei și culturii. Formele cooperării pot fi foarte diverse — mă refer atît la cooperarea bilaterală, cît și la cea multilaterală și pe terțe piețe. Desigur, nu aș putea să nu menționez, cu acest prilej, că noi sîntem interesați ca Olanda să fie de acord ca România să primească preferințe generalizate din partea Pieței comune, deoarece aceasta ar favoriza dezvoltarea și mai largă a schimburilor și colaborării dintre țările noastre".

Premisele pentru o dezvoltare, mai rapidă și pe mai multe planuri, a colaborării româno-olandeze există. E de ajuns să amintim că volumul schimburilor economice a atins cifra de 60 de milioane dolari ; iar, în următorii ani, el s-ar putea chiar dubla sau să crească și mai mult.

În centrul modern al Rotterdamului, orașul celui mai mare port al Europei

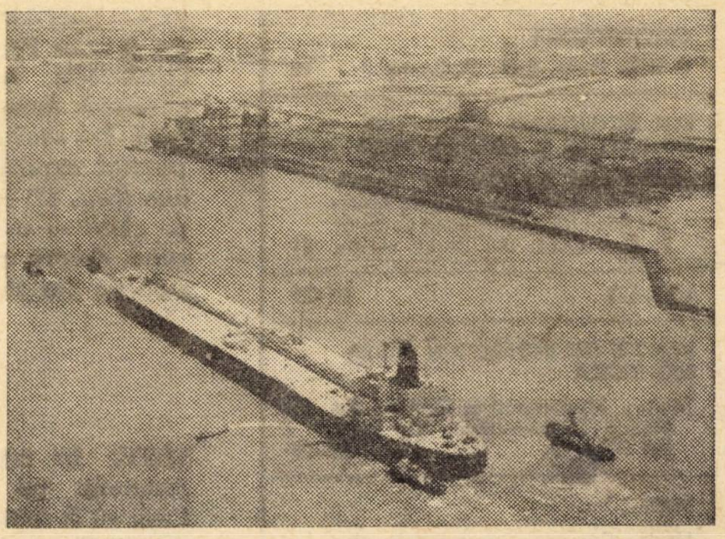

Verigă de legătură între Marea Nordului și Rin, „Europortul" din Rotterdam poate primi uriașele tancuri petroliere pentru a fi, apoi, conectate la transportul fluvial prin intermediul unor combinații de șlepuri și alte nave-cisterne

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

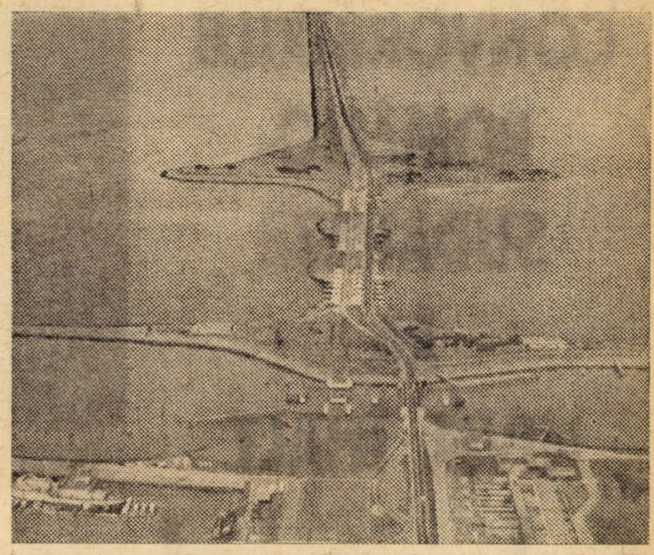

Zuiderzee. Peste 3 700 km de dune și diguri ocrotesc Olanda de revărsarea apelor mării și fluviilor

Astfel, în convorbirea avută cu dl R.W. Reinink, șeful Direcției Europa din Ministerul de Externe al Olandei, unul din subiectele inițial abordate l-au constituit tocmai acele premise care favorizează o creștere a volumului de schimburi dintre România și Olanda. În context, dl Reinink ne-a argumentat (cu cifre) tendința de echilibrare a balanței comerciale, iar aceasta mai ales în ultimii doi ani. Într-adevăr, acordurile semnate în ultimul timp în sfera largă a cooperării economice, industriale și tehnico-științifice, aranjamentele în domeniile agriculturii, transporturilor, turismului, acordul cultural și, mai ales, cel comercial pe termen lung oferă un cadru contractual, propice unor multiple relații între România și Olanda. „Există reale posibilități de intensificare a raporturilor și contactelor dintre cele două țări" — își exprima opinia dl Reinink, care își amintea, desigur și ca participant, rolul deosebit de stimulator avut de vizitele reciproce, la diferite niveluri, făcute de reprezentanții diplomatici, parlamentari sau economici ai României și Olandei. În acest sens, au constituit momente marcante vizitele — în Olanda, în 1967, a primului ministru Ion Gheorghe Maurer și, în România, în 1969, a omologului său, pe atunci, Piet de Jong, ca și cele ale miniștrilor de externe sau ai altor resoarte ; de asemenea — întrevederile avute, la București, în 1971, cu președintele Nicolae Ceaușescu de către prințul Bernhard von Lippe-Biesterfeld al Olandei.

Dl Reinink ne-a oferit, apoi, un succint tur de orizont al eforturilor de colaborare economică și comercială, atrăgînd cu deosebire atenția asupra posibilităților de adîncire și diversificare a relațiilor româno-olandeze în acest domeniu ; este cunoscut — sublinia interlocutorul nostru — rolul bine precizat al comisiei mixte româno-olandeze, organism menit să identifice și să nominalizeze diferitele sfere ale cooperării. „Guvernul olandez — declara d-sa — este foarte interesat să dezvolte această cooperare", iar, în acest sens — ne atrăgea d-sa atenția — „el poate să influențeze favorabil acțiunile de cooperare întreprinse de diferitele firme particulare olandeze cu întreprinderile românești". Existența unei fundamentale deosebiri în organizarea economico-socială a celor două țări — aprecia dl Reinink — nu împiedică găsirea unor modalități propice de aprofundare a legăturilor economice și comerciale. Chiar dacă, uneori — după cum spunea d-sa — „influența guvernului olandez este relativă", „oricînd se pot găsi căile cele mai eficiente" ; „guvernul e cel care tratează, comisia mixtă elaborează un program, industriile oferă conținut concret acordurilor încheiate" — ne preciza d-sa. În acest cadru, în afara influenței exercitate de guvern asupra întreprinderilor particulare, acestea din urmă pot contribui, ele însele, în chip substanțial — așa cum s-a și întîmplat — prin contacte directe cu firmele românești, la intensificarea comerțului. Un bun exemplu — aprecia, în continuare, dl Reinink — l-au constituit convorbirile grupului de industriași conduși de dl Sidney Van der Bergh, președintele Camerei Centrale Olandeze pentru promovarea comerțului, care, în 1971, a făcut o călătorie în România.

Ne-am referit, în mod succint, numai la cîteva domenii de colaborare și, firește, cu prioritate la cel economic ; convorbirile avute în Olanda cu diverși interlocutori au pus însă în valoare o gamă largă a sferelor de colaborare. Subliniem, astfel, cu satisfacție vizibila creștere — în special, în ultimul an — a schimburilor turistice și, în general, a contactelor culturale.

Vorbind despre diversitatea contactelor dintre București și Haga, dl Reinink ne atrăgea atenția și asupra caracterului pozitiv al sistemului de consultări periodice între înalții funcționari ai ministerelor de externe, de altfel o practică diplomatică promovată curent de țara noastră. „Toată această rețea de contacte — ne declara dl Reinink — s-a dovedit foarte fructuoasă ; în actualul context european, prin asemenea modalități putem contribui la depășirea urmărilor războiului și ale situației create după război, la lărgirea sferelor de colaborare și comprehensiune". O mențiune specială a făcut, de asemenea, dl Reinink în ce privește cooperarea dintre reprezentanții României și Olandei în cadrul diferitelor organisme internaționale, între care Comitetul O.N.U. pentru dezarmare de la Geneva și reuniunea de la Helsinki.

Abordînd, în încheierea discuției, problematica de politică internațională, dl Reinink a ținut să facă o prezentare generală asupra concepției olandeze și, în acest sens, să degajeze punctele de contact și opiniile asemănătoare, privind diferitele teme de politică externă, între România și Olanda.

„Politica externă olandeză — ne declara el — se bazează pe necesitatea indispensabilă de a se realiza o pace durabilă în Europa, de a depăși obstacolele care mai există în cooperarea dintre țările Estului și Vestului european. Acordăm o mare importanță, în acest context, cooperării bilaterale cu toate statele europene. Credem sincer că, pentru atingerea acestui obiectiv, trebuie luate măsuri concrete. La Helsinki, de pildă, am putea ajunge la o formulă, mai precis la un mandat pentru conferința europeană propriu-zisă. Dorim să subliniem importanța primordială a principiilor de drept internațional — buna vecinătate, nerecurgerea la forță, suveranitatea națională, egalitatea în drepturi a tuturor statelor ; în acest sens, se impun executarea în fapt a tuturor principiilor conținute în Carta O.N.U. Dorim să relevăm valoarea primordială pentru Olanda a principiilor Cartei O.N.U. Afirmînd necesitatea respectării stricte a acestui ansamblu de principii, România și Olanda se găsesc pe aceeași bază. Noi sîntem convinși că toate țările — mari sau mici — trebuie să aibă dreptul de a se dezvolta liber, de a-și determina propriul destin, fără nici un fel de ingerință din afară. Pornind de la această cerință, ne exprimăm opinia că, în ce privește proiectata conferință general-europeană, toate statele trebuie să aibă dreptul și posibilitatea să se pronunțe asupra tuturor problemelor în care sînt interesate, inclusiv asupra aspectelor militare ale securității europene. În această ordine de idei, distingem o anume legătură — nu organică dar, în orice caz, naturală — între convorbirile de la Helsinki și cele de la Viena. Din punctul nostru de vedere, securitatea politică și cea militară sînt strîns legate. Nu putem vorbi despre edificarea securității europene ocupîndu-ne exclusiv de aspectele politice, deci fără a ne referi și la cele militare. La Helsinki — a conchis dl Reinink — sînt convins că se va ajunge la o declarație generală privind aspectele politice, economice, culturale ale cooperării europene. Importantă este însă executarea în fapt a principiilor de conviețuire interstatală, principii incluse, de altfel, în Carta O.N.U."

Într-adevăr, atașamentul fundamental pentru cauza păcii, a destinderii în Europa și în lume animă profund evoluția relațiilor dintre România și Olanda. Vizita șefului statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în această țară reprezintă o elocventă confirmare a substanței politice care dă conținut raporturilor româno-olandeze.

Ceea ce am dori să relevăm, cu deosebire, este baza principială solidă pe care sînt așezate relațiile dintre cele două state, menită să ofere cele mai sigure premise de dezvoltare ; este vorba de respectarea suveranității și independenței naționale, a egalității în drepturi, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc. Raporturile dintre România și Olanda — ca, de altfel, relațiile pe care România le desfășoară cu toate țările, indiferent de orînduirea lor socială, de ponderea economică sau militară — sînt, din acest punct de vedere, concludente. Este aceasta încă o dovadă a valabilității acestor principii de aplicație universală.

Prin exercitarea, în spiritul principiilor de drept internațional, a relațiilor lor, România și Olanda contribuie eficient la opera de edificare a securității europene, de consolidare a procesului de destindere pe continent. Este semnificativ de observat că, în abordarea problemelor europene — ca și în examinarea unor mari teme ale contemporaneității — de-a lungul întrevederilor dintre factorii de răspundere ai celor două state, s-au evidențiat o serie de convergențe de opinii, de puncte de contact.

Tradiționale, simțămintele de stimă și prietenie nutrite de poporul român față de poporul olandez au cîștigat în bogăție și profunzime pe măsura dezvoltării multilaterale a raporturilor lor. Au fost, deopotrivă, potențate pe măsura întăririi convingerii în vocația comună de pace și colaborare în Europa și în lume.

CONVORBIRILE ROMÂNO-SUDANEZE LA NIVEL ÎNALT

Palatul Consiliului de Stat. Ceremonia semnării Declarației solemne comune

Sub semnul prieteniei și solidarității militante

Adrian Ionescu

Continuînd convorbirile și înțelegerile din martie-aprilie 1972, reîntîlnirea președinților Nicolae Ceaușescu și Gaafar Mohammed Nimeiri, de data aceasta pe pămîntul țării noastre, a conferit noi valențe bunei cunoașteri și colaborării dintre popoarele român și sudanez, a deschis noi orizonturi generoase conlucrării multilaterale dintre cele două țări.

Coincidență fericită — vizita de răspuns a președintelui sudanez marchează exact un an de cînd conducătorul partidului și statului nostru a fost oaspetele poporului de pe meleagurile de la confluența apelor Nilului Alb și Albastru. Este și aceasta o elocventă ilustrare a rapidității cu care au evoluat atît de favorabil legăturile prietenești, fructuoase, dintre cele două țări, rezultatele înregistrate într-o perioadă atît de scurtă purtînd amprenta activității prodigioase a șefului statului român. Eveniment cu implicații profunde, vizita de acum un an a tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut o însemnătate excepțională pentru promovarea în planuri superioare a relațiilor de cooperare în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural, înscriindu-se, totodată, ca o vie mărturie a solidarității poporului român cu toate statele angajate pe calea progresului și prefacerilor sociale, care luptă pentru dreptul de a-și hotărî singure soarta, pentru apărarea și consolidarea independenței, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru securitate și pace în lume.

Edificînd acum un an bazele bunelor raporturi româno-sudaneze, jalonînd, prin hotărîri convenite de comun acord cu șeful statului sudanez, amplitudinea și direcțiile colaborării, președintele Nicolae Ceaușescu își exprima atunci convingerea fermă că acest rodnic dialog la nivel înalt va continua, colaborarea dintre popoarele noastre beneficiind de un teren fertil de dezvoltare.

Sub auspiciile dorinței comune de a cultiva legăturile statornicite, acest nou moment și-a găsit expresia în vizita efectuată de generalul maior Gaafar Mohammed Nimeiri și soția sa, doamna Buseina Nimeiri, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu.

Sentimentele de prețuire și stimă cu care au fost înconjurați solii poporului sudanez, primirea caldă rezervată pretutindeni, cunoașterea directă, nemijlocită, la fața locului, a vieții și activității laborioase a oamenilor muncii din țara noastră, a preocupărilor lor pentru înflorirea multilaterală a patriei, atmosfera de cordialitate și prietenie, de sinceritate și înțelegere reciprocă în care s-au desfășurat convorbirile între cei doi șefi de stat și finalizarea acestora prin semnarea unor documente care dau expresie concretă hotărîrii de a dezvolta pe mai departe relațiile politice, colaborarea economică, tehnico-științifică și culturală — toate acestea dimensionează pregnant contribuția pe care a reprezentat-o noua întîlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Gaafar Mohammed Nimeiri la promovarea intensă a conlucrării între ambele popoare și țări, între organizațiile lor politice, în folosul intereselor majore ale României și Sudanului, înțelegerii și păcii în lume.

> **„Vă mulțumesc din inimă, domnule președinte Ceaușescu, pentru primirea călduroasă a poporului român, pentru interesul manifestat de a ne simți bine în frumoasa dumneavoastră țară, al cărei soare a încălzit sufletele noastre".**

Cu aceste sentimente și-a luat rămas bun președintele Nimeiri de la conducătorul partidului și statului nostru, de la poporul român care, întotdeauna, a primit cu bucurie în mijlocul său pe reprezentanții popoarelor de care ne leagă năzuințe comune, trainice legături de solidaritate militantă, de prietenie și colaborare în dezvoltarea economică și socială, în lupta antiimperialistă.

Suita manifestărilor de ospitalitate și considerație a însoțit oriunde, în timpul vizitei, pe solii poporului sudanez, aceste sentimente găsindu-și afirmarea și în modul deschis în care gazdele au înfățișat oaspeților tot ce doreau să cunoască.

„Ați putut vedea în România — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — unele întreprinderi industriale și agricole, v-ați întîlnit cu cetățeni ai unor orașe, cu oameni ai muncii din diferite întreprinderi și ați putut constata sentimentele de prietenie ale poporului nostru față de poporul dumneavoastră, față de dumneavoastră".

În același timp, la București, în județele Brașov și Prahova, cu prilejul întîlnirilor avute cu oamenii muncii din țara noastră, oaspeții au fost martorii direcți ai dragostei cu care este înconjurat pretutindeni tovarășul Nicolae Ceaușescu, prețuirea acordată de întregul popor activității neobosite a conducătorului partidului și statului nostru pusă în slujba progresului multilateral al României socialiste, afirmării ei prestigioase în viața internațională. Realitățile cu care au intrat în contact solii sudanezi au reflectat — așa cum sublinia președintele Nimeiri — faptul că „tot ce se vede este construit de mîna poporului", nivelul realizărilor, pe care oaspetele le-a definit drept excepționale, și, totodată, clarviziunea politicii partidului, rolul pe care îl are în viața noastră, politică și socială, activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, prezent permanent, cu gîndul și fapta, în tot ceea ce făurește o întreagă națiune. Iată de ce, în repetate rînduri, șeful statului sudanez, felicitînd gazdele pentru aceste realizări, adresa poporului român „urări de fericire și succes, sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu".

> **În spiritul dorinței reciproce a popoarelor român și sudanez de a dezvolta colaborarea și cooperarea multilaterală.**

Uzinele „23 August" și „Tricodava", centrele industriei constructoare de tractoare și autocamioane, de utilaj petrolier, complexele petrochimice, fermele agricole de stat și cooperatiste, construcțiile social-culturale și de locuințe din București, Brașov și Ploiești au oferit oaspeților imagini reprezentative ale economiei românești, ale dezvoltării țării, prilejuind, totodată, examinarea concretă, în timpul vizitării acestor obiective, a noilor posibilități de cooperare abordate în cursul convorbirilor oficiale. Dorim ca și noi, Sudanul, să ne folosim de progresul tehnologic românesc pentru dezvoltarea industriei noastre — declara președintele Nimeiri, ca o concluzie a constatărilor sale din timpul vizitării acestor întreprinderi industriale și unități agricole, ale căror potențial și experiență prezintă un interes deosebit pentru progresul economiei sudaneze, pentru valorificarea bogățiilor în folosul propășirii țării. Exprimîndu-și satisfacția pentru convorbirile și înțelegerile la care s-a ajuns, președintele Nicolae Ceaușescu relevă, la rîndul său, că au fost concretizate, cu acest prilej, cîteva domenii în care colaborarea româno-sudaneză urmează să se dezvolte în următorii ani.

În acest sens, au fost semnate importante documente: Protocolul privind aplicarea Acordului de cooperare economică și tehnică încheiat la 1 aprilie 1972 între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Democratice Sudan; Convenția consulară; Programul privind aplicarea acordului de schimburi culturale pe anii 1973 și 1974.

Președintele Nicolae Ceaușescu : „Am ajuns la concluzia comună de a așeza raporturile dintre statele noastre pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectului independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc." Președintele Gaafar Mohammed Nimeiri : „Ceea ce am realizat nu ar fi putut fi înfăptuit fără hotărîrea ambelor părți de a face din relațiile noastre un model de prietenie și colaborare între popoarele lumii."

Aceste aprecieri ale celor doi șefi de stat sînt definitorii pentru sensul și însemnătatea deosebită a Declarației solemne comune.

Semnată vineri, 6 aprilie, în ultima zi a vizitei, de președinții Nicolae Ceaușescu și Gaafar Mohammed Nimeiri, în prezența tovarășei Elena Ceaușescu și a doamnei Buseina Nimeiri, a unor înalte personalități române și sudaneze, Declarația solemnă comună pune baze trainice colaborării dintre țările noastre, proclamă hotărîrea ambelor țări de a acționa în politica lor externă și în principalele probleme care confruntă lumea în spiritul principiilor unanim recunoscute, care trebuie să guverneze viața internațională.

Remarcînd largile posibilități deschise promovării colaborării economice, tehnico-științifice între țările noastre, faptul că s-a convenit ca în viitor să se intensifice și legăturile statornicite între Partidul Comunist Român și Uniunea Socialistă Sudaneză, președintele Nicolae Ceaușescu sublinia, după ceremonie, următoarele : „Declarația pe care am semnat-o astăzi corespunde pe deplin năzuințelor popoarelor noastre de a colabora strîns și a edifica, fiecare, o economie independentă, liberă, de a-și ridica bunăstarea și a-și făuri o viață fericită și, totodată, de a dezvolta larg colaborarea cu toate celelalte state. Fără îndoială că prin dezvoltarea colaborării româno-sudaneze servim interesele popoarelor noastre și, în același timp, contribuim la cauza colaborării și păcii în lume".

În același spirit, președintele Gaafar Mohammed Nimeiri releva semnificațiile profunde ale Declarației solemne, afirmînd : „Încheiem astăzi convorbirile prin semnarea unor documente care confirmă stadiul relațiilor de prietenie existente între țările noastre și dorința de a le dezvolta, în continuare, în toate domeniile de activitate. Acestea nu sînt niște simple documente semnate de noi. Am observat, atît în convorbirile de la București, cît și în cele de la Khartum, acum un an, că există o dorință reciprocă, plină de sinceritate, de a dezvolta relațiile de prietenie și de stimă reciprocă între popoarele și statele noastre. Țările noastre se aseamănă în foarte multe probleme internaționale ; se aseamănă în foarte multe probleme legate de situația internă. Împreună luptăm împotriva sărăciei ; împreună acționăm pentru dezvoltarea progresului ; împreună luptăm pentru pace ; împreună luptăm pentru instaurarea unui climat bun pe plan mondial".

Acest moment, al semnării Declarației solemne comune, care a reprezentat o încununare a rezultatelor convorbirilor dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Gaafar Mohammed Nimeiri, a încrederii și respectului reciproc ce caracterizează relațiile româno-sudaneze, a marcat cu valoare de simbol voința ambelor state de a transpune în viață hotărîrile convenite de cei doi șefi de stat, spre binele popoarelor noastre.

Sub semnul acestei voințe comune a luat sfîrșit vizita președintelui Gaafar Mohammed Nimeiri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, șeful statului nostru, luîndu-și rămas bun de la oaspete cu cele mai sincere urări de progres, prosperitate și pace adresate poporului sudanez prieten.

INTERVIUL NOSTRU

Janez Stanovnik

secretar executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa

Preocupări în cooperarea economică inter-europeană

Corespondență din Geneva de la Corneliu Vlad

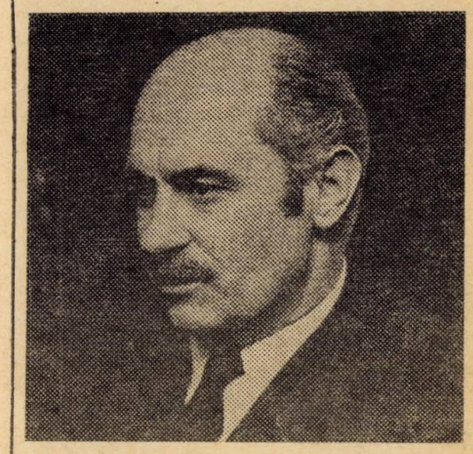

Activitatea secretarului executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.) este deosebit de intensă în această perioadă. Este momentul cînd, imediat după întocmirea tradiționalului raport anual care face o trecere în revistă a activităților desfășurate de Comisie și stabilește prioritățile pe perioada imediat următoare, atenția sa este captată de pregătirea concretă a lucrărilor sesiunii C.E.E./O.N.U. ce se desfășoară, de regulă, în fiecare an la sfîrșitul primăverii.

Îndeplinind funcția de secretar executiv al C.E.E./O.N.U. din anul 1968, Janez Stanovnik concepe activitatea Comisiei, așa cum a subliniat nu o dată, în funcție de „rolul său de instrument de cooperare regională în sînul Națiunilor Unite, instrument care, în decursul anilor, a oferit statelor europene posibilitatea de a-și concentra într-o măsură tot mai mare eforturile comune asupra soluționării unor probleme de interes general dintre cele mai preocupante, ca, de pildă, dezvoltarea comerțului internațional, extinderea cooperării științifice și tehnice între state, elaborarea unor programe naționale de dezvoltare economică pe termen lung, îmbunătățirea mediului înconjurător". Janez Stanovnik subliniază, deopotrivă, rolul marcat politic al Comisiei : „O caracteristică a C.E.E./O.N.U., spune domnia-sa, constă în faptul că ea oferă statelor europene posibilitatea de a conlucra într-un cadru instituțional rațional nu numai în vederea soluționării diferitelor aspecte de ordin tehnic, ci și a unor probleme de politică generală".

Prima întrebare pe care o adresez secretarului executiv al C.E.E./O.N.U. – care a avut amabilitatea de a ne acorda, în biroul său de la Palatul Națiunilor din Geneva, un interviu în exclusivitate pentru revista „Lumea" – se referă **la climatul politic european în care se desfășoară activitățile Comisiei ; cum apreciază domnia-sa evoluțiile cele mai recente din Europa și care sînt, în context, posibilitățile deschise C.E.E./O.N.U. pentru stimularea cooperării între statele continentului.**

– În cursul anului care a trecut și care face obiectul analizei raportului pe care urmează să-l prezint sesiunii din mai a Comisiei – **spune J. Stanovnik** – am asistat la continuarea și aprofundarea procesului de destindere în Europa. Pregătirile ce se desfășoară acum în vederea întrunirii conferinței asupra securității și cooperării europene sînt, evident, o consecință a noului climat de destindere. În același timp, aceste pregătiri contribuie, la rîndul lor, la intensificarea tendințelor favorabile ce se manifestă în relațiile dintre țările Europei. Se poate spune că statele europene sînt animate într-o măsură tot mai mare de dorința lărgirii cooperării economice în avantaj reciproc, convinse fiind că aceasta poate contribui la ameliorarea raporturilor lor politice.

În ce o privește, Comisia Economică pentru Europa s-a afirmat, în decursul celor 25 de ani de existență, ca un mijloc recunoscut de menținere a legăturilor între statele din estul și vestul continentului, chiar în situații politice dificile ; mai mult, ea a demonstrat că știe să se adapteze cu suplețe la noile situații generate de tendințele favorabile destinderii și cooperării, făcînd eforturi continue pentru a veni în întîmpinarea voinței politice a statelor europene de a intensifica relațiile lor de colaborare – în plan bilateral, multilateral sau regional.

Dinamica vieții politice europene s-a reflectat și în viața Comisiei – în compoziția, organizarea și prioritățile sale, programele și metodele sale de lucru. Începînd din acest an, în Comisie a fost înfăptuit principiul universalității, prin admiterea ca membru a R. D. Germane.

Putem spune, de asemenea, că, în urma modificărilor operate în ultimii ani în structura C.E.E./O.N.U., în scopul îmbunătățirii activităților Comisiei și al sporirii eficacității lor, Comisia Economică pentru Europa este capabilă să răspundă acum într-o măsură crescîndă responsabilităților sale în domeniul extinderii cooperării între statele continentului, responsabilități tot mai complexe și mai importante, grație ameliorării atmosferei politice europene.

– Care sînt principalele domenii de cooperare în Europa aflate în această perioadă în atenția Comisiei ?

– Programul de lucru al Comisiei stabilește patru priorități globale, reprezentînd patru

mari sectoare în care cooperarea economică în Europa are perspective de dezvoltare deosebit de favorabile. Este vorba de expansiunea schimburilor, introducerea științei și tehnicii în economie, protejarea și îmbunătățirea mediului înconjurător și studierea planurilor de dezvoltare în perspectivă a statelor europene. Bineînțeles, pe măsură ce apar noi cerințe și se deschid noi posibilități în domeniul extinderii și întăririi cooperării între statele membre ale C.E.E./O.N.U., Comisia se preocupă de lărgirea sferei sale de acțiune. De pildă, la sesiunea din mai a Comisiei consider că ar fi oportun să adăugăm un al cincilea obiectiv prioritar global, și anume — dezvoltarea infrastructurii economice a zonei țărilor membre în ansamblul său, prin infrastructură economică înțelegînd, în primul rînd, rețelele energetică și de transporturi.

— Ce considerați că trebuie întreprins în mod concret, pentru intensificarea schimburilor comerciale între țările europene ?

— În acest domeniu se impune o acțiune pe două planuri și anume — eliminarea obstacolelor din calea comerțului și extinderea propriu-zisă a schimburilor. Evoluția cea mai recentă în această privință este încurajatoare. Au fost încheiate o serie de importante acorduri politice și economice între state, s-au realizat progrese în cadrul negocierilor multilaterale vizînd facilitarea schimburilor, s-au obținut rezultate concrete în privința eliminării restricțiilor din calea comerțului. Toate acestea sînt de natură să stimuleze în continuare eforturile țărilor europene, ale C.E.E./O.N.U. în vederea adîncirii tendințelor favorabile intensificării schimburilor între state cu sisteme economice și sociale diferite. În mod concret, așa cum voi sugera în raportul pe care îl voi prezenta apropiatei sesiuni a C.E.E./O.N.U., Comisia ar putea aduce o contribuție proprie la cauza comerțului european, consacrîndu-se elaborării unui cod de conduită în relațiile comerciale și de cooperare industrială între state și organizînd o serie de consultări multilaterale între statele membre ale C.E.E./O.N.U., consacrate eliminării obstacolelor comerciale și realizării unor acorduri de cooperare industrială între țări cu sisteme sociale și economice diferite.

— Care sînt preocupările C.E.E./O.N.U. în domeniul cooperării tehnico-științifice între țările europene ?

— Activitățile desfășurate în cadrul Comisiei pentru promovarea cooperării științifice și tehnice între statele europene și pentru aplicarea efectivă a științei și tehnicii în economie au intrat într-o etapă nouă, marcată de sesiunea consilierilor guvernelor țărilor membre ale C.E.E./O.N.U., întruniți pentru prima oară cu puțin timp în urmă. La această sesiune, au fost făcute numeroase propuneri vizînd dezvoltarea colaborării tehnico-științifice între statele europene în diferite domenii, între care energetica, materiile prime industriale, resursele și mediul înconjurător. Un aspect important al cooperării îl constituie transferul de tehnologie ; sesiunea din mai a C.E.E./O.N.U. urmează să se pronunțe asupra mai multor propuneri formulate în această privință de Secretariatul Executiv al Comisiei. Avem în vedere, între altele, inițierea unor programe de cercetare efectuate în comun, care pot asigura ridicarea pe o treaptă nouă a cooperării între țările europene și în acest domeniu. Mai precis, este vorba de o trecere de la faza schimbului de experiență la aceea a activității practice, creatoare.

— Cum apreciați prezența Comisiei Economice pentru Europa în actuala ambianță europeană, favorabilă într-o măsură tot mai mare cooperării între statele continentului ? Cum se reflectă activitățile C.E.E./O.N.U., în conștiința opiniei publice din țările europene ?

— În prezent, Europa dispune de condiții favorabile colaborării într-o măsură fără precedent. În decursul existenței Comisiei, nu au existat niciodată atîtea posibilități pentru adîncirea și diversificarea cooperării între statele europene. Comisiei îi revine misiunea de a contribui la finalizarea acestor posibilități. Cred că organizarea unor reuniuni ale Comisiei și ale organelor sale subsidiare în diferite capitale europene ar servi cauzei cooperării. Prin aceasta, factorii responsabili și opinia publică din fiecare țară europeană ar beneficia de o mai bună cunoaștere a posibilităților de colaborare oferite de organismele Națiunilor Unite pentru Europa. În același timp, descentralizarea reuniunilor C.E.E./O.N.U. ar permite reprezentanților statelor membre cunoașterea nemijlocită a realităților din țara gazdă, ceea ce ar fi profitabil pentru explorarea unor noi forme și domenii de cooperare. Cînd spun aceasta, mă gîndesc, de pildă, că anul trecut, vizitînd România cu prilejul unui simpozion organizat sub auspiciile C.E.E./O.N.U., am putut constata personal evoluția dinamică a economiei românești, marile disponibilități de cooperare ale țării dumneavoastră. Trebuie adăugat, de altfel, că practica întrunirii diferitelor organisme ale Națiunilor Unite în afara sediilor lor permanente este tot mai frecventă. Sesiunile Consiliului Economic și Social se desfășoară, de regulă, la Geneva, Consiliul de Securitate a început să se reunească în diverse orașe ale globului. Toate țările sînt egale în drepturi și sînt întru totul îndreptățite să atragă și în acest fel atenția forurilor O.N.U. și opiniei publice internaționale asupra problemelor lor specifice.

După cum marele public poate cunoaște mai bine activitățile desfășurate în cadrul Națiunilor Unite, al instituțiilor sale specializate și al organismelor sale de colaborare regională. Întîlnim adesea pe drumurile Europei autocamioane cu inițialele TIR. Dar cîtă lume știe că este vorba de rezultatul unei convenții privind transportul rutier încheiat în cadrul C.E.E./O.N.U. ? Un alt exemplu — „harta verde" a Europei, bine cunoscută turiștilor automobiliști, este, și ea, rezultatul concret al unei inițiative a C.E.E./O.N.U. Dumneavoastră fabricați autoturisme din seria „Dacia", care au aceleași norme de securitate cu automobilele produse în toate celelalte țări europene. Am dat cîteva exemple din realitatea cotidiană, dar lucrul este valabil și pentru multe din acțiunile de cooperare de mai mare amploare întreprinse în cadrul C.E.E./O.N.U.

În încheiere, vorbind despre aportul României la activitățile Comisiei, secretarul executiv al C.E.E./O.N.U. ne-a declarat :

— Pentru a ilustra contribuția României la stimularea cooperării economice între statele europene, pe care o apreciez ca remarcabilă, am să precizez un singur fapt — în cursul anului trecut, trei dintre cele 17 seminarii pe diverse teme ale colaborării între statele europene au fost organizate în țara dumneavoastră.

Prezența României în viața Comisiei Economice pentru Europa, manifestată cu prilejul sesiunilor anuale ale Comisiei în diferitele sale organe de lucru sau în activitatea de zi cu zi a Comisiei, învederează o politică de cooperare internațională activă, bogată în inițiative și în pas cu vremea.

REFLECTOR

Arma numită „D.I.S.C."

Revista „Entreprise" apreciază că, în așteptarea rundei de negocieri comerciale între S.U.A. și Piața comună, la Washington și Bruxelles „fiecare își curăță armele". Se caută cu înfrigurare flancul pe care va trebui atacat adversarul, se „renovează" vechile rechizitorii și se pun la punct altele noi.

Una din piesele principale ale dosarului comunitar va fi cu siguranță un violent rechizitoriu împotriva regimului comercialo-fiscal „D.I.S.C." (Domestic International Sales Corporation). Și aceasta, pentru că vest-europenii consideră această nouă legislație fiscală, introdusă de Administrația Nixon în august 1971 și votată de către Congres cîteva luni mai tîrziu, ca una din manifestările cele mai flagrante ale protecționismului american. Și iată de ce. Societatea-mamă a unui „D.I.S.C." aranjează, de pildă, lucrurile de așa manieră încît cedează filialei sale produse la un preț suficient de scăzut pentru a reduce în aceeași măsură beneficiile sale impozabile, după cum, însă, în alte cazuri, dar în aceleași scopuri, poate efectua asemenea vînzări la prețuri relativ ridicate. Ținînd seama de facilitățile pe care le oferă acest sistem fiscal, s-ar putea ca întreprinderile americane să pună sub semnul întrebării interesul pe care l-ar avea de a investi în străinătate în loc de a produce și exporta de pe teritoriul Statelor Unite.

În orice caz, este sigur că aplicarea regimului „D.I.S.C." va impulsiona exporturile americane. Cu toate că este dificil să se izoleze efectul acestor măsuri de cel produs de către recenta devalorizare a dolarului, se apreciază că el singur va duce la creșterea cu 3 la sută a vînzărilor americane în străinătate. În prezent, în Statele Unite există 3 000 „D.I.S.C." (16 la sută au fost constituite de către firme de talie internațională și 50 la sută de către întreprinderile mici și mijlocii). Se așteaptă formarea, în următoarele luni, a multor altor asemenea „D.I.S.C."

În fața ostilității partenerilor lor comerciali, care vor fi argumentele americanilor la Geneva ? Ei vor invoca necesitatea de reechilibrare — așa cum o cer și vest-europenii — a balanței de plăți americane. În special, americanii se vor strădui să demonstreze că ei trebuie să sporească competitivitatea produselor lor, în măsura în care aceasta este redusă de către „practicile comerciale neloiale" ale vest-europenilor, legate îndeosebi de ridicarea taxei asupra valorii adăugate impusă exporturilor altor țări. La rîndul lor, ei vor prezenta un dosar detaliat în problema importantului sprijin pe care vest-europenii îl acordă propriilor lor exportatori.

PARIS

Al doilea cabinet Messmer: între „continuitate" și „deschidere"

După intrarea în activitate a noii Adunări Naționale și alegerea președintelui ei în persoana lui Edgar Faure, după desemnarea birourilor și președinților celor șase comisii permanente ale Adunării, constituirea, joia trecută, a celui de-al doilea cabinet Pierre Messmer, Consiliul de Miniștri întrunit în dimineața următoare, declarația de politică generală a noului guvern prezentată de premier la începutul acestei săptămîni Adunării Naționale, apoi completarea echipei guvernamentale prin numirea secretarilor de stat încheie ceea ce s-ar putea numi perioada post-electorală de amenajare a pozițiilor pe eșichier. Dispozitivul va fi astfel complet : în acest cadru se va desfășura, de-a lungul cîtorva ani, lupta politică.

Atunci cînd vorbim despre cîțiva ani, nu trebuie să se înțeleagă însă o perioadă egală cu durata mandatului noilor deputați : alegerile prezidențiale din 1976, către care formații politice și personalități privesc încă din perioada pregătirii recentelor alegeri legislative, vor modifica substanțial calendarul vieții publice franceze din acești ani, scurtînd termene, apropiind scadențe, grăbind eventuale deplasări. Cu atît mai mult cu cît, în ceea ce privește conținutul ei, lupta politică nu se mai reduce la tradiționalele înfruntări între majoritate și opoziție, între stînga și dreapta (o dreaptă „clasică", declarată), chiar între puterea legislativă și puterea executivă (acest conflict, apărut odată cu instaurarea celei de-a cincea Republici și agravîndu-se pe parcurs, a devenit și el, în cincisprezece ani, tradițional), ci contrapune opțiuni diferite în raport cu realitățile și nevoile unei societăți în mutație. De aci și faptul că linia de demarcație între concepții diferite nu trece între alianțe politice sau între partide ci, deseori, prin interiorul lor. Dacă, la stînga, Programul comun de guvernare, fără a ascunde deosebirile de vederi dintre comuniști, socialiști și radicali de stînga, concretizează acordul realizat asupra unui număr de obiective precise, nu este un secret că orientările principalei formații majoritare, U.D.R., nu coincid cu acelea ale aliaților ei, republicani independenți sau centriști, nici că în interiorul chiar al U.D.R. echilibrul între „continuitate" și „deschidere" (proclamate, de la retragerea generalului de Gaulle din viața politică, componentele de nedisociat ale politicii partidului gaullist) este interpretat în doze variate. Aceste decalaje — amplificate prin modificările de pondere pe care alegerile din 4 și 11 martie le-au adus pe de o parte în raportul dintre majoritate și opoziție în Adunarea Națională, pe de alta în interiorul majorității înseși — au constituit, dealtminteri, substanța tratativelor și aranjamentelor între parteneri, care au jalonat intervalul de trei săptămîni dintre al doilea tur de scrutin și deschiderea noii sesiuni parlamentare.

Înainte de a trece mai departe, nu este poate inutil să amintim structura actualei Adunări Naționale :

— în rîndurile **coaliției guvernamentale**, U.D.R. are 162 deputați proprii și 21 „înrudiți"*, total 183 (avea 273 în Adunarea anterioară) ; Republicanii Independenți au 51 deputați proprii și 4 „înrudiți", total 55 (aveau 61) ; „Uniunea centristă" — e noua denumire a centriștilor guvernamentali — a totalizat cu greu cei 30 de deputați necesari pentru constituirea unui grup parlamentar (de fapt, în acest scop U.D.R. i-a cedat cinci deputați, cărora li s-au alăturat și trei deputați de orientări centriste din opoziție ; în Adunarea precedentă, centriștii guvernamentali aveau 26 de deputați) ;

— în rîndurile **opoziției de stînga**, grupul comun al P.S.F. și radicalilor de stînga are 100 de deputați proprii și 2 „înrudiți" (anterior, 49) ; grupul comunist, 73 de deputați (anterior, 34) ;

— din **opoziția centristă și de dreapta**, grupul „reformatorilor democrați-sociali" (noua denumire a „mișcării reformatorilor") numără 30 de deputați proprii și 4 „înrudiți", iar 13 deputați nu aparțin nici unui grup.

Confruntarea cifrelor arată, deci, că toate formațiile majorității au pierdut mandate, fiecare în proporție cu reprezentarea de care dispunea în Adunarea Națională, U.D.R. fiind cea mai grav atinsă. De bună seamă, partidul gaullist continuă să aibă în Adunare cel mai mare număr de deputați. Dar acest număr nu-l mai apără de presiunile partenerilor : în precedenta Adunare, U.D.R. deținea singură o confortabilă majoritate (aproape treizeci de mandate peste jumătate din totalul deputaților), astfel încît putea negocia destul de strîns revendicările aliaților săi, îndeosebi ale republicanilor independenți ; acum, pentru a obține un vot majoritar de aproximativ același nivel, coaliția guvernamentală trebuie să acționeze cu forțe parlamentare unite. Cu cîteva zile înainte de deschiderea sesiunii Adunării Naționale, șeful statului invita la dejun grupul deputaților U.D.R. și, referindu-se aluziv la competiția internă pentru președinția Adunării, le spunea : „Nu divizați majoritatea. Nu vă luați riscul de a o pune în minoritate". Era o pledoarie indirectă în favoarea lui Edgar Faure, a cărui candidatură se bucura deja de sprijinul aliaților U.D.R. din coaliția guvernamentală și de acela al „reformatorilor".

Ar fi o eroare să se creadă că aritmetica parlamentară este singură la originea elementelor noi pe care observatorii le consemnează în orientările celei de-a cincea Republici. Formula lansată după scrutinul din 4 martie de secretarul general al U.D.R., Alain Peyrefitte — „a fost o salvă de avertisment" — pare să se traducă printr-o dublă preocupare : atenție problemelor sociale, cooperare cu toate formațiile susceptibile să se asocieze efortului de a contracara influența crescîndă a stîngii. Mesajul prezidențial reflectă, între altele, aceste obiective. Pe de o parte, prin declarația de încredere adresată Adunării Naționale ca atare, prin invitația lansată corpurilor legiuitoare de a „contrabalansa rolul excesiv al unei tehnocrații căreia complexitatea problemelor tinde să-i confere atotputernicie", prin intenția declarată de a adopta calea parlamentară și nu referendumul în vederea revizuirii prevederilor constituționale referitoare la durata mandatului prezidențial. Pe de altă parte, evocînd disparitățile sociale : „...grandoarea Franței, la care nu renunțăm, nu se poate concepe fără asentimentul francezilor, asentiment care depinde în largă măsură de răspunsul ce va fi dat aspirațiilor lor. Aceste aspirații sînt, în primul rînd, sociale". Și, mai departe, referindu-se la drumul urmat de economia franceză în ultimii ani : „Cine nu vede că, deși expansiunea economică favorizează în general ridicarea nivelului de trai, ea nu suprimă, uneori întărește chiar, inegalități șocante".

Unii observatori asociază aceste sublinieri din mesajul prezidențial cu unele consemnări conținute în faimosul raport al Institutului Hudson despre dezvoltarea viitoare a Franței și cu ciudatul destin al raportului. Elaborat de experții institutului american, ca urmare a unei comenzi a guvernului francez, prefațat de Herman Kahn, raportul consideră că există datele obiective care ar putea face din Franța, peste 12 ani, cea mai bogată țară a Occidentului european. Totuși, gata să iasă de sub tipar la începutul anului, volumul a apărut abia acum, adică după alegeri. Editura, pare-se, a considerat că, în ciuda prognozei strălucite pentru 1985, unele incursiuni pe care raportul le face în realitatea imediată ar putea fi de natură să influențeze corpul electoral : repartiția inechitabilă a binefacerilor dezvoltării economice, de pildă, sau scara salariilor (mai scăzute decît în celelalte țări vest-europene, cu excepția Italiei), sau condiția muncitorilor străini (care, în anumite ramuri industriale, reprezintă 30 la sută din mîna de lucru). Or, măsuri în vederea rezolvării acestor probleme sînt înscrise în Programul comun al stîngii. În discursul pe care l-a rostit la Provins la începutul acestui an, Pierre Messmer a considerat necesar să

*) În limbajul parlamentar francez se spune despre un deputat că este „apparenté" unui grup (am folosit traducerea literală, „înrudit") atunci cînd acest deputat — ales sub o altă etichetă, care nu întrunește cele 30 de mandate necesare pentru constituirea unui grup — se alătură grupului pe care îl consideră cel mai apropiat de propriile lui obiective politice. Edgar Faure, de pildă, actualul președinte al Adunării Naționale, este „apparenté U.D.R.".

Noul președinte al Adunării Naționale franceze : „Edgar Faure este astăzi unul din puținii oameni care ar putea să redea parlamentului rolul său" (Michel Poniatowski, ministrul sănătății publice)

ia, în numele majorității, anumite angajamente în acest sens. Iar mișcarea sindicală își propune să obțină îndeplinirea acestor făgăduieli : în această privință, cele două mari centrale — C.G.T. și C.F.D.T. —, dincolo de deosebirile de păreri care persistă în diferite probleme, sînt de acord să acționeze împreună. „Le Nouvel Observateur" consideră că „pentru prima dată de la eliberare, forțele stîngii dispun de o situație atît de clară: sprijinul majorității sociologice a țării, sindicate hotărîte să ducă lupta revendicativă, parlamentari care să ceară aplicarea legilor..." Această evaluare este, probabil, în fond dacă nu în formă, destul de apropiată de cea care s-a desprins din studiile și analizele experților majorității. De unde dubla preocupare despre care vorbeam mai sus — de lărgire pe cît posibil a evantaiului cooperării (parlamentară pentru moment, poate guvernamentală mai tîrziu — în cazul „reformatorilor", de pildă), de constantă afirmare a interesului pentru reducerea inechităților sociale.

Alcătuirea noului cabinet — miniștrii sînt, potrivit prevederilor constituționale, propuși de șeful guvernului și numiți de șeful statului — reflectă, într-o măsură, modificările intervenite în raportul de forțe din interiorul majorității și, fără îndoială, dorința președintelui Pompidou de a se arăta bunăvoință formației giscardiene: treisprezece miniștri, inclusiv premierul, fac parte din U.D.R. (erau patrusprezece în cabinetul precedent) ; patru (în loc de trei) aparțin Republicanilor Independenți, unul dintre ei fiind Michel Poniatowski, secretarul lor general ; doi „centriști" (în loc de trei) ; mai fac parte din guvern un gaullist independent și două personalități neparlamentare. Fizionomia generală a echipei ministeriale — și poate mai cu seamă numirea în fruntea ministerului de externe a lui Michel Jobert, de zece ani colaborator fidel al președintelui Pompidou, iar în fruntea treburilor culturale pe romancierul Maurice Druon, de asemenea apropiat președintelui Republicii (acestea sînt cele două personalități neparlamentare) — au inspirat multor observatori aprecierea că a fost constituit un cabinet de tendință oarecum prezidențialistă. În acest spirit, „Le Figaro" explică : „Prestigiului care trebuie sporit al parlamentului îi corespunde o întărire a puterii prezidențiale".

După constituirea acestui al doilea cabinet Pierre Messmer, a cărui compoziție — cu toată răsunătoarea absență a lui Michel Debré — a fost apreciată de mulți observatori ca situîndu-se sub semnul „continuității", agenția „France Presse" scria : „...se pare că președintele Republicii a dorit ca «deschiderea» să se exprime mai mult prin fapte decît prin oameni. Fizionomia cabinetului este un element relativ secundar : ceea ce contează este ca guvernul să fie animat de voința de a porni la lucru pentru realizarea reformelor dorite de țară".

Din acest punct de vedere, intențiile programatice ale noului cabinet, formulate în declarația de politică generală prezentată marți Adunării Naționale, de primul ministru, au confirmat și dezvoltat jaloanele existente deja în mesajul prezidențial de săptămîna trecută. Pe tărîm social, așa cum se prevedea, fac obiectul unor sublinieri deosebite : un plan de „corectare a inegalităților" ; o politică menită să „îmbunătățească viața cotidiană a francezilor" ; reforme de natură să acorde „responsabilități sporite" cetățenilor. Cu privire la actualitatea imediată, premierul a manifestat înțelegere pentru revendicările muncitorilor greviști de la „Renault". În ceea ce privește condițiile generale de muncă și de trai, acestea par însă a fi condiționate în concepția guvernului de o renovare a structurilor industriale menită să se desfășoare în timp.

Florica Șelmaru

Întors dintr-o călătorie în zonele eliberate din Cambodgia, prințul Norodom Sianuk a făcut o vizită la Hanoi. În imagine, prințul Sianuk însoțit de primul ministru al R. D. Vietnam, Fam Van Dong (stînga)

CAMBODGIA

Cercul se strînge...

Eugeniu Obrea

Pnom Penh-ul este practic izolat, superfortărețele B-52 își aruncă încărcătura de bombe chiar la porțile capitalei, iar în momentele dramatice în care, în orașul asediat, pînă și lumina electrică este împărțită cu zgîrcenie și orezul atinge prețuri record, „omul forte" al regimului, Lon Non, își anunță retragerea de pe prim-planul scenei politice. Demisia lui Lon Non a produs o oarecare uimire. Ministrul de interne era socotit drept adevăratul deținător al puterii de la Pnom Penh în condițiile în care fratele său, Lon Nol, este un bolnav fără speranță. Lon Non a părăsit ministerul de interne — instrument esențial al unei politici de cruntă represiune — iar demisia i-a fost acceptată de „mareșal". Gestul nu înseamnă o renunțare, ci pur și simplu o repliere tactică. Este vorba de încă un episod al luptei pentru putere care se consumă la Pnom Penh pe fundalul crizei militare și economice (de altfel, în Pnom Penh-ul asediat rivalitățile se ascut, se caută „responsabili pentru dezastru" ; ministrul de finanțe Ith Thuy s-a văzut obligat să demisioneze deoarece a fost considerat cauza... inflației galopante).

Unii observatori sînt înclinați să vadă în demisia lui Lon Non o concesie făcută Washingtonului, dornic ca echipa diriguitoare de la Pnom Penh să opereze o aparentă „deschidere", deși nici unul din politicienii aflați în capitala cambodgiană și dispuși să colaboreze cu Lon Nol nu-i poate oferi acestuia un certificat de „onorabilitate". După experiențele nereușite de pînă acum, Washingtonul ar miza pe Sirik Matak care, în ultima vreme, a interpretat partitura „opoziționistului". Dispariția lui Lon Non ar putea facilita o reconciliere între Lon Nol și Sirik Matak (care, de altfel, împreună, au complotat pentru uzurparea puterii în martie 1970). Mai sînt și păreri potrivit cărora Lon Non a părăsit ministerul de interne pentru a ajunge... vicepreședinte al așa-zisei republici de la Pnom Penh. Rivalul său în această operațiune ar fi același Sirik Matak. Oricum, însă, Lon Non „nu se va îndepărta mult nici de putere și nici de Pnom Penh" — scria „France Presse". El rămîne comandantul diviziei a 3-a de infanterie și s-ar putea să fie numit în fruntea „regiunii militare speciale" care va avea misiunea de a apăra capitala.

Situația din Cambodgia înregistrează evoluții spectaculoase. Faza bătăliilor locale, de uzură, pare depășită. Luptele au luat o amploare fără precedent și armata lonnolistă este incapabilă să stăvilească ofensiva forțelor patriotice. Subalternii lui Lon Nol au abandonat de mult zonele rurale, iar în prezent sînt puse sub semnul întrebării pozițiile pe care le mai dețin în centrele urbane (poziții pe care „France Presse" le denumea „insule în teritoriile ce scapă controlului autorităților de la Pnom Penh"). Cercul se strînge. Takeo, cea mai importantă aglomerare a sudului cambodgian, nu mai are nici o legătură terestră cu exteriorul. De două săptămîni, atacurile patrioților nu slăbesc. Lupte violente se dau și lîngă orașul Prey Veng, pe malul estic al Mekongului.

Comandamentul lonnolist manifestă o vizibilă îngrijorare față de deteriorarea situației la Pnom Penh. În oraș a fost declarată „starea de pericol", iar la Washington s-a luat în considerare posibilitatea organizării unui „pod aerian" către Pnom Penh. Drumurile strategice de acces spre capitală au fost tăiate de către trupele Guvernului Regal de Uniune Națională. Porțiuni întinse din cele cinci șosele care asigură comunicațiile orașului cu provincia sînt deținute de patrioți. Șoseaua nr. 5 — ultima pe care Lon Nol o controla — a însemnat pierderea „drumului orezului". Mekongul este impracticabil din aceleași motive și, astfel, Pnom Penh-ul resimte nu numai lipsa alimentelor. Armele și munițiile pe care le așteaptă comandamentul lonnolist întîrzie.

Aviația americană și-a intensificat intervenția. S-a ajuns chiar la trimiterea spre Cambodgia, într-o singură noapte, a tuturor aparatelor „B-52" disponibile în Asia de sud-est. Exploziile bombelor lansate de avioanele americane tulbură liniștea nocturnă a capitalei. Corespondentul agenției „France Presse" relata că,

„în mai multe rînduri, locuitorii au fost practic aruncați din patul lor ori s-au trezit cu impresia prăbușirii casei". Bombele cad la mai puțin de 20 km de oraș asupra unei zone de mlaștini și pămînturi puțin locuite, situată între Mekong și un braț al său — Bassac. Se pare că în acest perimetru patrioții și-au instalat o puternică bază, de unde întreprind atacuri mai ales de-a lungul șoselei nr. 2, care duce spre Takeo. Ei atacă folosind blindate M-113 de fabricație americană capturate de la lonnoliști. De altfel, divizia a 7-a de infanterie și-a abandonat cartierul general (la 50 km de Pnom Penh) împreună cu întregul material de război.

Violența raidurilor aeriene americane (faimoasele „bombardamente de saturație") nu a schimbat desfășurarea luptelor. Situația rămîne extrem de critică pentru lonnoliști. Pentru prima oară, corespondenții străini aflați în Cambodgia evocă posibilitatea ca o serie de orașe să treacă sub controlul patrioților. Norodom Sianuk afirmă, însă, că patrioții preferă să aștepte pentru a evita distrugerea Pnom Penh-ului.

În ceea ce privește atacurile întreprinse de aviația S.U.A., ele găsesc o rezonanță nefavorabilă în coloanele presei de peste ocean și în incinta Congresului. Un editorial din „New York Times" atrăgea atenția că actuala rundă de bombardamente din Cambodgia, desfășurată după încheierea angajamentului S.U.A. în Vietnam, ridică „o problemă constituțională foarte gravă". Justificarea oferită la Washington, aceea că bombardamentele se desfășoară la cererea autorităților de la Pnom Penh, este respinsă de cotidianul newyorkez, care refuză să accepte ideea „dreptului de a se face apel la puterea devastatoare a forțelor aeriene americane de fiecare dată cînd un guvern care se bucură de favorurile Casei Albe se va afla în dificultate". Mai mulți senatori au amintit că intervenția din Cambodgia a fost pretextată prin necesitatea de a apăra viețile americanilor din Vietnamul de Sud. Dar — spun senatorii — americanii s-au retras din Vietnam și nimic nu mai justifică continuarea bombardamentelor. Voiajul neașteptat al generalului Haig în sud-estul asiatic și escala sa la Pnom Penh au alimentat noi temeri în privința unei escaladări a intervenției americane în Cambodgia.

În sfîrșit, un eveniment semnificativ s-a produs în zilele acestea : șeful statului cambodgian, prințul Norodom Sianuk, a întreprins o vizită de aproape o lună și jumătate în zona eliberată (care, după cum se știe, cuprinde 90 la sută din teritoriul național).

Într-o declarație făcută în exclusivitate agenției „France Presse", prințul Sianuk a precizat că a vizitat provinciile cambodgiene Stung Treng, Preah Vihear și Siem Reap. Șeful statului cambodgian a spus :

„De-a lungul întregii mele vizite, aviația americană nu a încetat să bombardeze și să mitralieze satele, orezăriile, căile de comunicație. Lumea din afară crede că aviația americană nu atacă decît obiectivele militare. Or, eu am fost martor că ea urmărește să distrugă Frontul nostru și să ne asasineze poporul, a cărui unică vină este că dorește să trăiască liber și refuză sistemul neocolonialist al lui Lon Nol".

Prințul Sianuk a apreciat că vizita l-a confirmat ca șef al statului cambodgian și, în consecință, pe plan internațional, ca unic reprezentant al unei Cambodgii independente. El a reamintit că nu se pune problema unei negocieri oarecare, de compromis, cu regimul Lon Nol. „Ei vor trebui să dispară cu toții. În perspectivă noi ne vom atinge țelul", a încheiat el. Prezența lui Sianuk în Cambodgia, derutantă pentru adversarii săi (care au încercat, ridicol, să o nege, deoarece... avioanele de recunoaștere ale Pnom Penh-ului n-au semnalat-o), va influența, fără îndoială, evoluția situației din interiorul țării. Acest voiaj — observă „France Presse" — are loc în condițiile în care „situația lui Lon Nol se deteriorează fără încetare din zi în zi, iar impopularitatea sa continuă să crească".

Lon Nol adresează solicitări disperate la Washington pentru a intensifica bombardamentele, semnează decrete represive, ordonă arestări, dar nu-i uită pe... astrologi. După ce și-a concediat astrologul personal, „mareșalul" a ordonat ca numeroși colegi ai acestuia — „cei mai eminenți ai Cambodgiei" — notează „Le Monde" — să fie aruncați în pușcărie. Noul acces de furie i-a fost provocat de prorocirea publică a astrologilor că sfîrșitul politic al lui Lon Nol se apropie vertiginos. S-ar părea că distinșii cititori în stele n-au avut nevoie să consulte cerul spre a face pronosticul, ci le-a fost de ajuns să privească harta operațiunilor militare din Cambodgia.

Trupele Guvernului Regal de Uniune Națională au eliberat 90 la sută din teritoriul țării

REFLECTOR

Expansiunea relațiilor economice R. D. G. — Japonia

Volumul schimburilor și relațiilor economice dintre R.D. Germană și Japonia se află în plină expansiune, această tendință urmînd să se mențină în anii viitori – apreciază Kichihei Hara, președintele organizației nipone de comerț exterior JETRO.

Crearea în 1971 a unei uniuni economice mixte a stimulat puternic aceste relații. La sfîrșitul celei de-a doua sesiuni a organismului menționat – octombrie 1971 – părțile au semnat un acord cu privire la exportul în R.D.G. de fier și oțel japonez în valoare de 60 milioane dolari, precum și la importul de către Japonia de instalații și mașini în valoare de 14,6 milioane dolari. De cîțiva ani, R.D.G. are la Tokio o misiune comercială, care întreține contacte active cu cercurile industriale japoneze. Cu prilejul vizitei în Japonia, în noiembrie 1972, a unei delegații economice a R.D.G., părțile au căzut de acord asupra necesității încheierii unui acord comercial. În 1971, volumul schimburilor comerciale între cele două țări s-a ridicat la 46,1 milioane de dolari, R.D.G. devenind, astfel, al doilea partener al Japoniei dintre țările socialiste europene.

Manuale

Agenția PAP relatează că, la Braunschweig, a avut loc o întîlnire a experților polonezi și vest-germani pentru revizuirea manualelor școlare. Cu acest prilej, s-a făcut bilanțul îndeplinirii acordului comun încheiat în octombrie 1972. A fost realizată încercarea de elaborare a tezelor de istorie pentru perioada de după anul 1945. Cele 35 de recomandări, sub formă de teze, care au fost aprobate și date publicității se referă la unele dintre cele mai vechi perioade din istoria relațiilor polono-germane și se încheie cu perioada ocupării Poloniei pînă la înfrîngerea Germaniei hitleriste.

În comunicatul comun, publicat la încheierea lucrărilor, se relevă că schimbul de păreri a avut în vedere elaborarea unor recomandări pentru autorii de manuale școlare care se referă și la perioada postbelică.

Utilaj sovietic pentru o rafinărie franceză

U.R.S.S. urmează să furnizeze o importantă parte din utilaj pentru noua rafinărie de petrol pe care societatea franceză de stat „ELF-ERAP" o va construi la Ambes, în apropiere de Bordeaux. Livrările sovietice vor include în special coloane de distilare, schimbători de aero-refrigeratoare și s-ar putea ridica la aproximativ 60 milioane franci, 10 la sută din valoarea totală a rafinăriei. Este pentru prima dată cînd U.R.S.S. livrează astfel de material într-o țară industrializată occidentală.

BONN

„Moment de vîrf" în viața politică

Corespondență de la
N. S. Stănescu

De cîtăva vreme, activitatea politică și diplomatică vest-germană cunoaște momente de o reală efervescență. Confruntarea pe teme economice dintre guvern și opoziție a căpătat rezonanță parlamentară cu prilejul dezbaterii pe marginea bugetului ; pe probleme de politică externă, executarea procedurii de ratificare a „tratatului fundamental" dintre R.F.G. și R.D.G. a oferit, fără îndoială, un alt motiv de discuție ; în același timp, anunțarea vizitei, la Bonn, a secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, și apropiata călătorie transatlantică a cancelarului Willy Brandt pentru a se întîlni cu președintele Richard Nixon — sînt două evenimente de suficientă amploare pentru a reține atenția oamenilor politici și comentatorilor vest-germani. În fine, survenit în această atmosferă, actualul Congres de la Hanovra al Partidului Social-Democrat (10—14 aprilie) a solicitat din plin interesul liderilor din toate formațiunile politice vest-germane.

Problematica este, deci, diversă. De la început trebuie însă remarcat că, în centrul ei, stă orientarea Partidului Social-Democrat și a guvernului de coaliție P.S.D.—P.L.D. În ajunul Congresului lor de la Hanovra, social-democrații dau dovada unui efort de redefinire a pozițiilor, ceea ce trădează dinamismul intern al celui mai puternic partid din Bundestag. Învingător în confruntarea electorală din noiembrie 1972, P.S.D. încearcă să adopte o mai clară atitudine politică și socială, pe baza unui program pe termen lung, denumit „Proiect al cadrului de orientare politico-economică, pentru anii 1973—1985". Importanța acestui document reiese, înainte de toate, din faptul că însușirea sa de către Congresul P.S.D. va avea o rezonanță depășind sfera strictă a activității de partid, P.S.D., în calitatea sa de cea mai puternică formațiune guvernamentală, avînd reale posibilități de a-l traduce direct în practica de conducere politică a țării. Într-adevăr, în ciuda atacurilor creștin-democrate, există indicii certe că P.S.D. se află într-o fază de ascensiune în privința popularității în rîndurile opiniei publice vest-germane. Este firesc, astfel, că programul social-democrat a stat în atenția majorității oamenilor politici vest-germani, indiferent de orientarea lor sau apartenența de partid. De menționat însă că opoziția creștin-democrată a evitat să lanseze un program propriu de alternativă la cel social-democrat, limitîndu-se, mai ales, la atacuri verbale, în sau în afara parlamentului.

Temele de discuție în atenția congresiștilor social-democrați sînt extrem de complexe ; rareori vreun partid vest-german și-a propus să dezbată o gamă atît de largă de chestiuni. În orice caz, Uniunea Creștin-Democrată a evitat, întotdeauna, o abordare atît de exhaustivă. Un comentator scria, zilele trecute, că, în comparație cu actualul Congres al P.S.D., congresele creștin-democrate par să fie cam ceea ce este o cursă de 200 m plat față de un maraton desfășurat în cele mai grele condiții. E de ajuns să amintim că în fața Congresului de la Hanovra sînt supuse dezbaterii nici mai mult nici mai puțin de 977 de rezoluții.

Pe tărîm intern, majoritatea acestora se referă la mult comentata reformă a lărgirii sistemului de „co-participare" a muncitorilor și patronatului la luarea deciziilor în întreprindere ; la introducerea unor reforme de ordin social, precum și asupra organizării teritoriale (se avansează ideea unei restrîngeri a numărului de landuri) ; o reformă a modului de „formare a venitului" privat (se preconizează, în acest sens, introducerea unui nou sistem de impozite) ; în fine, reforme privind asigurările sociale, politica în domeniul sănătății și al drepturilor funciare.

Ceea ce dă profil deosebit actualului Congres este intenția clară a conducerii P.S.D. de a propune un cadru de principiu pentru evoluția viitoare a social-democrației vest-germane. Bine pregătită, reuniunea oferă o foarte largă bază de discuție în care, după toate probabilitățile, aripa de stînga din partid (respectiv 168 din 435 delegați, cu alte cuvinte 38 procente) se va dovedi extrem de activă ; iar aceasta — mai cu seamă, sub influența impulsurilor nucleului ei, alcătuit din așa-numitul grup al tinerilor socialiști (80 de delegați). În domeniile interne — și, ceea ce este mai nou, chiar în cel extern — această aripă, bine organizată — și al cărei drept de cetate în partid nimeni nu are intenția de a i-l contesta — a încercat să pună în discuție o serie din orientările clasice ale social-democrației vest-germane. În anii trecuți, critica stîngii a mers împotriva colaborării P.S.D. cu creștin-democrații (pe vremea „marii coaliții" din 1966), a denunțat caracterul abuziv al „legislației de urgență", a reclamat lărgirea, pe baze paritare, a sistemului de „co-participare", în unele cazuri a admis necesitatea colaborării cu comuniștii, a cerut cu insistență recunoașterea realităților pe planul politicii externe. Unele din aceste revendicări vor fi reluate și acum. Esențială rămîne însă o fundamentală schimbare de accente : dacă, înainte, ideea centrală se arăta a fi găsirea celor mai bune modalități de a accede la puterea guvernamentală, în prezent problema se pune de a găsi cele mai eficace mijloace de a utiliza puterea obținută prin sufragiul popular.

Pe această problemă cardinală, discuțiile vor fi, desigur, vii și, nu este exclus, spectaculoase. Liderii P.S.D. — e de presupus — vor trebui să facă față unor critici din partea stîngii din propriul partid ; ceea ce e însă la fel de sigur este că ei vor încerca să o integreze în cadrul unei linii generale, sub imperativul de „solidaritate" și „realism" lansat, în ultimul timp, de conducerea P.S.D.

Dat fiind miza destul de mare pe care ar avea-o accentuarea unor divergențe în sînul celui mai puternic partid guvernamental, se pare că se va ajunge la o bază de înțelegere mai largă. Din punct de vedere principial, aceasta nu o va putea constitui decît „Programul de la Bad-Godesberg", din 1969, adevărată cartă a social-democrației vest-germane, pe care Brandt și colegii săi din partid o consideră ca singura viabilă. Ceea ce nu vor reuși să evite cele patru zile de Congres este însă felul diferit în care este interpretat acest document fundamental ; pentru vechii lideri ai P.S.D., programul de la Bad-Godesberg, reformist în esența lui, a însemnat instrumentul cel mai eficace de a ajunge la putere ; pentru mulți reprezentanți ai stîngii, el conține elemente de o mai veche tradiție socialistă care, în noile împrejurări, se cer mai viguros puse în valoare. Un exemplu semnificativ : în timp ce opinia conducerii majoritare vede în principiul liberei concurențe și al proprietății private asupra mijloacelor de producție esența socială a acțiunii social-democrate expusă în programul de la Bad-Godesberg, tinerii stîngii actuale din partid redescoperă, în același text, ideea unui socialism menit să „instaureze o ordine economică și socială nouă" și, în virtutea acestei idei, nu ezită să propună o serie de măsuri radicale de naționalizare și control al investițiilor.

În plan extern, stînga a formulat, de asemenea, unele moțiuni care au avut darul să provoace reacții destul de aspre din partea conducerii P.S.D. „Este ilogic a pretinde — se poate citi în organul «tinerilor socialiști» — că securitatea noastră depinde de N.A.T.O. și de potențialul său militar" ; iar, cu prilejul congresului lor din martie, au reclamat retragerea trupelor americane din R.F.G. sau, cel puțin, încetarea de a mai plăti compensații în devize pentru întreținerea trupelor străine.

Distanțîndu-se de asemenea vederi radicale (atît în domeniul intern cît și extern), prezidiul P.S.D. a reafirmat că fun-

Cancelarul Willy Brandt, flancat de liderii social-democrați, Herbert Wehner (stînga) și Helmut Schmidt. „Partidul trebuie să-și strîngă rîndurile în jurul cancelarului federal și a guvernului care îl reprezintă" (Herbert ← Wehner)

Reprezentanți ai aripii de stînga — „tinerii socialiști" Strasser, Roth și Mernizka. Înaintea Congresului P.S.D. — un slogan: „Nu ne temem de discuții" (liderul de stînga, Karsten Voigt) →

damental rămîne programul electoral, adoptat înaintea alegerilor din 19 noiembrie 1972. Ceea ce nu exclude introducerea în programul partidului și, mai ales, în direcțiile de acțiune ale P.S.D. a unor accente noi, cu prioritate pe tărîmul politicii de reforme sociale. Nu este exclusă nici apariția unor figuri noi, recrutate din rîndurile aripii de stînga, în forul conducător al P.S.D. Deocamdată, o singură modificare de persoane este aproape sigură: în vîrstă de 66 ani, Herbert Wehner se va retrage din funcția de vicepreședinte al partidului. Din declarațiile sale reiese însă că aceasta nu echivalează și cu o retragere din viața politică. În locul lui va veni Heinz Kühn, premierul landului Renania de Nord-Westfalia, în vîrstă de 61 de ani, vechi prieten al cancelarului Brandt. După toate probabilitățile, Congresul P.S.D. de la Hanovra se va desfășura sub semnul unui echilibru între, pe de o parte, elanurile reformatoare ale stîngii și, în general, ale unei tendințe de reanimare a preocupărilor de organizare socială și, pe de altă parte, a grijii pentru armonizarea pozițiilor prin tactica „integrării" sau chiar asocierii aripii de stînga la conducerea treburilor de partid.

Despre consolidarea echilibrului intern se vorbește, în ultima vreme, nu numai în cadrul social-democrației. O serie de recente asperități între P.S.D. și partenerii liber-democrați din coaliția guvernamentală se cer netezite. Promovînd în continuare ideea alianței cu P.S.D., P.L.D. pare tentat, în ultima vreme, de o operațiune de „delimitare pozitivă" față de social-democrați, cum o denumea deunăzi un lider liberal; unul din motivele ce par să provoace o oarecare reticență în asocierea liber-democraților la politica social-democrată îl constituie teama de o prea marcată radicalizare a pozițiilor sociale în cadrul P.S.D., în contradicție cu concepțiile tradițional mai moderate, promovate de liberali în domeniul politicii interne. Aceasta nu înseamnă însă că și în sînul P.L.D. nu se fac resimțite puternice tendințe de deplasare spre stînga, suficiente pentru a-i face pe unii dintre liderii liberali să spere în virtuțile unei tactici de concurență față de aliatul social-democrat. Cu alte cuvinte, din nou „delimitare pozitivă", dar în sens contrar.

Problematica externă reprezintă, de asemenea, unul din terenurile principale ale controverselor. În această privință, pot fi menționate cîteva aspecte ce reprezintă focarul actualelor acțiuni. În primul rînd, se înscrie „politica răsăriteană" a guvernului vest-german, politică menită să pună de acord interesele R.F.G. cu procesul de destindere și intensificare a cooperării în Europa. Opoziția a depus mari eforturi pentru a bloca ratificarea tratatelor cu unele țări socialiste și, în ultima vreme, a celui care reglementează bazele relațiilor dintre cele două state germane. Ea a lăsat mult timp să se înțeleagă că guvernul R.F.G. nu ar mai fi interesat acum de problema îmbunătățirii, în continuare, a relațiilor sale cu țările socialiste și că s-ar mulțumi cu ceea ce s-a realizat pînă acum.

O asemenea viziune se dovedește însă nefondată, dacă ținem seama de o suită de inițiative diplomatice din ultima vreme; astfel, într-o recentă declarație, Paul Frank, secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe al R.F.G., declara: „Sperăm că, în curînd, vom ajunge să încheiem cu Cehoslovacia un tratat care să asigure bazele unor noi și mai bune relații între cele două țări". Totodată, la sfîrșitul săptămînii precedente s-a anunțat la Bonn că, în comisia parlamentară însărcinată să discute textul tratatului dintre R.F.G. și R.D.G., s-a hotărît cu mare majoritate de voturi să se recomande Bundestagului ratificarea acestui important document al reglementării relațiilor dintre cele două state germane, pe baza respectării și recunoașterii reciproce.

Un capitol aparte al politicii externe a R.F.G. îl constituie relațiile acesteia cu celelalte țări ale Pieței comune, pe care, în prezent, conducerea P.S.D. le vede dezvoltîndu-se mai ales în direcția coordonării politicilor economice și financiare, în condițiile păstrării unei autonomii de mișcare în toate cazurile în care nu există un consens general.

Relațiile cu Statele Unite reprezintă, de asemenea, unul din punctele cheie ale politicii externe a R.F.G. în etapa actuală. În acest domeniu, opoziția a întreprins numeroase atacuri, acuzînd guvernul că ar sprijini „tendințele antiamericane și neutraliste" care s-ar manifesta în unele cercuri ale populației vest-germane. Prin aceste acuzații, opoziția urmărește să creeze guvernului complicații în relațiile acestuia cu aliații săi occidentali și să îl silească să se dezică de propria sa „politică răsăriteană". Declarațiile cancelarului Willy Brandt și ale altor lideri ai P.S.D. și P.L.D. arată însă că R.F.G. nu dorește o deteriorare a relațiilor cu S.U.A. dar că, în același timp, ține să își facă cunoscute interesele și pozițiile în raporturile economice și politice cu Statele Unite.

Pe de altă parte, ca un moment marcant în contextul „politicii răsăritene", la Bonn este așteptată vizita secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, cu care prilej se prefigurează discutarea problemelor legate de o dezvoltare și îmbunătățire în continuare a relațiilor politice și economice dintre R.F.G. și U.R.S.S. De asemenea, s-a anunțat vizita lui Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, pentru a examina posibilitățile de extindere și intensificare a relațiilor dintre cele două țări. Notăm, totodată, în acest cadru, călătoria pe care o va face, în curînd, cancelarul Willy Brandt în Iugoslavia.

La Bonn a fost anunțată vizita în R.F.G. a președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu. Publicînd știrea, ziarele vest-germane au subliniat că evoluția relațiilor politice și economice dintre cele două țări a demonstrat posibilitatea dezvoltării unor strînse contacte între state cu sisteme sociale diferite în favoarea intensificării climatului de pace și cooperare pe continentul european, ca și în lume în genere. Se consideră aici că vizita va aduce o contribuție esențială la ridicarea relațiilor dintre România și R. F. Germania la un nivel care să reflecte dezvoltarea lor economică și dorința lor de a cultiva relații fructuoase pe multiple planuri de interes mutual.

Apropiata vizită, la Washington, a cancelarului federal a provocat oarecare surpriză în cercurile politice vest-germane, mai ales pentru că, în urmă cu puțină vreme, purtătorii de cuvînt guvernamentali dezmințeau o asemenea eventualitate. Totuși, încă din februarie, s-a aflat că Brandt era interesat într-o călătorie la Washington, iar invitația americană se pare că sosise la Bonn în luna martie. Despre o întîlnire Brandt-Nixon vorbise, în urmă cu puțin timp, chiar ministrul de finanțe Helmut Schmidt, la reîntoarcerea sa de la Washington. Aceste informații sînt interpretate ca o infirmare a insinuărilor venite din cercuri ale opoziției, interesate să prezinte călătoria lui Brandt la Washington ca „o chemare la ordine". Este, pe de altă parte, vizibilă străduința opoziției de a dovedi că se bucură de un tratament preferențial din partea S.U.A. Aceasta este, de altfel, și explicația pe care o dau unii lideri creștin-democrați vizitei la Washington a președintelui lor, Rainer Barzel, vizită care o va preceda pe cea a cancelarului.

Reafirmarea de către cancelar a fidelității față de N.A.T.O. — declara recent purtătorul de cuvînt Rüdiger von Wechmar — are rolul nu de a potoli suspiciunile create dincolo de Atlantic de politica sa față de Răsărit, ci pentru a răspunde opoziției creștin-democrate care a acuzat guvernul de toleranță față de tendințe anti-americane în R. F. Germania. De asemenea, el a declarat că președintele Nixon și cancelarul Brandt vor discuta despre relațiile dintre S.U.A. și Germania federală, despre schimburile comerciale dintre S.U.A. și Europa occidentală, despre probleme monetare și despre probleme ale N.A.T.O., ca și despre viitoarele convorbiri în problema securității și a reducerii de trupe în Europa.

În genere, frămîntările din viața politică vest-germană, fie în domeniul politicii interne, fie al celei externe, reprezintă o expresie a nevoii de clarificare pe care o resimte opinia publică vest-germană în modalitățile de abordare și soluționare a unor importante probleme interne, ca și în planul orientării externe a țării.

EVOLUȚII POZITIVE ÎN VIAȚA CONTINENTULUI ASIATIC

Lucian D. Petrescu

Încheierea Acordului de la Paris cu privire la încetarea războiului și restabilirea păcii în Vietnam, ca și semnarea, mai recent, a Acordului privind restabilirea păcii și realizarea înțelegerii naționale în Laos demonstrează, încă o dată, evoluțiile pozitive — care se accentuează tot mai mult pe plan mondial — în afirmarea politicii de destindere și colaborare, în dezvoltarea relațiilor dintre state pe baza principiilor fundamentale ale dreptului internațional. Aceste evoluții atestă restrîngerea continuă a ariei de manifestare a politicii imperialiste de forță și dictat, crearea treptată a condițiilor de natură să asigure înfăptuirea unei politici și a unor relații noi între toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială și potențial material sau uman, statornicirea unui climat sănătos, de încredere, înțelegere și cooperare între popoare.

O elocventă manifestare a proceselor și tendințelor noi, pozitive, în viața internațională o constituie progresele înregistrate în normalizarea și dezvoltarea relațiilor dintre state în Europa, trecerea la pregătirea practică a conferinței general-europene de securitate și cooperare. În același timp, în ultimii ani, procesul de destindere și îmbunătățire a climatului internațional, de normalizare a raporturilor și lărgire a cooperării între state, de soluționare a problemelor litigioase pe calea negocierilor politice se afirmă cu o forță crescîndă în Asia. Stau mărturie acestui proces, care a depășit deja stadiul incipient, o seamă de evenimente importante desfășurate pe continent, în special în anii 1971—1972, precum și la începutul anului 1973.

O substanțială contribuție la îmbunătățirea climatului politic în Asia au adus statele socialiste de pe continent, care, prin propunerile, inițiativele și acțiunile lor constructive, au stimulat procesul de destindere și reglementare pașnică a problemelor în suspensie, afirmarea în relațiile interstatale a principiilor egalității depline în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, conform voinței și intereselor sale, renunțării la forță și la amenințarea cu forța. În același sens au acționat o serie de state nesocialiste, forțele revoluționare, progresiste și democratice, cercurile largi ale opiniei publice de pe continent.

Un important eveniment, cu implicații deosebite pe plan asiatic și mondial, l-a constituit restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze în Organizația Națiunilor Unite, la sfîrșitul anului 1971. Votul istoric de la O.N.U. a pus capăt uneia din cele mai flagrante anomalii, care dăinuia de peste 20 de ani în viața internațională, dovedind încă o dată că politica de izolare sau de îngrădire a unui stat sau a unui grup de state este sortită eșecului, că rezolvarea problemelor fundamentale care confruntă astăzi omenirea reclamă participarea activă a tuturor statelor lumii. În perioada care a urmat acestui eveniment, un mare număr de state au stabilit relații diplomatice cu R.P. Chineză. Într-un comentariu al agenției China Nouă se aprecia că „năzuința popoarelor diferitelor țări de a fi prietene cu poporul chinez constituie o tendință generală a situației internaționale, un curent istoric pe care nu-l poate opri nici o forță".

O însemnătate deosebită pentru evoluția evenimentelor în Asia au avut vizita, în februarie 1972, a președintelui Richard Nixon la Pekin și convorbirile avute cu președintele Mao Tzedun și premierul Ciu En-lai. Cu prilejul vizitei, a fost subliniată importanța cardinală a respectării principiilor de bază ale raporturilor dintre state. Astfel, în comunicatul comun chino-american, dat publicității la 27 februarie 1972, la Șanhai, se arăta, printre altele, că „cele două părți au căzut de acord că țările, indiferent de sistemele lor sociale, trebuie să-și bazeze relațiile pe principiile suveranității și integrității teritoriale a tuturor statelor, neintervenției în afacerile lor interne, egalității, avantajului reciproc și coexistenței pașnice. Disputele internaționale trebuie soluționate pe această bază, fără să se recurgă la folosirea sau amenințarea cu forța". A fost, de asemenea, exprimat deschis adevărul că pentru trăinicia raporturilor internaționale este necesar ca procesul de dezvoltare a colaborării dintre state să pornească și să se desfășoare pe baze principiale, să aibă loc nu pe seama altor state, nu în detrimentul sau cu prejudicierea vreunei alte țări, ci în interesul tuturor țărilor, al diminuării primejdiei conflictelor militare internaționale, al destinderii și păcii generale.

Expresie a noilor stări de lucruri create în viața internațională, convorbirile chino-americane și rezultatele lor au deschis noi perspective pentru normalizarea relațiilor între cele două țări, înfăptuirea în viață a celor convenite fiind de natură să exercite o influență tot mai importantă asupra situației internaționale. Recent, cu ocazia vizitei în R. P. Chineză a consilierului președintelui S.U.A., Henry Kissinger, au fost reafirmate principiile comunicatului comun din februarie 1972. Părțile au căzut de acord că „momentul este oportun accelerării normalizării relațiilor și, în acest scop, s-au angajat să lărgească contactele în toate domeniile". S-a convenit ca, în viitorul apropiat, fiecare parte să stabilească birouri de legătură în capitala celeilalte țări. Cele două părți au apreciat că normalizarea relațiilor dintre R. P. Chineză și S.U.A. va contribui la destinderea încordării în Asia și în lume.

O mare însemnătate pentru întărirea păcii în Asia și în întreaga lume are evoluția relațiilor dintre U.R.S.S. și Japonia. Se știe că, în ianuarie 1972, cu prilejul vizitei în Japonia a ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., Andrei Gromiko, s-a apreciat că între cele două țări s-au dezvoltat contactele personale, schimburile în diferite domenii de activitate, că se lărgesc consultările asupra problemelor internaționale. În comunicatul comun a fost exprimată „părerea unanimă asupra dorinței de dezvoltare în continuare a relațiilor dintre U.R.S.S. și Japonia în toate domeniile, pe baza principiilor egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc". A fost recunoscută importanța încheierii tratatului de pace pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor sovieto-japoneze. Tratativele au început în octombrie 1972, cu prilejul vizitei în U.R.S.S. a ministrului afacerilor externe japonez, M. Ohira, și urmează a fi continuate.

Un important pas pe linia normalizării relațiilor dintre statele continentului asiatic l-au constituit încetarea formală a stării de război și stabilirea relațiilor diplomatice între Japonia și R. P. Chineză, în toamna anului 1972. Hotărîrile adoptate de cele două țări cu ocazia vizitei în R. P. Chineză a premierului japonez Kakuei Tanaka au o importanță majoră atît pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor chino-japoneze, cît și, în general, pentru intensificarea procesului de destindere și normalizare a relațiilor între state în Asia și în lume. Cele două guverne au căzut de acord, așa cum se arăta în comunicatul comun, „să stabilească relații durabile de pace și prietenie între cele două țări pe baza principiilor respectului reciproc, ale suveranității și integrității teritoriale, neagresiunii reciproce, neamestecului în problemele interne ale celeilalte părți, egalității și avantajului reciproc și coexistenței pașnice" și au convenit că în relațiile reciproce „toate disputele trebuie reglementate prin mijloace pașnice, fără a se recurge la folosirea sau amenințarea cu forța".

Importanța tot mai mare a tratativelor și contactelor între state pentru rezolvarea problemelor litigioase, pentru consolidarea păcii și dezvoltarea colaborării între popoare a fost demonstrată, în același timp, de contactele și convorbirile care au avut loc în cursul anului 1972 între Nordul și Sudul Coreei. Datorită politicii de unificare pașnică a Coreei, desfășurate cu consecvență de R.P.D. Coreeană, a fost posibilă realizarea unui acord care — după 27 de ani de dezmembrare artificială, contrară voinței poporului coreean — deschide calea spre înlăturarea neînțelegerii și neîncrederii dintre cele două părți ale țării, spre intensificarea relațiilor dintre ele, în vederea reunificării pașnice, democratice și independente a națiunii coreene. Declarația comună a Nordului și Sudului Coreei subliniază că, la baza procesului de unificare, trebuie să stea asemenea principii ca : realizarea acesteia în condiții de neatîrnare, fără amestec străin, promovarea mijloacelor pașnice, fără a se recurge la folosirea armelor. Aceste principii sînt singurele în măsură să asigure rezolvarea constructivă a problemei coreene, înfăptuirea unificării, împlinirea aspirațiilor întregii națiuni coreene. Acordul realizat, scria ziarul „The Pyongyang Times" din 6 iulie 1972, constituie „un mare eveniment în promovarea reunificării naționale, cea mai mare aspirație a națiunii".

Una dintre însemnatele mutații care s-au făcut remarcate în Asia în anul trecut a fost începutul normalizării situației din subcontinentul sud-asiatic. Acest proces și-a găsit expresia în rezultatele întrevederii de la Simla dintre primul ministru indian, Indira Gandhi, și președintele Republicii Islamice Pakistan, Zulfikar Ali Bhutto, din 4 iulie 1972, ca și în hotărîrile adoptate privind delimitarea liniei de control în Jammu și Cașmir, retragerea trupelor indiene și pakistaneze de pe teritoriile ocupate în decembrie 1971, eliberarea unor prizonieri răniți sau bolnavi etc.

După cum este cunoscut, cele două țări au convenit să soluționeze prin tratative conflictul care le separă și să stabilească un climat de înțelegere și colaborare reciprocă. În conformitate cu prevederile Cartei O.N.U., India și Pakistanul s-au angajat să se abțină de la amenințarea sau folosirea forței împotriva integrității teritoriale sau a independenței naționale a celeilalte părți ; ele și-au exprimat, totodată, hotărîrea de a acționa împreună pentru promovarea unor raporturi prietenești și stabilirea unei păci durabile în zonă. Referindu-se la semnificația acordului de la Simla, președintele Zulfikar Ali Bhutto aprecia că acesta „este un pas foarte important spre normalizare. Rămîne ca cele două popoare să decidă în practică viitorul pe care îl doresc", iar primul ministru Indira Gandhi sublinia că „acordul intervenit între India și Pakistan va permite abordarea relațiilor bilaterale pe o bază nouă". Cu prilejul vizitelor efectuate în India și Pakistan, în februarie a.c., Kurt Waldheim, secretarul general al O.N.U., a subliniat că acordul indo-pakistanez realizat la Simla reprezintă un pas constructiv spre normalizarea situației și soluționarea pașnică a problemelor cu care sînt confruntate statele din această zonă.

Un eveniment cu profunde semnificații în evoluția relațiilor în Asia de sud-est, pe continentul asiatic și în lumea întreagă l-a constituit semnarea, în ianuarie a.c., a Acordului pentru încetarea războiului și restabilirea păcii în Vietnam. Încheierea acordului de la Paris a constituit o victorie istorică a eroicului popor vietnamez, o victorie de seamă a forțelor progresiste, antiimperialiste de pretutindeni.

Așa cum se știe, potrivit prevederilor Acordului, Statele Unite și toate celelalte țări s-au angajat să respecte independența, suveranitatea, unitatea și integritatea teritorială a Vietnamului ; în același timp, a fost recunoscut dreptul la autodeterminare al populației sud-vietnameze, prevăzîndu-se măsuri concrete în vederea reunificării treptate a Vietnamului pe cale pașnică, pe bază de discuții și acorduri între Nord și Sud. Acordul conține, de asemenea, prevederi avînd drept scop încetarea tuturor activităților militare în Vietnam, retragerea totală a trupelor și desființarea bazelor militare americane și ale altor țări străine aliate cu S.U.A. din Vietnamul de Sud.

Exemplul Vietnamului demonstrează în mod elocvent că politica de utilizare a forței a devenit total anacronică în epoca actuală, că ea este sortită eșecului ; în același timp, acordul de la Paris atestă, o dată mai mult, că, în zilele noastre, singura cale de soluționare a problemelor litigioase dintre state este calea tratativelor, a negocierilor politice. Opinia publică internațională își exprimă speranța că prevederile acestui acord vor fi efectiv traduse în viață, astfel ca poporul vietnamez să-și poată consacra forțele dezvoltării sale economico-sociale, să-și poată soluționa problemele corespunzător voinței proprii, fără nici un amestec din afară.

În comunicatul comun cu privire la convorbirile de la Hanoi, din luna februarie a.c., dintre R. D. Vietnam și S.U.A., a fost consemnat faptul că „R. D. Vietnam și S.U.A. vor depune eforturi pentru instaurarea unor relații de tip nou, bazate pe respectarea reciprocă a principiilor independenței, suveranității, neamestecului în afacerile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc". Cu același prilej, părțile au căzut de acord asupra creării unei comisii economice mixte în vederea dezvoltării relațiilor economice. Normalizarea relațiilor dintre R. D. Vietnam și S.U.A. este de natură să contribuie, fără îndoială, la asigurarea unei păci trainice în Vietnam și, în general, în Asia de sud-est.

La scurt timp după semnarea acordului de la Paris cu privire la Vietnam, ca urmare a tratativelor purtate la Vientiane între părțile implicate în conflict, a fost semnat acordul cu privire la încetarea focului și realizarea înțelegerii naționale în Laos — un nou și important pas în restabilirea păcii în întreaga Indochină. „Declarația cu privire la neutralitatea Laosului din 9 iulie 1962 și acordul de la Geneva cu privire la Laos sînt baze juste pentru politica externă de independență, pace și neutralitate a Regatului Laos — se arată în Acord. Ele trebuie să fie respectate în mod scrupulos de părțile laoțiene interesate, de Statele Unite ale Americii, de Tailanda și de celelalte țări străine. Treburile interne ale Laosului trebuie să fie reglementate de poporul laoțian însuși, fără amestec din afară". În interesul păcii și asigurării unificării țări, treburile interne ale Laosului — subliniază de asemenea Acordul — trebuie să fie reglementate pe baza principiilor egalității și respectului reciproc.

Prin încetarea focului în Laos, după semnarea Acordului de la Paris în problema vietnameză, se realizează o lărgire și o consolidare a zonei păcii în Asia de sud-est, ceea ce creează condiții și pentru restaurarea păcii în Cambodgia pe baza unei autentice independențe, suveranități și libertăți. În acest sens, cu prilejul vizitei întreprinse la începutul lunii februarie a.c. în R. D. Vietnam de către șeful statului Cambodgia, Norodom Sianuk, s-a subliniat necesitatea retragerii totale din Cambodgia a întregului personal militar, a consilierilor și materialelor militare ale S.U.A. și ale aliaților lor, necesitatea încetării tuturor actelor de agresiune ale acestora împotriva Cambodgiei, a sistării oricărui sprijin american și a îndepărtării regimului instaurat la Pnom Penh, ca premise fundamentale pentru construirea unei Cambodgii independente, suverane, neutre, democratice și prospere.

În contextul evoluțiilor pozitive care au loc în ultima vreme în Asia, se înscrie și tendința unor țări de pe continent spre adoptarea unui curs ce ar putea determina noi orientări în politica lor internațională. Victoriile repurtate de partidele laburiste în Noua Zeelandă și Australia, la sfîrșitul anului 1972, au fost urmate — se știe — de adoptarea unor măsuri pozitive, printre care renunțarea la implicarea în acțiunile militare din Vietnam, recunoașterea și stabilirea de relații diplomatice cu R. P. Chineză ș.a. Schițînd viitoarea politică externă a țării sale, primul ministru australian, S. Whitlam, spunea în cadrul unei conferințe de presă : „Schimbarea guvernului ne oferă o nouă ocazie de a revizui o seamă de poziții ale politicii externe australiene. În săptămînile care vor urma, voi regîndi această politică în intenția de a promova o abordare mai constructivă, mai suplă și mai progresistă a problemelor politicii externe. Direcția generală a gîndirii mele se orientează spre o poziție independentă a Australiei în afacerile internaționale, a unei Australii care va fi mai puțin orientată spre aspectele militare."

A devenit tot mai evidentă, în ultima vreme, tendința unor țări asiatice de a promova o politică de neutralitate. O expresie a acestei tendințe a fost, de pildă, „Declarația de la Kuala Lumpur", din noiembrie 1971, document elaborat de miniștrii de externe ai statelor A.S.E.A.N. (Indonezia, Singapore, Malayezia, Tailanda și Filipine) prin care Asia de sud-est a fost declarată zonă a păcii și neutralității. Într-un interviu publicat de revista „Newsweek" la 4 februarie a.c., Abdul Razak, primul ministru al Malayeziei, inițiatoarea planului de neutralizare a Asiei de sud-est, a declarat că dorește o Asie de sud neutră, subliniind, totodată, faptul că „prezența militară americană nu poate fi o caracteristică permanentă". Un pas pozitiv, întreprins de țările A.S.E.A.N., la sesiunea desfășurată la Kuala Lumpur, în zilele de 15—16 februarie a.c., îl reprezintă hotărîrea lor de a stabili relații diplomatice cu Republica Democrată Vietnam.

Țări care în trecut reprezentau puncte de sprijin ale politicii S.U.A. în Asia își modifică treptat orientările lor externe, în sensul înlăturării controlului străin, al promovării unei politici independente. Este semnificativă, în acest sens, declarația președintelui Filipinelor, Ferdinand Marcos, care, referindu-se la necesitatea de a proceda la revizuirea profundă și grabnică a tuturor tratatelor încheiate cu S.U.A., a caracterizat această revizuire drept „primul pas necesar pentru a da o semnificație reală independenței noastre. Credem că independența noastră va fi lipsită de sens dacă nu ne vom declara cu totul eliberați de influența și controlul străin". O asemenea tendință se manifestă și în Tailanda, care a anunțat recent elaborarea unei noi politici, vizînd neutralizarea țării și retragerea trupelor americane. La 2 februarie a.c., în ședința Cabinetului de miniștri tailandez au fost discutate coordonatele unei noi politici externe care prevede, potrivit informațiilor transmise din Bangkok de agențiile A.F.P. și Reuter, trei etape : „stabilirea unei păci reale și durabile în Asia de sud-est, retragerea totală a trupelor americane și neutralizarea Asiei de sud-est".

Paralel cu aceste tendințe pozitive, care se amplifică sub influența încheierii acordurilor privind încetarea focului în Vietnam și Laos, se constată un proces evolutiv de eroziune a blocurilor și a alianțelor de genul S.E.A.T.O., A.N.Z.U.S., A.S.P.A.C., al Pactului celor cinci*) etc. Australia și Noua Zeelandă, de pildă, și-au făcut cunoscute intențiile de a părăsi S.E.A.T.O. și a-și reduce participarea cu trupe la A.N.Z.U.S. și la Pactul celor cinci. Exprimîndu-și îngrijorarea față de asemenea intenții, ministrul englez al apărării, lordul Carrington, declara, la 6 februarie a.c., la Canberra, că este dezamăgit de intenția Australiei de a-și retrage o parte din trupele aflate la Singapore în baza pactului A.N.Z.U.S. Demnitarul englez își exprima, de asemenea, îngrijorarea că „o

*) Format în 1971 de Australia, Marea Britanie, Malayezia, Noua Zeelandă și Singapore.

reducere a trupelor terestre australiene din Singapore ar putea periclita aranjamentele Pactului celor cinci".

Reamintim în acest context că, încă la sfîrșitul anului 1972, Pakistanul a făcut cunoscută hotărîrea sa de a se retrage din blocul militar S.E.A.T.O. La sesiunea din iulie 1972, de la Canberra, a aceluiași bloc, ministrul de externe filipinez a evidențiat nevoia unei „masive transformări" a acestui bloc militar. Referindu-se la situația critică în care se află S.E.A.T.O. și Pactul celor cinci, revista „Far Eastern Economic Review" din 15 ianuarie a.c. aprecia că „aranjamentele între Singapore, Australia și Noua Zeelandă vor fi răsturnate dacă ultimele două țări hotărăsc să-și retragă forțele lor. S.E.A.T.O. se va fărîmița și el dacă Australia și Noua Zeelandă se vor retrage din alianță".

Opoziția față de blocurile militare se conjugă cu o atitudine din ce în ce mai fermă și față de prezența bazelor militare străine. Premierul Malayeziei, Abdul Razak, afirma, de pildă, într-un interviu acordat revistei „Newsweek", la 4 februarie a.c. : „Hotărîrea de a ne declara neutri trebuie să fie urmată de dispariția bazelor străine de pe teritoriul nostru. Nu ne putem aștepta ca marile puteri să respecte neutralitatea noastră dacă mai avem încă baze străine".

Tendințe de reconsiderare a raporturilor cu S.U.A. se fac simțite tot mai mult și în politica Japoniei. Forțele progresiste și democratice, cercuri largi ale opiniei publice, lideri ai partidelor politice se pronunță pentru afirmarea unui rol propriu, independent al țării în viața internațională, pentru desființarea bazelor militare americane și revizuirea tratatului de securitate încheiat cu S.U.A. Se intensifică cererile în favoarea stabilirii de relații diplomatice cu R.P.D. Coreeană și R.D. Vietnam.

Mutațiile care au avut loc, în ultimii ani, în relațiile dintre statele continentului asiatic demonstrează afirmarea din ce în ce mai puternică pe acest continent, și în general în lume, a principiilor și normelor fundamentale ale legalității și eticii internaționale. Utilizarea dialogului, ca mijloc de soluționare a diferendelor, practicarea tot mai frecventă a unei politici de cooperare și colaborare, eforturile crescînde de apropiere devin, într-o măsură tot mai mare, repere ale actualei dezvoltări a situației din Asia.

Schimbările pozitive survenite în Europa și Asia, ca și pe alte continente ale lumii, creează condiții favorabile pentru soluționarea pe căi politice a problemelor încă în suspensie ; ele stimulează cursul evenimentelor spre destindere și îmbunătățirea climatului internațional, lărgirea cooperării între toate statele, soluționarea problemelor internaționale arzătoare potrivit dezideratelor majore ale păcii și securității, aspirațiilor fundamentale ale fiecărui popor și ale întregii omeniri.

Desigur, în Asia și în lume continuă să existe încă multe probleme arzătoare, complexe, care cer o grabnică soluționare. Nu trebuie pierdut din vedere că mai există forțe imperialiste, reacționare care se opun cursului spre destindere, apropierii și colaborării între state, că mai există focare de conflicte și încordare. Se impune, de aceea, ca popoarele, forțele înaintate de pretutindeni să continue lupta cu neabătută fermitate și consecvență pentru abolirea definitivă a politicii imperialiste de dominație și agresiune, pentru făurirea unei lumi a egalității depline în drepturi între națiuni, a colaborării și păcii.

RASPUNDEM CITITORILOR

Societatea mixtă româno-americană

Zilele trecute, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii și firma „Control Data Corporation" (C.D.C.) din S.U.A. au anunțat constituirea primei societăți mixte de producție româno-americane (cu participarea firmei americane respective și a unei întreprinderi românești), care este, totodată, și prima societate mixtă înființată în România. Amintim că, în prezent, firme românești participă la activitatea a 30 de societăți mixte în străinătate, de producție sau de comercializare.

După cum se știe, pe linia participării tot mai intense a țării noastre la circuitul economic mondial, a extinderii continue a colaborării și cooperării cu toate țările, sub cele mai diverse forme și, în special, cele mai moderne, s-au luat, în ultimii ani, o serie de măsuri, între care de mare însemnătate este adoptarea, în anul 1971, a legii comerțului exterior, care a creat un cadru juridic propice pentru realizarea unor forme variate de cooperare, inclusiv prin crearea de societăți mixte de producție și comerț, atît în țară cît și în străinătate. În cursul anului 1972, două decrete — nr. 424 privind constituirea, organizarea și funcționarea societăților mixte în România, și nr. 425 privind impozitul pe beneficiile societăților mixte din România — dezvoltînd principiile prevăzute în legea comerțului exterior, au precizat reglementările de natură să permită și să favorizeze activitatea unor asemenea societăți pe teritoriul țării noastre.

Societatea mixtă româno-americană, cu sediul în București, va produce echipamente periferice pentru calculatoare, incluzînd cititoare de cartele, perforatoare de cartele și imprimate. Pe lîngă producție, este prevăzută și posibilitatea unei activități de cercetare și dezvoltare în scopul îmbunătățirii produselor inițiale și creării de noi produse.

Participarea părților la capitalul societății mixte va fi de 55 la sută pentru Centrala industrială de electronică și automatizare din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii și de 45 la sută pentru C.D.C.

Capitalul societății mixte se ridică la 4 milioane dolari. Procentajele participării la beneficii repetă procentajele în care părțile participă la capital. Beneficiile partenerului american sînt prevăzute a fi asigurate în valută sau în produse, acesta putînd, însă, destina o parte din beneficii și reinvestirii, cu acordul statului român și în cazul manifestării unui interes reciproc.

Ambii parteneri vor participa la conducerea activității prin intermediul reprezentanților lor în cadrul Comitetului de direcție și al conducerii societății. Părțile vor contribui la înzestrarea inițială a societății, completarea fondurilor necesare activității societății mixte urmînd să fie făcută și prin instituții și organizații financiar-bancare. Producția este prevăzută a începe încă în anul 1973. Acest termen este posibil, avînd în vedere existența în țara noastră a unei baze materiale și a forței de muncă calificate necesare. Aceiași factori creează condiții favorabile pentru asigurarea în scurt timp a creșterii gradului de integrare a produselor, a căror tehnologie este pusă la dispoziție de partea americană. Partenerii vor putea vinde produsele societății în întreaga lume.

Partenerul american — „Control Data Corporation" — este una din cele mai cunoscute companii din domeniul „de vîrf" al calculatoarelor electronice, ale cărei produse pot fi întîlnite în foarte multe țări ale lumii. Ea oferă atît ordinatoare cît și o gamă largă de servicii pe care le comportă folosirea acestora (informare, programare, consulting etc.). Este specializată în producerea de unități complete de calcul de dimensiuni mari (cunoscute fiind cele din seria CYBER/70) și în cea de sisteme electronice de comunicații și de echipamente periferice, a căror importanță crește continuu în condițiile în care practica dovedește eficiența economică a conectării diferiților beneficiari, prin rețele periferice, la ordinatoare de mare capacitate și folosirea acestora pe rînd de către beneficiari, față de varianta mai puțin economicoasă a utilizării de către fiecare beneficiar a unui ordinator propriu care, pe lîngă un cost foarte ridicat, nu poate fi în acest caz folosit decît parțial. C.D.C. efectuează, de asemenea, studii, separat și împreună cu „International Computers Limited" (Marea Britanie) și „Compagnie Internationale pour l'Informatique" (Franța), pentru identificarea posibilităților de creare a unor tehnici internaționale care să asigure compatibilitatea reciprocă a calculatoarelor de proveniențe diferite, precum și pentru folosirea standardizată a limbajelor de programare.

Fondul monetar al Pieței comune

De la 1 aprilie, funcționează în cadrul Pieței comune un nou organism — „Fondul european de cooperare monetară" (F.E.C.M.).

Ideea creării unui fond monetar comunitar a apărut, inițial, mai mult ca o replică pragmatică la înmulțirea și creșterea proporțiilor fenomenelor de speculație valutară, ale căror incidențe negative au fost resimțite în principal de țările vest-europene membre ale acestei organizații. După instaurarea, pe plan practic, a inconvertibilității în aur a dolarului, în martie 1968, posesorii externi ai imenselor cantități de dolari (existente în străinătate în urma deficitului prelungit al balanței de plăți americane) și-au „mutat" cîmpul de acțiune, vizînd direct valutele considerate „forte", „cu perspective" sau susceptibile de a fi revalorizate. În perioadele de tensiune, devenite tot mai dese, spre aceste valute au început să „evadeze", cerînd transferul în ele, uriașe cantități de dolari sau de alte monede „în scădere". Se produceau, astfel, într-un mod oarecum artificial, importante dezechilibre în balanțele de plăți ale diferitelor țări vest-europene (în unele deficite, în altele excedente). De pildă, ca urmare a unor asemenea valuri speculative, Franța, în 1969 (după ce pierduse cîteva miliarde dolari din rezervele sale) s-a văzut nevoită să recurgă la devalorizarea monedei, iar, cîteva luni mai tîrziu, R.F.G. (după ce fusese obligată să „înghită" mai multe miliarde dolari) a fost constrînsă să procedeze la revalorizarea mărcii. Încercările întreprinse în fiecare din aceste țări în parte pentru a descuraja mișcările speculative de capitaluri s-au dovedit a nu avea aproape nici un efect. Astfel, și-a croit drum ideea unei replici „concertate" a țărilor vest-europene — prin instituirea unui fond comun de intervenție monetară — în vederea combaterii speculațiilor valutare.

Lansat la începutul anului 1969, „planul Barre" — după numele inițiatorului său (membru al Comisiei Pieței comune) — prevedea „crearea unor mecanisme comunitare în măsură să pună la dispoziție asistență financiară acelor țări membre ale căror balanțe de plăți s-ar găsi în dificultate" ; în februarie 1970, băncile centrale ale țărilor din Piața comună hotărăsc să introducă un asemenea mecanism de sprijinire monetară pe termen scurt.

Încă la sfîrșitul anului 1969, însă, în cadrul conferinței la nivel înalt a Pieței comune de la Haga, intervine un consens de principiu asupra constituirii în C.E.E. a unei „uniuni economice și monetare" (U.E.M.). Un grup de experți (prezidat de premierul luxemburghez Pierre Werner) este însărcinat să elaboreze „planul" de înaintare, în etape, spre această uniune. Crearea unui „sistem comunitar de bănci centrale" este apreciată, în „planul Werner", ca avînd o importanță capitală pentru realizarea U.E.M., în acest sens „întărirea legăturilor intracomunitare în domeniul monetar trebuind să se traducă, într-un timp cît mai scurt posibil, prin înființarea unui **Fond european de cooperare monetară**, prefigurînd sistemul comunitar de bănci centrale al etapei finale".

De fapt, din acest moment, fără a i se contesta funcțiile practice inițiale de a servi ca instrument în lupta împotriva efectelor negative ale speculațiilor valutare, fondului monetar încep a-i fi atribuite funcții cu incidențe pe termen lung, fiind considerat ca o piesă importantă a înaintării spre „uniunea economică și monetară", ca un nucleu al viitorului sistem de rezerve comunitare.

În februarie 1971, sînt stabilite, în cadrul unui Consiliu ministerial, principalele coordonate ale viitoarei „uniuni economice și monetare", dar demarajul U.E.M. este amînat în contextul puternicelor tensiuni monetare din cursul anului 1971, care au culminat cu prima devalorizare a dolarului. Astfel că, în martie 1972, un nou Consiliu ministerial se vede obligat să „relanseze" U.E.M., hotărînd, în această direcție, printre altele, „legarea" mai strînsă a monedelor comunitare prin reducerea limitelor de fluctuație a acestora și accelerarea constituirii Fondului de cooperare monetară. O decizie definitivă asupra creării acestuia din urmă — care reprezintă, în principiu, și actul său de naștere — este luată cu prilejul unei reuniuni comunitare, desfășurată la Roma în septembrie 1972. O lună mai tîrziu, cu ocazia conferinței la nivel înalt a Pieței comune de la Paris, sînt reafirmate principiile de funcționare, rolul și funcțiile F.E.C.M., fixîndu-se, totodată, un calendar privind înființarea și extinderea atribuțiilor sale : 1 aprilie 1973 — constituirea ; 30 septembrie 1973 — „stabilirea mecanismului practic de asistență monetară pe termen scurt" ; 31 decembrie 1973 — „precizarea condițiilor punerii în comun a unei părți progresive a rezervelor valutare ale țărilor membre". Textul final al acordului privind crearea F.E.C.M. a făcut obiectul unei reuniuni comunitare desfășurată săptămîna trecută.

Conform deciziilor menționate, F.E.C.M. ar urma să reprezinte, pe de o parte, un **organism comunitar de consultare** în domeniul monetar, iar, pe de altă parte, un **fond** (propriu-zis), constituit din participările membrilor și avînd, în esență, următoarele scopuri. **În primul rînd**, el ar fi destinat să înlesnească „o concertare a băncilor centrale comunitare în vederea aplicării prevederilor în legătură cu regimul comunitar al cursurilor de schimb" (fondurile sale putînd fi puse la dispoziția acestor bănci pentru intervenții pe piață, astfel încît cursurile de schimb ale diferitelor monede comunitare să nu fluctueze, unele față de altele, decît în limitele restrînse admise, adică sub nivelul celor acceptate pe plan interoccidental). **În al doilea rînd**, el ar permite o mișcare vizînd „multilateralizarea soldurilor rezultînd din intervențiile băncilor centrale comunitare pentru susținerea monedelor lor pe piață", precum și „multilateralizarea reglementărilor valutare intracomunitare" (cu alte cuvinte, prin intermediul F.E.C.M., echilibrarea între băncile centrale a soldurilor provenind din operațiunile arătate se va putea face nu pe baze bilaterale, ca pînă în prezent, ci pe baze multilaterale). **În al treilea rînd**, Fondul ar urma să asigure gestiunea mijloacelor monetare de sprijin pe termen scurt pe care le are la dispoziție (în acest sens, folosind, cel puțin pentru moment, liniile de credit în valoare de 1,4 miliarde unități de cont, convenite între băncile centrale comunitare încă din 1970). Aceste sume pot fi utilizate fie în vederea acordării de credite pe termen foarte scurt destinate susținerii cursului monedelor comunitare pe piață, fie în vederea acordării de credite pe termen scurt menite să sprijine țările membre în rezolvarea unor dificultăți ale balanței de plăți.

Moneda care va folosi la înscrierea operațiunilor Fondului este așa-numita „unitate de cont" (a cărei paritate este egală cu 0,888 gr. aur fin, adică fosta paritate a dolarului înainte de devalorizările acestuia) — monedă, deocamdată, „contabilă", dar considerată, totuși, un embrion al unei eventuale „monede comune" a „celor nouă". Această prevedere, precum și sistemul „concertat" de intervenție pe piață pentru susținerea cursurilor valutare (bazat pe decontări ulterioare multilaterale) dar, mai ales, faptul că o parte a rezervelor țărilor C.E.E. urmează a se constitui în comun și a avea o gestiune dirijată de către un organism comunitar sînt elementele care stau la baza aprecierii că F.E.C.M. reprezintă, în principiu, nucleul unei viitoare Bănci centrale comunitare. Este de semnalat că Fondul va fi condus de un comitet al guvernatorilor băncilor centrale, dar „în cadrul orientărilor generale ale politicii economice stabilite de către Consiliul ministerial", cu alte cuvinte, aflîndu-se **sub controlul** acestuia, unde autoritățile naționale au o reprezentare directă.

Ilie Șerbănescu

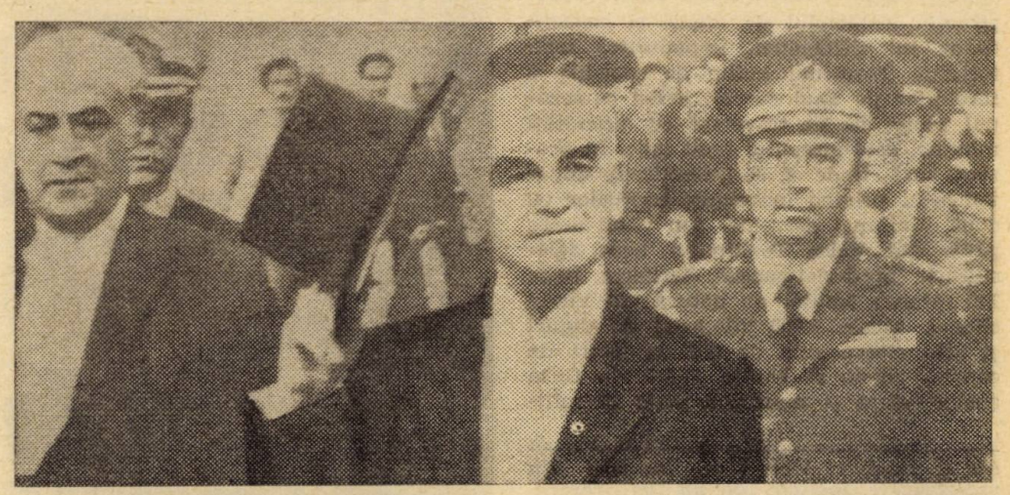

De la 6 aprilie, Turcia are, în persoana lui Fahri Korutürk, un nou președinte

R.D. Vietnam. „A întreține, a întări și proteja digurile este, în același timp, o importantă muncă științifică, tehnică și de largă mobilizare a maselor" („Nhan Dan")

REPORTAJ PE GLOB

R. D. VIETNAM

Bătălia reconstrucției

Emil Georgescu

Realitățile din R. D. Vietnam au ratificat și ratifică strălucit atitudinea civică exemplară a unei întregi națiuni. Observatorul străin care a avut dublul privilegiu de a fi cunoscut poporul vietnamez atît în ipostaza de neînfricat apărător al libertății și ființei sale naționale, ca și în tumultul muncii de reconstrucție, sesisează această realitate cu admirație și profundă simpatie.

Suferind ani și ani în șir gravele efecte ecologice ale unui război pustiitor, tradițional amenințată de calamități naturale, R. D. Vietnam este nevoită să ducă o luptă înverșunată contra degradării mediului ambiant. O recentă reuniune a Consiliului de Miniștri consacrată acestei importante problematici, relevînd realizările din anul trecut, a stabilit, totodată, jaloanele activității viitoare — întreținerea și extinderea lucrărilor hidraulice și stațiilor hidrologice pilot, reconstrucția sistemului de diguri și consolidarea lui sistematică, împădurirea teritoriului. Termenul optim de execuție a sarcinilor pe anul curent, astfel ca sezonul ploios să fie traversat cu dificultăți minime, este începutul lunii iulie. În prezent, însă, tinde să se generalizeze angajamentul privind încheierea lucrărilor cu două luni mai devreme. Am văzut mare parte din Valea Tonkinului, baza agriculturii nord-vietnameze, teritoriu unde înfruntarea omului cu natura are vîrsta cîtorva secole. 2 000 kilometri de diguri și alte cîteva sute de mii de metri de canale, rigole și baraje apără de furia apelor viața și munca a peste 15 milioane de oameni, ce populează una dintre cele mai întinse zone deltaice din lume. Și, spre deosebire de trecut, în anii socialismului acest sistem de diguri n-a cedat în fața stihiilor Pacificului, Fluviului Roșu, fluviului Thai Binh sau furiei celorlalte cursuri de apă din Delta Bac Bo. N-a cedat pentru că, an de an, după 1945, poporul vietnamez a adăugat terasamentului un volum total de 120 milioane metri cubi de pămînt, ceea ce depășește de departe tot ce s-a putut face în 80 de ani de dominație colonială. De pildă, numai în anul trecut, pentru nivelarea craterelor de bombe provocate de aviația S.U.A. în rețeaua digurilo, și pentru obișnuita campanie de fortificare a taluzurilor, a fost necesară dislocarea a peste 20 000 000 metri cubi de pămînt. „A întreține, a întări și proteja digurile — scria, zilele trecute, ziarul «Nhan Dan» — este, în același timp, o importantă muncă științifică, tehnică și de largă mobilizare a maselor". Într-adevăr, această muncă, coordonată nemijlocit de conducerea Partidului celor ce muncesc din Vietnam și de către guvern, polarizează acum zilnic efortul generos a sute și sute de mii de cetățeni, capacitatea și inteligența a nenumărați specialiști. Marile diguri din provinciile Ha Tay, Nam Ha, Hai Hung și din regiunea Hanoiului se bucură de asistența unor brigăzi tehnice specializate, la care concură cîteva ministere și ramuri industriale. Astfel, în zona amintită, numai pentru digurile de importanță capitală din administrarea forurilor centrale acționează 42 de brigăzi, formate din ingineri, statisticieni, topometriști, specialiști în hidraulică și hidrologie, agronomi și biologi.

De ce o asemenea desfășurare de forțe tehnico-științifice ? Răspunsul ne-a fost dat — corespondenților aflați în R. D. Vietnam — de un reprezentant al Ministerului Hidraulicii, în timp ce vizitam nodul nevralgic a șase fluvii ce se întîlnesc în districtul Nam Sach din provincia Hai Hung. „Trebuie avute în vedere

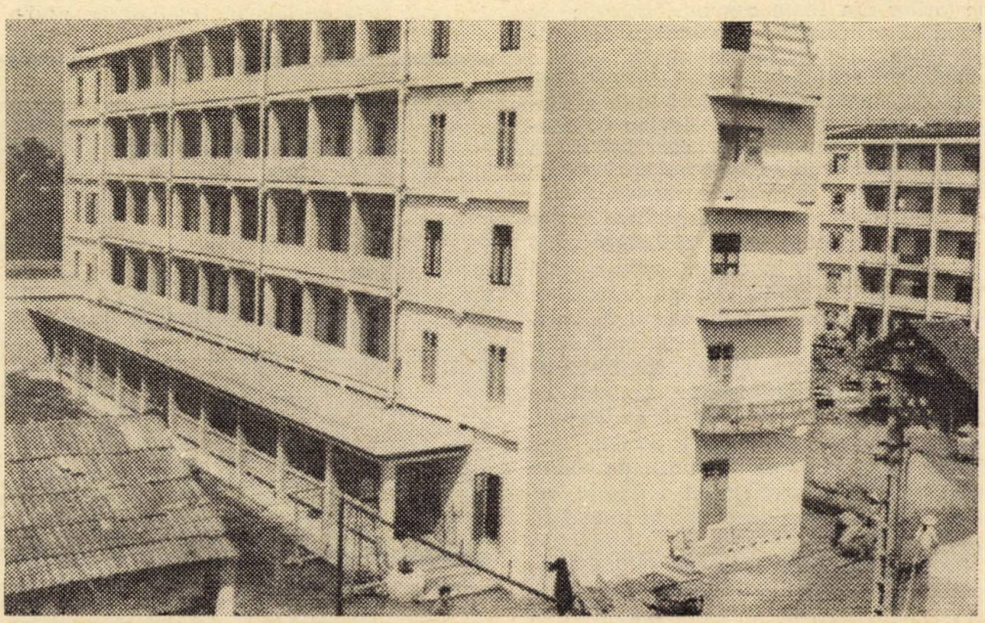

Noi și moderne blocuri de locuințe din prefabricate, înălțate într-un timp record în cartierul Van Chuong din Hanoi

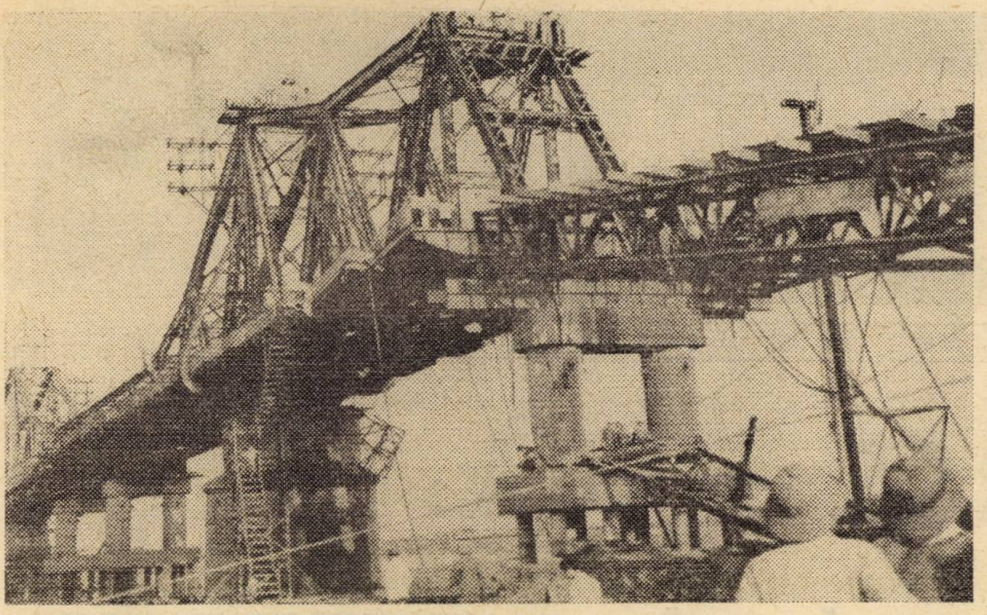

Se lucrează la reconstrucția podului Long Vien de pe Rîul Roșu. Grav avariat în timpul războiului, Long Vien este cel mai mare pod din R. D. Vietnam

— spunea acesta — complexitatea lucrărilor de construcție a digurilor, aspectul geoclimatic particular al țării noastre și urmările raidurilor aeriene. De exemplu, spre a conserva cei cincizeci de kilometri de diguri de aici, se controlează sistematic durabilitatea lor, calitatea taluzurilor de piatră și a stăvilarelor, se ține la zi un «curriculum vitae» al porțiunilor de dig mai importante, se depistează și se distrug la timp cuiburile de termite. De asemenea, trebuie remediate crăpăturile din bază și, fapt esențial, întărit și înălțat, an de an, digul".

Firește, ca în orice altă întreprindere de o atare amploare, specialiștii de înaltă calificare, tehnicienii sînt doar nucleul. Baza armatelor desfășurate acum în marea bătălie a digurilor o reprezintă muncitorii, țăranii și intelectualii, mobilizați de organizațiile de partid, sindicale ori de tineret. Ei își dedică timpul lor liber și de repaus duminical realizării uneia dintre cele mai importante sarcini ale operei de reconstrucție. Emulația și spiritul de abnegație în muncă se învederează a fi elementul caracteristic al atmosferei existente pe toate șantierele de construcții de diguri. În provincia Than Hoa, bunăoară, detașamentele de muncitori și țărani au asigurat cu două luni mai devreme fortificarea a 485 de lucrări hidraulice. Deosebit de semnificativ este faptul că în cele mai multe locuri de aici se lucrează la obiectivele prevăzute în campania din 1974. Un asemenea obiectiv este sistemul de drenaj din districtul Quang Xuong, al cărui canal central are o lungime de 9 kilometri, ce va necesita dislocarea a 100 000 metri cubi de pămînt. Lucrarea angajează zilnic munca a 13—14 000 de oameni din cele 45 de cooperative agricole ale districtului, constituiți într-o brigadă socialistă. Locuitorii comunei Quang Chaua, cărora li s-a încredințat zona Binh Hoa a șantierului, depășesc în mod constant normele de lucru cu 50 la sută. „Sînt zile cînd depășirea este de 200 la sută, declară Luong Van Trung, șeful acestei brigăzi. Un astfel de ritm neobișnuit noi îl considerăm normal, fiind vorba de sporirea rodniciei ogoarelor și de apărarea vieții a zeci de mii de oameni".

Cu aceeași superioară înțelegere a importanței refacerii și întreținerii digurilor pentru economia țării muncesc și locuitorii provinciei Quang Binh. Preocuparea lor actuală este repararea tronsoanelor, barajelor și stațiilor de pompare distruse de aviația S.U.A., fapt ce va reda circuitului producției agricole 34 000 hectare de orezării și alte soiuri de plantații. Succese deosebite s-au obținut și în regiunea Hanoi. Potrivit bilanțului preliminar al serviciului hidraulic al municipiului, hanoienii au dislocat pe digurile Fluviului Roșu o cantitate de 700 000 de metri cubi de pămînt. Într-un singur district, Gia Lam, s-au folosit 180 000 metri cubi de pămînt și 4 000 metri pătrați brazde de iarbă pentru întărirea digurilor și nivelarea gropilor de bombe. Cuantumul deosebit al lucrărilor din Hanoi se explică prin grelele distrugeri din decembrie, cînd aviația americană a aruncat asupra capitalei 13 155 de bombe. Pînă acum, au fost astupate 5 200 de cratere, cu prioritate cele provocate în diguri sau în preajma lor. Se prevede ca, la 30 aprilie, aceste lucrări să ia sfîrșit.

O călătorie prin Ha Tay este întotdeauna reconfortantă — se obișnuiește să se spună aici, cu specială referire la exotismul peisajului natural. Străbătînd provincia într-o clară, transparentă dimineață tropicală, am descoperit, dincolo de frumusețea acestor locuri, un peisaj de o și mai mare strălucire, alcătuit din oameni și minunatele lor fapte de muncă, din muncă asiduă și privațiuni ce și le poate impune numai un popor hotărît să-și făurească liber propriul destin. Aici, pe șantierul Dongmo Ngaison se ridică un sistem hidraulic de dimensiuni impunătoare. Cîteva date : bazinul de acumulare a apei are o capacitate de 100 000 000 metri cubi, barajul principal și altele cinci secundare se întind pe o distanță de 2,5 kilometri ; lungimea rețelei de canale și rigole — 47 kilometri. Pentru lucrările capitale, s-au săpat și transportat 2 000 000 metri cubi de pămînt. Scopul acestui nod hidrotehnic este de a coborî cu un metru nivelul apelor fluviului Tich, care provocau constant inundații grave pe întinsul a trei districte.

Șantierul Dongmo Ngaison oferă, la nivelul unei provincii, imaginea a ceea ce se întreprinde pe scară națională. Cine a cunoscut însă Vietnamul, înțelege mai bine fervoarea muncii de refacere a țării și, în particular, a imensei rețele de diguri, înțelege, în ultimă instanță, cum au străbătut veacurile, alături de bravul popor vietnamez, această operă remarcabilă a minții și forței omenești — digurile Vietnamului.

REFLECTOR

„100 zile cu Europa"

Împlinirea a 100 zile de la aderarea britanică la Piața comună a oferit prilejul unor detaliate comentarii în aproape toate publicațiile occidentale, mare parte destul de critice. „France Presse", analizînd aceste comentarii, scria că „britanicii se bat deja pe mai multe fronturi pentru a face comunitatea mai conformă intereselor lor".

„Contrar previziunilor de la Whitehall — continuă agenția — Marea Britanie s-a lansat deîndată și în adîncime în problemele vest-europene. Perioada de ucenicie și aclimatizare a fost scurtată, mulțumită circumstanțelor (crizele monetare) și scadențelor (prețurile agricole, crearea unui fond de cooperare monetară). Surprinzînd presa națională și forțînd chiar admirația laburiștilor potrivnici Pieței comune, miniștrii și diplomații britanici au negociat dur în aceste 100 de zile, așa cum, de altfel, o făcuseră și în perioada discuțiilor pentru aderare. Ziarele care salutaseră intervenția primului ministru Edward Heath la conferința la nivel înalt de la Paris drept «sfîrșitul hegemoniei franceze» nu și-au ascuns bucuria constatînd că «the new boys» au ieșit cu bine din distribuirea funcțiilor în organismele comisiei de la Bruxelles.

Refuzînd să pună capăt flotării lirei și cerînd condiții draconiene pentru participarea lirei sterline la o flotare comună a monedelor vest-europene, ministrul finanțelor, Anthony Barber, și-a atras favoarea laburiștilor și financiarilor, care socotesc adeseori irealist sau chiar periculos, pentru Marea Britanie, proiectul unei uniuni economice și monetare. Se înțelege că acest capitol este departe de a fi închis.

Politica agricolă comună rămîne, totuși, gogorița englezului mediu. Ministrul agriculturii, Joseph Godber, n-a ezitat să provoace mînia danezilor prin limitarea creșterii prețurilor la unul din elementele esențiale ale breakfastului, șunca. Dacă opoziția sa la propunerile de creștere a prețurilor agricole ale comisiei a nemulțumit agricultorii englezi, ea a fost prezentată de ansamblul presei ca o cruciadă împotriva unui scandal.

În dezbaterile pregătitoare la negocierile comerciale ale «rundei Nixon» cu S.U.A., britanicii apar drept partizanii compromisului. Dacă afirmă, așa cum a făcut recent Godber, că principiile politicii agricole comune nu sînt negociabile, par, în schimb, mai înclinați să lase destul pe terenul acordurilor preferențiale ale C.E.E. cu țările Africii.

Oficialii britanici nu mai vorbesc de exersarea funcției de leadership a «micii Europe». Dar par, în schimb, să țină cont de provocarea lansată cîndva laburiștilor de Sicco Mansholt, pe atunci președinte al comisiei : «dacă nu sînteți mulțumiți de comunitate, modificați-o din interior, în loc de a amenința cu retragerea». Or, dacă nimeni nu pune la îndoială convingerile europene ale dl Heath, tot nimeni nu îndrăznește nici să afirme că englezii sînt satisfăcuți de funcționarea actuală a comunității, nici că ei gîndesc că Piața comună trebuie să se dezvolte după planurile concepute de cei șase membri fondatori".

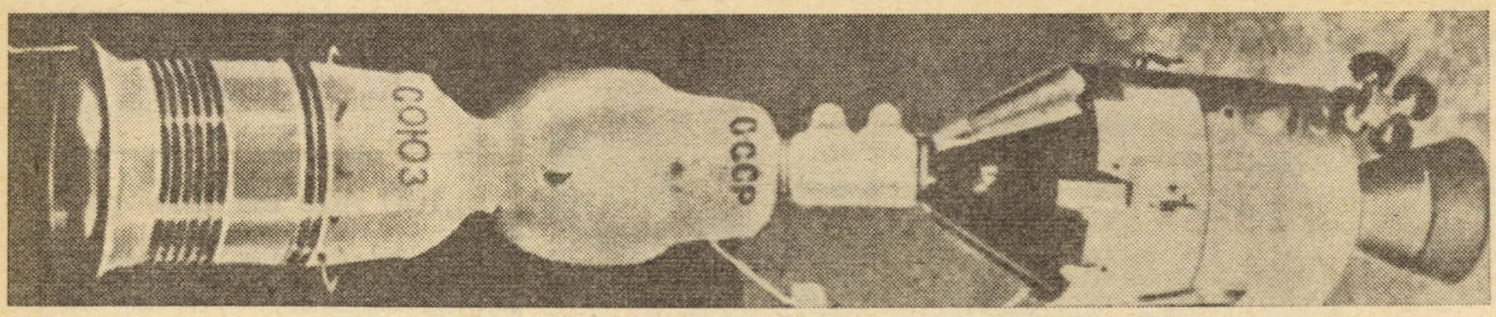

Rendez-vous în '75 : „Soiuz" şi „Apollo". „În acest zbor, totul va fi deosebit"

U.R.S.S. — S.U.A.:

zborul cosmic comun

Articol scris pentru „Lumea" de K. Bușuev

membru corespondent al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., director tehnic al proiectului zborului comun al navelor cosmice „Soiuz" şi „Apollo". Materialul a fost asigurat de către agenţia de presă „Novosti".

— În cei cincisprezece ani care s-au scurs de la lansarea primului satelit artificial al Pămîntului, în Cosmos au evoluat zeci de aparate pilotate şi sute de aparate cosmice fără pilot. De ce s-a ivit tocmai acum necesitatea realizării unor mijloace comune pentru cuplarea lor?

— Aş menţiona două momente prin care se explică năzuinţa de a realiza mijloace de cuplare unificate.

Imaginaţi-vă situaţia în care unei nave cosmice i s-a dat, după terminarea programului de zbor, comanda de a pune în funcţiune instalaţia de frînare pentru a trece pe traiectoria aterizării, dar motorul de frînare nu porneşte. Nava înconjoară Pămîntul de nenumărate ori şi, în cele din urmă, fiind frînată treptat de straturile superioare ale atmosferei, revine pe Terra. Dar, pentru aceasta, este nevoie de mai multe zile.

Ce s-ar întîmpla însă dacă, din cauza unei defecţiuni, nava n-ar putea ateriza deloc sau dacă rezervele de oxigen pentru respiraţie ar fi pe sfîrşite? În acest caz, este nevoie de o altă navă, care să poată fi cuplată cu nava aflată în primejdie şi să ia la bord echipajul respectiv.

Pînă în prezent, numai două state (U.R.S.S. şi S.U.A.) au întreprins zboruri cosmice cu nave pilotate. Fără îndoială că, în viitor, numărul acestora va creşte. Activitatea omului în Cosmos, caracterul ei internaţional în esenţă au pus problema realizării unor mijloace comune de cuplare a aparatelor cosmice pilotate, care aparţin diferitelor state. Aşa cum astăzi salvarea marinarilor naufragiaţi în apele mărilor şi oceanelor lumii constituie o obligaţie, indiferent de apartenenţă de stat, la fel şi în spaţiul cosmic salvarea echipajului navelor trebuie să devină o datorie internaţională. Potrivit statutului internaţional, cosmonautul este trimisul omenirii şi, de aceea, revenirea sa pe Pămînt în condiţii bune este o grijă generală.

Pe de altă parte, interesele explorării Cosmosului pentru nevoile ştiinţei şi economiei naţionale sînt atît de vaste şi variate, încît nici chiar statele care dispun de un important potenţial economico-industrial, cum sînt U.R.S.S. şi S.U.A., nu pot efectua de unul singur explorarea Cosmosului pe planuri multiple.

— De ce zborul a fost proiectat pentru anul 1975 şi nu mai devreme? Vor participa, oare, la experienţă navele „Soiuz" şi „Apollo" tipizate?

— Da şi nu. Dispozitivele de cuplare existente în U.R.S.S. şi S.U.A. prevăd roluri funcţionale diferite pentru navele ce urmează să fie cuplate : una din ele trebuie în mod obligatoriu să fie activă, iar cealaltă — pasivă. În consecinţă, navele se deosebesc şi din punct de vedere al construcţiei. În afară de aceasta, metodele diferite de alegere a parametrilor sistemului de nave au generat neconcordanţa soluţiilor de construcţie privind dispozitivele de cuplare a navelor care aparţin celor două ţări. De aceea, pînă în prezent, cuplarea pe orbită s-a putut face numai cu navele „propriei" ţări. Pentru a realiza mijloace comune de cuplare, care să facă posibilă şi îndeplinirea funcţiilor active şi pasive de către o singură navă, va fi nevoie de un anumit timp.

În plus, unificarea necesită şi mijloace de căutare reciprocă şi de apropiere a navelor, dispozitive de comunicare etc. Dar principala problemă care trebuie soluţionată este neconcordanţa mediilor de respiraţie a cosmonauţilor. Astronauţii americani de la bordul navei „Apollo" inspiră exigenul pur la presiunea de circa 0,3 atmosfere. La „Soiuz", mediul de respiraţie este alcătuit dintr-un amestec de azot şi oxigen în proporţie obişnuită, terestră aproape, la presiune normală. Or, întrucît se proiectează nu numai cuplarea navelor, ci şi trecerea cosmonauţilor dintr-o navă în alta, trebuie soluţionată problema neconcordanţei mediilor de respiraţie. Ce primejdie comportă această neconcordanţă? Este ştiut că fiecare dintre noi avem dizolvată (în sînge, în ţesuturi) o anumită cantitate de gaze atmosferice, care sporeşte pe măsură ce creşte presiunea mediului înconjurător. Urcînd, de pildă, un munte înalt, presiunea atmosferică va descreşte şi, în conformitate cu aceasta, va scădea concentraţia gazelor dizolvate în sînge, adică surplusul de gaze va fi eliminat din organism. Modificările lente şi neînsemnate ale presiunii nu sînt primejdioase. Schimbarea bruscă a presiunii, de pildă, de 2–3 ori, va provoca eliminarea foarte rapidă a gazelor dizolvate, însoţită de formarea unor bule de gaze, care pot tulbura circulaţia sanguină. Pînă în anul 1975, trebuie rezolvată şi această problemă.

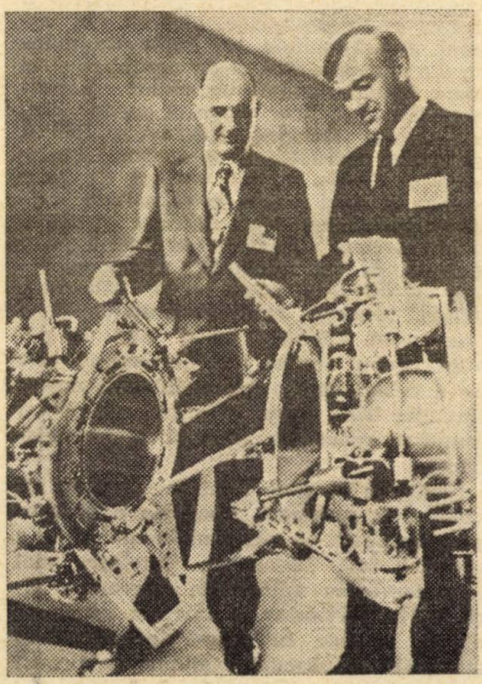

Cosmonautul american Thomas Stafford şi cosmonautul sovietic Alexei Eliseev

Pentru pregătirea zborului comun, a fost alcătuit un grup de lucru de specialişti sovietici şi americani, care urmează să rezolve toate problemele organizatorice şi tehnice. Sînt prevăzute antrenamente comune ale cosmonauţilor în navele cosmice şi centrele de antrenament din U.R.S.S. şi S.U.A. Cosmonauţii sovietici şi americani vor învăţa limbi străine pentru a putea comunica în cursul zborului fără interpreţi.

— Dar cum se va asigura, totuşi, securitatea cosmonauţilor la trecerea dintr-o navă în alta, menţinînd fiecare parte propriul mediu de respiraţie?

— Navele „Soiuz" şi „Apollo" nu vor fi cuplate una cu alta în mod direct, ci prin intermediul unui modul special (compartiment), în care vor putea să încapă, de pildă, doi cosmonauţi. Modulul de cuplare va fi prevăzut cu un sistem propriu de asigurare a activităţii vitale, sisteme de reglare a temperaturii, de control etc. La trecerea cosmonauţilor dintr-o navă în alta, în modul se vor

asigura presiunea necesară și compoziția adecvată a gazelor. De pildă, la trecerea din „Apollo" în „Soiuz", presiunea din modulul de cuplare va fi adusă la nivelul celei din „Apollo". Apoi, deschizînd ușa între „Apollo" și modul, cosmonauții trec în acesta din urmă. Urmează umplerea modulului cu aer, firește cu ușile închise de ambele părți, pînă la egalizarea presiunii cu cea din „Soiuz". Abia după aceea, cosmonauții intră în „Soiuz". Trecerea din „Soiuz" în „Apollo" se face cu efectuarea acelorași operațiuni în ordine inversă. Deosebirea constă doar în aceea că, în modul, cosmonauții sînt supuși la un proces de desaturare și că nu se mai face umplerea modulului cu aer, ci cu oxigen pur. În tot timpul ședерii în modul, cosmonauții se află în legătură cu ambele nave.

– Prin ce se deosebește acest zbor de zborurile în spațiul circumterestru efectuate pînă acum ?

– În acest zbor, totul va fi deosebit. Încercarea elementelor sistemelor comune de apropiere a navelor pe orbită, încercarea dispozitivelor de cuplare unificate, controlul trecerii cosmonauților diferitelor țări dintr-o navă în alta, toate acestea se fac pentru prima oară.

– Ne puteți spune cîteva cuvinte despre zborul propriu-zis ?

– Mai întîi, va fi lansată de pe cosmodromul Baikonur nava cosmică sovietică „Soiuz". Cosmodromul american este situat mai aproape de Ecuator, adică are o poziție mai bună pentru alegerea planului orbitei navei ce urmează să fie lansată. Aceasta va permite compensarea eventualelor erori în plasarea navei „Soiuz". După plasarea pe orbită, nava „Soiuz" va efectua manevrele necesare pentru trecerea pe orbita de montaj.

După 31 de ore, va fi lansată de pe cosmodromul Cape Kennedy nava „Apollo". În momentul lansării, ca urmare a rotației Pămîntului, punctul de lansare a lui „Apollo" se va afla în planul orbitei navei „Soiuz" și ambele nave vor putea zbura în același plan. După precizarea parametrilor reali ai orbitelor, se vor efectua manevre pentru apropierea și cuplarea propriu-zisă a celor două nave.

Comanda complexului cuplat în ce privește orientarea în spațiu se poate face atît cu sistemele navei „Soiuz", cît și cu sistemele navei „Apollo". Legătura cu navele și dirijarea zborului lor vor fi efectuate de pe teritoriul ambelor țări.

După cuplarea navelor, echipajele vor conecta cablurile de legături pentru comunicarea orală, precum și pentru emisiuni de televiziune din compartimentele locuibile ale complexului, prin canalul de televiziune al fiecărei nave. Totodată, echipajele vor controla etanșeitatea cuplării și a tuturor compartimentelor navelor respective, precum și funcționarea sistemelor lor, inclusiv a sistemelor modulului de cuplare. Membrii celor două echipaje vor efectua treceri reciproce conform programului de zbor, vor face experiențe comune.

După decuplarea navelor și încheierea etapelor independente ale programului, fiecare navă va ateriza pe teritoriul propriei țări.

– Ultima întrebare : cum apreciați perspectivele acestei experiențe ?

– Ar fi greu de stabilit de pe acum în mod concret cînd și în cadrul căror experiențe se vor folosi mijloacele unificate de apropiere și cuplare a navelor cosmice. Se poate vorbi și de acordarea ajutorului pe orbită, și de crearea unei stații orbitale internaționale și de un zbor cosmic comun spre planetele sistemului solar.

WASHINGTON

Ecologie și business

Corespondență de la Constantin Alexandroaie

Imaginați-vă o stivă lungă de 16 km, lată de 1 km și înaltă de 2,5 m — aceasta este cantitatea de gunoi „produsă" anual de un oraș american de mărime medie. Avînd în vedere aceste cifre și faptul că în S.U.A. sînt peste 300 asemenea orașe, este lesne de înțeles de ce ecologii americani consideră că, „în cazul în care nu se vor lua măsuri urgente și eficiente, societatea noastră se va îneca în reziduurile civilizației care i-a dat naștere". Din aceleași motive, unii cercetători americani înclină spre teoria abandonării aprecierii gradului civilizației și prosperității unei națiuni după venitul pe cap de locuitor, produsul național total sau după cantitățile de săpun și unt consumate. Ei consideră că gradul civilizației unei națiuni trebuie apreciat după modul în care știe să-și rezolve eficient și ieftin „problema gunoiului", fără a polua apele și aerul Terrei.

Potrivit statisticilor oficiale, populația Statelor Unite va spori, pînă spre sfîrșitul secolului, cu circa 100 de milioane de oameni. Marea majoritate va inunda centrele urbane, care adăpostesc deja circa 70 la sută din întreaga populație a țării, deși ca suprafață reprezintă doar 10 la sută din teritoriul S.U.A. Implicațiile unui asemenea exod spre orașe sînt evidente și îi îngrijorează încă de pe acum pe urbaniștii americani. Din 1950 și pînă în prezent, populația S.U.A. a crescut cu 30 la sută, în timp ce cantitatea de gunoi a sporit cu 60 la sută și se așteaptă să crească cu încă 50 la sută în viitorii 10 ani.

În prezent, S.U.A. „produc" anual circa 350 de miliarde kilograme de gunoi și alte 400 miliarde kilograme reziduuri industriale. California deține recordul mondial în cantitatea de gunoi pe locuitor — circa 20 kg pe zi — din care, într-un an, s-ar putea face o stivă înaltă de 33 m, lată de 10 m, de la Oregon la New Mexico.

Numeroase orașe au umplut pînă la refuz locurile destinate depozitării gunoiului, iar incinerarea lui a fost interzisă în multe state pentru a preveni poluarea aerului. San Francisco este nevoit să transporte gunoiul cu trenul la o depărtare de 640 km. În New York, gunoiul este transportat în afara orașului cu vase special construite, care brăzdează zi și noapte apele fluviilor East River și Huston. În total, S.U.A. cheltuiesc anual pentru colectarea, transportul și depozitarea gunoiului circa 6 miliarde dolari — cea mai mare sumă din bugetul federal alocat serviciilor publice, după învățămînt și drumuri. Se așteaptă ca, începînd din acest an, suma să se mărească anual cu cîte 750 milioane dolari, datorită planurilor de sistematizare și extindere a orașelor și mutării la distanțe mai mari a locurilor de depozitare a gunoiului.

Ambalajele de carton și hîrtie, sticlele, cutiile metalice, autoturismele uzate formează peste 80 la sută din întreaga cantitate de gunoi produsă de societatea de consum americană. În fiecare an, peste 26 miliarde de sticle sînt aruncate la gunoi, pe șosele sau în apele țării.

„Consumerismul" este unul dintre impedimentele capitale în rezolvarea multora dintre aceste probleme. Reciclarea unor produse, chiar dacă prin folosire acestea nu au suferit uzura fizică sau morală, este în S.U.A. aproape imposibilă, datorită orientării exclusiv spre consum a structurii întregii economii. Spre exemplu, în cazul în care compania, să spunem, „Coca-Cola" ar hotărî să recupereze gratuit sticlele folosite, sumele plătite pentru colectarea, transportul și spălarea lor ar depăși cu mult prețul lor de cost. A aduna milioane de sticle și cutii aruncate pe marginile șoselelor țării ar costa de 7 ori mai mult decît fabricarea lor. Ziarul „New York Times", care duminica apare în cîte 600 de pagini, costă 60 de cenți, în timp ce colectarea ziarului, retipărirea hîrtiei se ridică la 1 dolar, fapt ce exclude reciclarea.

„Folosește-l o dată și aruncă-l" — este sloganul multor ramuri ale economiei americane în goana pentru desfacerea a cît mai multe produse, în vederea extinderii producției și maximi-

New York. O perdea densă de smog deasupra Manhattanului conferă peisajului citadin aspecte spectrale

zării profitului. Pahare din material plastic, mii de feluri de ambalaje, farfurii și pahare din carton, tăvi de copt din aluminiu, pantaloni și cămăși din celofibră și chiar hîrtie, saci de dormit din hîrtie și material plastic etc. — pe toate vei întîlni tipărit cunoscutul slogan „Folosește-l o dată și aruncă-l". Cele mai multe din aceste produse, care au inundat cu miliardele piața autohtonă, chiar să vrei, nu le mai poți folosi a doua oară.

„Consumerismul" își spune însă cel mai puternic cuvîntul în industria constructoare de autovehicule. Media vieții unui autoturism american a fost scurtată, în ultimele decenii, de la 12 ani la 5 ani. Modificarea anuală a formei autoturismelor a mers paralel cu găsirea celor mai ingenioase și ascunse procedee tehnologice de curmare timpurie a vieții lor în scopul de a multiplica vînzările. Milioane de americani abia ajung să-și achite toate ratele la mașină cînd aceasta degenerează iremediabil, silindu-l pe stăpîn s-o abandoneze și să se înhame la alte rate, pe alți cinci ani. În fiecare an, peste 7 milioane de autovehicule sînt transportate la „cimitirele de mașini", care desfigurează peisajul rural al țării pe multe mii de km pătrați și constituie, pur și simplu, o adevărată plagă pentru Statele Unite. În aceste „cimitire" zac peste 50 de milioane de schelete metalice, care așteaptă de ani de zile să fie tocate și duse la furnale spre a fi topite. În ultimii ani însă, ca și în cazul sticlelor goale, s-a ajuns la concluzia că mai ieftin costă fabricarea oțelului din minereu de fier importat din Brazilia decît din topirea mașinilor scoase din uz. Motivul principal este folosirea în construcția de mașini a unei cantități sporite de material plastic.

În fiecare an, peste 200 de milioane de cauciucuri uzate sînt abandonate pe marginea șoselelor, aruncate în rîuri sau aduse pe terenurile de depozitare a gunoiului, întrucît și în acest caz reciclarea este considerată nerentabilă pentru companii.

Pentru Statele Unite, majorarea continuă a costului transportării gunoiului pe terenurile descoperite aflate la depărtări din ce în ce mai mari de orașe este considerată de ecologii americani drept o binefacere. Ei speră că nu este departe acea zi în care prețul ce va trebui plătit pentru scoaterea gunoiului din orașe va fi atît de ridicat, încît descompunerea și reciclarea lui vor ajunge să reprezinte o economie și chiar o afacere foarte rentabilă.

În numeroase laboratoare din S.U.A. se află în faza experimentală o serie de materiale de ambalaj rezistente și netoxice, care vor înlocui hîrtia și plasticul folosite în prezent. Noile produse au marele avantaj că se vor autodizolva în apa fierbinte, fără a o polua. Totodată, se studiază problema impunerii de impozite tuturor companiilor care vor mai folosi ambalaje din materie greu de distrus, cum ar fi sticla, plasticul, lemnul etc. În cîteva state au fost avansate în faza de experimentare unele centre mobile de colectarea și macerarea sticlelor goale. Se apreciază că, în doi ani, acestea vor transforma în țăndări peste 12 miliarde de sticle anual, adică 33 de milioane pe zi. Anul trecut, primăriile orașelor americane au plătit 176 de milioane dolari pentru transportarea la terenurile de gunoi a 46,58 miliarde sticle goale. Nici o fabrică de sticlă nu a primit oferta gratuită de a le folosi ca materie primă. Consumatorii americani ar putea economisi 706 milioane dolari anual în cazul în care sticlele cumpărate ar putea fi returnate. De asemenea, ar putea economisi 800 milioane de dolari în cazul în care berea nu s-ar mai vinde în cutii, ci în sticle returnabile.

În circa 15 „cimitire de mașini" din S.U.A. funcționează așa-numitele tocătoare. O singură „tocătoare" poate transforma în bucăți circa 1 400 de autoturisme în 24 de ore. La Chicago și Detroit se află în curs de experimentare o linie tehnologică de compresare maximă a gunoiului, transformîndu-l în blocuri compacte sau plăci care ar putea fi folosite ca materiale de prefabricate pentru construcții de obiecte industriale, fundații, drumuri și poduri. Într-o secție a laboratorului s-au făcut chiar și bibelouri din gunoi presat. La Cleveland se studiază posibilitatea fabricării unor astfel de plăci aglomerate spre a fi folosite la pavarea drumurilor și străzilor.

Cu toate acestea, ecologii americani consideră că Statele Unite încă nu fac destul pentru a repara ceea ce evoluția tehnicii și tehnologiei a distrus. În alte țări, mai sărace în surse de energie, s-au înregistrat progrese remarcabile în domeniul protejării mediului înconjurător și reciclării produselor nedorite ale avansului tehnologic și civilizației. În Olanda, la Rotterdam, spre exemplu, funcționează în prezent o termocentrală electrică ce folosește drept combustibil gunoiul. În Japonia, sticla pisată și unele reziduuri metalice și de plastic sînt folosite pe scară tot mai largă la construcția de drumuri sau ca material de construcție. Firma „Tezuka Kosan" din Tokio, cunoscută în rîndurile ecologilor pentru punerea în funcțiune a primei uzine „tocătoare" de autoturisme ieșite din uz și transformarea metalului rezultat în oțeluri de înaltă calitate, a construit recent o fabrică pentru deshidratarea și compresarea gunoiului. Rezultatul producției are forma unor baloturi cu o greutate de 75 kg pe metru cub care sînt folosite pentru nivelarea unor terenuri, la construirea de fundații sau sînt aruncate în mare din lipsă de spațiu de depozitare.

În Statele Unite, însă, asemenea inițiative ajung mai greu în faza transpunerii lor în practică, mai ales atunci cînd aceasta afectează interesele înguste, dar puternice, ale unor anumite companii. „Aici, scrie «New York Times», trebuie să treacă doi ani pentru a convinge oamenii că noile invenții sînt, într-adevăr, rentabile, 4 ani pentru a întocmi legislația necesară și a o trece prin Congres și alți 10 ani pentru a le transpune în practică".

CONTRAPUNCT

O zi la Paris

Radu Budeanu

Vizitînd Parisul, un laitmotiv nostalgic cutreieră gîndurile turiștilor cu o erudiție normală: majoritatea ungherelor capitalei au trăit din plin istoria ultimelor secole. Parisul este un oraș istoric și, ca atare, turiștii sînt înclinați să parcurgă o rută tradițională care traversează, din mai multe puncte de vedere, trecutul european. După o asemenea cură, salutară pentru mintea fiecăruia, impresiile generale despre Paris capătă consistență individuală prin cunoașterea aspectelor efemere, dar vii: străzi, magazine, cafenele și restaurante, teatre, cabarete, parcuri, stații de metrou și alte cîteva colțuri în care parizianul sau turistul își consumă timpul la modul prezent uitînd, în definitiv, că istoria este făcută din momente.

Puțini sînt aceia care, chiar după o tatonare metodică, realizează imaginea de ansamblu a Parisului din punct de vedere istoric, social, economic, cultural și așa mai departe. Cărțile, ghidurile, dicționarele de buzunar sau de bibliotecă despre toate cîte s-au făcut și s-au trăit în acest oraș sînt, vai, incomplete. Pentru a umple un gol la care nimeni nu s-a gîndit, de curînd a apărut o carte care face lumină, pe cît posibil, asupra Parisului adevărat. În sensul global al cuvîntului. S-a tipărit, adică, un volum care, prin cifre riguros constituite, arată localnicilor și tuturor celor interesați ce, cît, cum și de ce Parisul consumă în fiecare zi a existenței sale.

Vom începe cu ora 6 dimineața, cînd 15 000 de cocoși execută un oficiu liber consimțit, deși inutil, din moment ce sînt concurați de cele 10 milioane de ceasuri deșteptătoare în stare de funcționare. Dacă nu este o dimineață luminoasă, cei care se trezesc aprind lămpile. În fiecare zi, 900 de instalații vor rămîne în pană, iar 180 de abonați se vor electrocuta. Conform mediilor statistice, în aceste momente se consumă o cantitate de apă echivalentă cu o treime din lacul Boulogne, iar, pînă seara, cît același lac luat în întregime (110 milioane de litri). După topirea a 1 150 000 de săpunuri, 100 000 de tuburi cu pastă de dinți, 20 000 de rujuri, doar 1 000 de after-shave-uri și altele, parizienii și pariziencele sorb 70 de tone de cafea (tot atît produc zilnic plantațiile Coastei de Fildeș), la care se adaugă, datorită unor mici variații de gust ce se însumează însă fie și separat, 11 tone de cacao, 7 tone de ceai și, pentru că mulți vor să-și mențină silueta, numai 5 milioane de franzele. Nu își vor face în aceeași manieră toaleta și nu își vor lua același mic dejun cei 320 000 de bolnavi, 65 000 de recent spitalizați și, desigur, cei 32 000 de deținuți.

În drum spre serviciu, după ce au spus „bună dimineața" celor 85 000 de portărese, salariații își vor fuma primele cîteva sute de mii de țigări din totalul de 45 de milioane ale zilei.

Parisul s-a trezit și muncește. Cei care nu sînt încadrați în cele 375 000 de firme șomează. La „scara" zilei, ei însumează 12 500. Totuși, pînă în prînz, 400 de muncitori, 75 de funcționari și 5 tehnicieni vor găsi ceva de lucru. În acest timp, salariații posesori de automobile încep să producă perturbații rutiere. În context, 4 milioane de procese verbale, 33 000 de accidente înregistrate iau, zilnic, drumul fișierelor comisariatelor. Pînă seara, poliția va trebui să intervină, în plus, în rezolvarea a 845 de delicte medii și 120 grave. În același timp, pompierii vor stinge 29 de incendii. Indiferent de toate acestea, parizienii își vor vedea de treabă, vor vorbi de 5 300 000 de ori la telefon și vor consuma 1 250 tone de legume, 215 tone de pește, 2 tone de unt, precum și 3 390 000 de prînzuri complete în expressuri, cantine sau restaurante. În drum spre casă, își vor uita 4 120 de obiecte. Ajunși acasă, 45 vor face infarct, 3 se vor sinucide, iar 150, toți după ora 21, vor avea angoase și vor apela la medicii de gardă. Aceiași medici care au înregistrat cele 425 de nașteri ale zilei.

Odată cu seara, pe cei 8 350 000 metri pătrați de trotuare unii încep să se plimbe. Alții rămîn la domiciliu și consumă 7 500 000 ore de televiziune. Și așa, în fulgerele reclamelor care consumă pînă tîrziu 6 milioane de kilowați, Parisul adoarme.

„Socialismul nu este un tipar"

Din Raportul prezentat de Georges Marchais la Plenara C.C. al P. C. Francez din 28—29 martie

După o amplă analiză a condițiilor în care s-a desfășurat recenta competiție electorală franceză, raportul relevă între altele :

Ce concluzie putem trage din această analiză generală ? Noi am declarat la Congresul al XX-lea că aceste alegeri ar constitui o etapă, o etapă de o importanță extremă. Această primă mare luptă politică în favoarea programului comun de guvernare se soldează printr-un pas înainte și anume printr-un pas important. Alegerile au creat o situație nouă, bogată în perspective.

De la 9 iulie 1972, adică în timpul Conferinței naționale care a adoptat programul comun, noi am hotărît să ne aruncăm toate forțele în acțiune pentru a face ca acest program să fie cunoscut, aprobat și susținut. Noi am făcut acest lucru cu hotărîre și dinamism pînă la sfîrșitul anului.

Nimic din rezultatele alegerilor nu ne face să ne modificăm această analiză. Dimpotrivă, ea este confirmată de faptul că 60 la sută din francezi s-au pronunțat pentru o schimbare, că peste 10 milioane de alegători și alegătoare au aprobat perspectiva novatoare care le-a fost prezentată de stînga, că peste 5 milioane dintre ei au votat pentru partidul nostru — și aceasta în condițiile unei bătălii dure.

Deci, noi am avut dreptate să adoptăm programul comun și să-l adoptăm tocmai la *momentul* respectiv. Noi am avut dreptate consolidînd și dezvoltînd unitatea în jurul lui, făcînd astfel mai dificile manevrele care aveau drept scop antrenarea Partidului Socialist spre dreapta.

În raportul prezentat în fața reuniunii C.C. de la 27 iunie 1972 noi declaram :

„Din acest moment va trebui să facem față unei violente contraofensive a reacțiunii. Conținutul de clasă al programului, caracterul său profund antimonopolist vor determina forțele reacționare să se opună cu înverșunare aplicării sale. Numai o mișcare de masă extrem de puternică și cu o vigilență permanentă va fi capabilă să le sorteasscă eșecului. În consecință, din momentul de față este decisivă aptitudinea partidului nostru de a organiza și amplifica această mișcare de mase.

Adoptarea programului comun înseamnă, în același timp, angajamentul de a-și asuma această responsabilitate".

Reamintim că această linie se poate rezuma astfel : mijlocul esențial de a realiza o schimbare reală în țara noastră este o alianță a forțelor politice și sociale care, dorind o politică novatoare, luptă împreună pentru un program de reforme democratice profunde, pe care le vor aplica împreună în conducerea afacerilor țării și care vor deschide calea spre socialism.

Acest program este, firește, programul nostru. *Pentru noi, acesta nu este un text de circumstanță.* Politica de reforme democratice antimonopoliste pe care programul o definește reprezintă *singura soluție adevărată* a crizei societății franceze. Nu există o altă cale, nu există o a treia cale.

Ne putem aștepta ca unii, chiar elemente de stînga, să aprecieze că programul comun este „prea avansat". Alții — care, fără îndoială, nu au analizat încă bine rezultatele scrutinului — dimpotrivă, îl găsesc „insuficient avansat". În realitate, programul comun definește în mod just reformele fără de care este imposibil să fie angajată viața economică și socială a țării pe o cale care să permită o ameliorare radicală a destinului celui mai mare număr de oameni și un avînt fără precedent al democrației.

El constituie, pentru perioada următoare, cea mai bună bază de întrunire a tuturor forțelor capabile să realizeze schimbarea de care are nevoie țara.

Ceea ce trebuie să inspire întreaga noastră activitate este, deci, convingerea că este posibil să cîștigăm în favoarea soluțiilor programului comun încă și mai mulți muncitori, încă și mai mulți bărbați și femei din toate păturile sociale afectate, într-un mod sau altul, de politica marelui capital.

Tuturor acelora care suferă, sub forme și în grade diferite, de pe urma politicii marelui capital trebuie să li se arate, pornindu-se de la dificultățile și problemele lor, că soluționarea acestor dificultăți și probleme trece în mod inevitabil prin marile reforme economice, sociale și politice ale programului comun, că acestea au ca obiectiv să pună capăt dominației marelui capital și că locul lor este alături de milioane de bărbați și femei care s-au pronunțat deja pentru o schimbare democratică reală.

Deoarece este îngrijorată de progresul ideilor socialiste în rîndul maselor, reacțiunea caricaturizează fără nici un scrupul socialismul. În lupta electorală, ea a abandonat toate subtilitățile anticomunismului denumit „modern" și a revenit, dacă pot să spun așa, la anticomunismul practicat de părinți. De fapt, întreaga sa argumentație a constat, pe de o parte, în agitarea sperietorii cu „colectivismul", iar, pe de altă parte, în identificarea perspectivelor socialismului în Franța cu experiența țărilor străine care au trecut deja la socialism.

Or, socialismul nu are nimic comun cu o colectivizare universală, cu suprimarea oricărei proprietăți particulare. Socialismul înseamnă proprietatea colectivă asupra marilor mijloace de producție și de schimb. *Cine* posedă în prezent într-o țară ca a noastră aceste mari mijloace de producție și de schimb, care sînt cel mai adesea finanțate prin fonduri publice ? O mică pătură de mari capitaliști.

Iar restul ? Aș vrea să reamintesc cele spuse deja de noi în manifestul de la Champigny, în cadrul capitolului care trata socialismul pe care noi intenționăm să-l construim în Franța. Relațiile economice noi stabilite de socialism, declaram noi, vor lua forme foarte diverse potrivit sectoarelor de activitate. Ele vor pătrunde în întreaga viață economică a țării în mod progresiv. Într-adevăr, convingerea și voința noastră este următoarea : *socialismul nu este și nu va fi rezultatul unor decrete provenite din fruntea statului sau din birouri anonime. Autoritarismul administrativ și birocratismul sînt străine spiritului său. Socialismul este o societate vie, creatoare, este opera maselor populare.*

Definind astfel aceste trăsături esențiale ale societății socialiste pe care noi vrem să o construim în Franța, congresele noastre au arătat fără echivoc voința noastră, în deplină solidaritate cu partidele comuniste și popoarele care au trecut deja la socialism, de a deschide socialismului în Franța o cale originală, specifică, o cale care să corespundă condițiilor din țara noastră și epocii noastre.

Ideile noastre în legătură cu aceasta pot fi încă dezvoltate, aprofundate, îmbogățite.

Atunci cînd subliniem caracterul profund național al perspectivelor noastre, noi nu ne supunem grijii tactice de „a ne distanța" față de experiența efectuată de țările socialiste existente, deși păstrăm și vom păstra în toate împrejurările o libertate de apreciere deplină asupra diferitelor aspecte ale acestei realități.

Este vorba de o problemă de principiu, adică nu poate exista un „model" al socialismului care este suficient să fie transplantat dintr-o țară în alta. Formele îmbrăcate de societatea socialistă sînt și trebuie să fie strîns legate de condițiile și tradițiile fiecărei națiuni. Socialismul nu este un tipar pe care trebuie să-l aplicăm și țării noastre ; el se naște din însăși mișcarea maselor, din lupta lor, din aspirațiile și necesitățile lor în epoca noastră. Se va ține seama de experiența țărilor socialiste. Este suficient să studiem manifestul nostru de la Champigny pentru a ne da seama că noi ținem cont, că tragem învățăminte de pe urma aspectelor sale pozitive, precum și a erorilor sale. Din toate aceste cauze, căile care vor conduce poporul nostru spre socialism și societatea socialistă însăși care va fi construită vor fi neapărat noi, diferite. Aceasta nu înseamnă din partea noastră că dăm dovadă de naționalism, ci înseamnă că aplicăm just constatarea lui Lenin că fiecare țară va ajunge la socialism potrivit căii sale proprii, imprimîndu-i originalitatea sa, particularitățile sale. Aceasta înseamnă, de asemenea, să se țină seama de perspectivele deschise de evoluția pozitivă a situației internaționale. Această idee, deși este veche pentru partidul nostru, rămîne o idee nouă pentru mulți din Franța, o idee pe care marea burghezie reușește încă să o facă neclară.

Pe scurt, trebuie să mergem mai departe în efortul de a face masele largi să înțeleagă valoarea căii spre socialism pe care o propunem pentru Franța, ce înseamnă ea concret pentru țara noastră, ce va aduce ea diferitelor pături sociale, cum va răspunde ea necesităților și caracteristicilor țării noastre și epocii noastre.

Trebuie să facem acest lucru, legînd strîns atașamentul față de principiile noastre și îndrăzneala creatoare. Această capacitate de creație, de îmbogățire, de inovație este în natura însăși a principiilor noastre. Cum să uităm că concepția noastră despre lume nu are nimic mecanic și dogmatic, ci, dimpotrivă, este profund dialectică, atentă la mișcarea vieții și, în consecință, în continuă dezvoltare ?

În continuare, raportul secretarului general al P.C.F. definește cele trei direcții pe care urmează să se desfășoare activitatea viitoare a partidului :

— *sprijinirea și organizarea acțiunii pentru satisfacerea imediată a revendicărilor celor mai presante ale maselor populare ;*

— *a face cunoscute și aprobate programul comun și concepția cu privire la calea Franței spre socialism ;*

— *dezvoltarea unității stîngii.*

1000 +1

Eventualitate

Într-un interviu acordat postului de radio „Deutsche Welle", secretarul de stat pentru problemele Bundestagului la Ministerul de Externe al Germaniei federale, Karl Mőrsch, a declarat că ar fi posibil ca, în toamna acestui an, cancelarul Brandt să viziteze cîteva țări arabe, dar că nu s-au stabilit date în această privință. Faptul că Brandt vizitează mai întîi Israelul, a spus Mőrsch, nu trebuie interpretat ca o „preferință". Sub aspectul politicii externe, guvernul federal nu face o deosebire între Israel și țările arabe. Dar în ce privește Israelul, a spus Mőrsch, există unele probleme speciale, care țin de istoria Germaniei.

Tribunal

Nouă membri ai familiei regale cambodgiene urmează să fie trimiși în fața unui tribunal militar pentru activitate împotriva regimului lonnolist. Printre aceștia se află și patru copii ai prințului Sianuk.

Elicopter

Un purtător de cuvînt militar a anunțat că, de peste un an, elicopterul „Bell 206" se află în dotarea forțelor aeriene israeliene, dar cenzura nu a permis publicarea acestui fapt. Purtătorul de cuvînt afirmă că elicopterul, cu cinci locuri, ar fi ideal pentru transportul de trupe, armament și acțiuni de recunoaștere (aparatul dezvoltă o viteză de 241 km pe oră, avînd o rază maximă de acțiune de 740 km). Este ultimul dintr-o serie de echipamente americane puse la dispoziția forțelor armate israeliene.

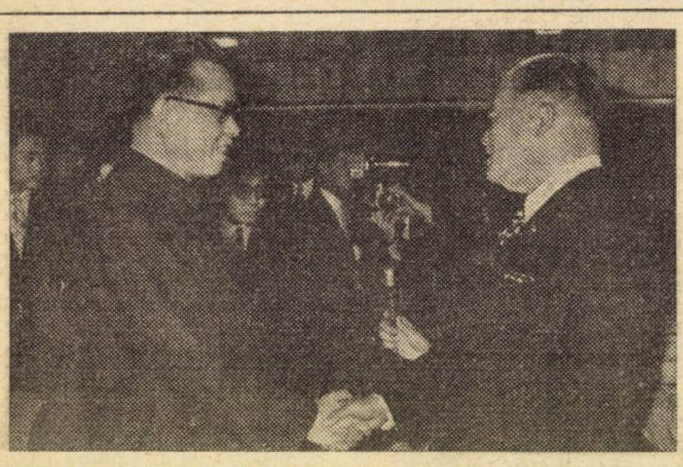

Primul ambasador al R. P. Chineze în Japonia, după cel de-al doilea război mondial: Chen Chu (stînga), primit de ministrul de externe japonez, Masayoshi Ohira

Întoarcerea prizonierilor americani: John S. McCain (stînga), locotenent al marinei americane, capturat lîngă Hanoi (dreapta), în octombrie 1967

Casa Albă: președintele Nixon și grupul gimnastelor sovietice în vizită la Washington

Diplomatice

- *La 7 iunie, cancelarul vest-german, Willy Brandt, împreună cu soția vor sosi într-o vizită oficială în Israel, care va dura pînă la 10 iunie.*
- *Primul ministru bulgar, Stanko Todorov, va întreprinde o vizită oficială de cinci zile în Finlanda, începînd de la 14 aprilie.*
- *Călătoria oficială pe care președintele Pakistanului, Zulfikar Ali Bhutto, urma s-o facă în Iran între 7 și 11 aprilie a fost amînată pentru data de 6 mai, la cererea președintelui pakistanez.*
- *Statele Unite sînt gata să răspundă la orice gest al Albaniei privind reluarea relațiilor diplomatice între cele două țări, a declarat Kenneth Rush, subsecretar de stat, într-un discurs rostit la Academia navală din Annapolis-Maryland. În timp ce Statele Unite și-au îmbunătățit relațiile cu țările est-europene, încă nu există un progres vizibil în ceea ce privește Albania.*
- *La Stockholm s-a anunțat oficial că Suedia a recunoscut R.P.D. Coreeană.*

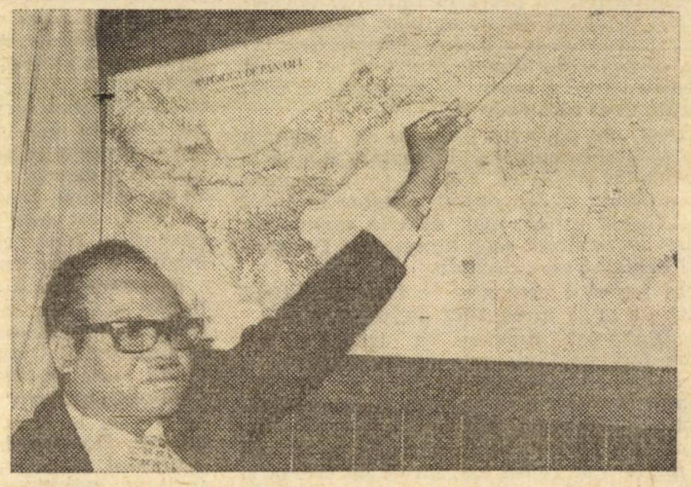

Indicație pe hartă: ministrul panamez al internelor și justiției, Juan Marteno Vasquez, arată locul din junglă unde s-a desfășurat cel de-al cincilea Congres al populației indiene din Panama. Copiii — una din problemele viu discutate